

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957
ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΑΥΤΗΣ ΞΕΝ. ΖΟΛΩΤΑ

Ι. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ 1957

1. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως τοῦ 1957, αἱ ἀκαθάριστοι πρὸσοδοὶ τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 478.612.332 ἐνῶ τὸ σύνολον τῶν διὰ τὴν αὐτὴν χρήσιν πάσης φύσεως δαπανῶν τῆς λειτουργίας τῆς, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ Ταμεία Προσωπικοῦ, ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 407.500.723. Τὰ καθαρὰ κέρδη, ἐπομένως, τῆς χρήσεως 1957 ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 71.111.609.

Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς προτεινόμεν πρὸς ὑμᾶς, ὅπως, ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνόλου τῶν καθαρῶν κερδῶν, ποσὸν δραχμῶν 6.720.000 διατεθῆ πρὸς πληρωμὴν τοῦ κεκανονισμένου μερίσματος πρὸς 4 ο/ο ἐπὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 168.000.000 κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς, ἥτοι ποσοῦ μερίσματος δραχμῶν 84 κατὰ μετοχὴν. Ἐπίσης προτείνεται ὅπως, συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ, ἀφ' ἐνὸς μὲν διατεθῆ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ ποσὸν δραχμῶν 7.215.263, ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἐξίσωσιν τοῦτου πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταβληθῆ ἴσον ποσὸν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

Διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀξίσεως τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς Τραπεζῆς κατὰ 7.215.263 δραχμὰς ἐπέχεται ἐξίσωσις αὐτοῦ πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον. Ὑγιστατα ὅθεν ἡ εὐχέρεια ὅπως προτεινόμεν τὴν, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 71 τοῦ Καταστατικοῦ, περαιτέρω διάθεσιν ποσοῦ δραχμῶν 6.720.000 πρὸς πληρωμὴν προσδέτου μερίσματος 4 ο/ο ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἥτοι ἐκ δραχμῶν 84 κατὰ μετοχὴν. Ἀνάμει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ προτεινόμεν ὅπως τὸ μετὰ τὴν διάθεσιν τοῦ προσδέτου μερίσματος ἀπομείναν ὑπόλοιπον καθαρῶν κερδῶν, ἀνερχόμενον εἰς δραχμὰς 43.241.083, διατεθῆ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ὡς πρόσθετος συμμετοχῆ του εἰς τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς. Οὕτω τὸ συνολικὸν ποσὸν τῆς συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν λήξανσιν χρήσιν, ἀνέλθον ἐν συνόλῳ εἰς δραχ-

μάς 50.456.346, είναι διπλάσιον περίπου τοῦ διατεθέντος κατὰ τὸ 1956 καὶ πολλαπλασιῶς ἀνώτερον τῶν ἀντιστοιχῶν ποσῶν τῶν διατεθέντων κατὰ τὰς προηγηθείσας τοῦ 1956 χρήσεις. Πρέπει πρὸς τοῦτοις νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διατυπωθεῖσα καὶ εἰς προηγούμενα ἔτη παρατήρησις, ὅτι διὰ τὸν σχηματισμὸν ὠλοκληρωμένης εἰκόνης τοῦ συνόλου τῶν ὠφελειῶν τὰς ὁποίας τὸ Δημόσιον ἀπολαύει ἐκ τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ὑπηρεσιῶν, θὰ πρέπη νὰ ληφθῶν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ ὑπὸ ποικίλας μορφάς, κυρίως διαχειριστικῆς καὶ ταμιακῆς φύσεως, ἐξασφαλιζόμεναι ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ὑπηρεσίαι πρὸς τὸ Δημόσιον. Αὗται ἀποτιμώμεναι εἰς χρηματικὴν ἀξίαν θὰ ἀντεπροσώπευον μέγεθος ὠφελειῶν κατὰ πολὺ ὑπερβαῖνον τὸ ὡς ἄνω ὑπὸ μορφὴν συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς προσδιοριζόμενον ποσόν.

2. Αἱ ἀκαθάριστοι πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος παρουσίασαν αὐξησιν ἔναντι τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ προηγούμενου ἔτους ἐκ δραχμῶν 56.023.949. Χαρακτηριστικὸν τῆς ὡς ἄνω αὐξήσεως ὑπῆρξεν ἡ προσέλευσις αὐτῆς κυρίως ἐκ τῆς ηὔξημένης ἀποδόσεως τοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοποθετημένου συναλλαγματικῆς ἀποθέματος παρὰ τὴν ἐλαφρὰν μείωσιν αὐτοῦ ὡς καὶ ἐκ τῶν μεγαλυτέρων εισπραξέων ἐκ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς. Αἱ ἐπὶ πλέον πρόσοδοι ἐκ τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, προῆλθον ἐκ τῆς ἐντὸς τοῦ 1957 ὑψώσεως τῶν ἀπολαμβανομένων ἐπιτοκίων, αἱ δὲ ηὔξημεναι εισπραξέεις ἐκ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς ἐκ τῶν ηὔξημένων ἀγοραπωλησιῶν συναλλάγματος.

Ἀντιθέτως, αἱ πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς ἐκ χορηγήσεων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐτέρων συναφῶν ἐργασιῶν παρουσίασαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος μᾶλλον σιαιομότητα παρὰ τὸ γεγονός τῆς αὐξήσεως τῶν χορηγήσεων συνεπεία τῆς γενικωτέρας αὐξήσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν ηὔξηθη ἐντὸς τοῦ ἔτους 1957 κατὰ δραχμὰς 4.196 ἑκατ. ἢ 28 ο)ο περίπου, ἀνερχόμενον τὴν 31.12.1957 εἰς δραχμὰς 18.936 ἑκατ. Εἰς τὴν ἀνωτέρω αὐξησιν τῶν διατεθέντων ὑπὸ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος κεφαλαίων ἡ ἡμετέρα Τράπεζα, συμμετέσχε κατὰ ποσὸν δραχ. 1.194 ἑκατ. Ἡ διεύρυνσις αὕτη τῶν πιστώσεων τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος σιρέφεται κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν τομέων τῶν μὴ δυναμένων νὰ φέρουν τὸ βάρος ὑψηλῶν ἐπιτοκίων, ἐξ οὗ καὶ δραχ. 1.123 ἑκατομμυρ. ἐκ τῆς ἄνω πιστωτικῆς διεύρυνσεως διετέθησαν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Ἐπίσης δι' ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐνισχύθησαν ὀργανισμοὶ ἰδιαίτερας σημασίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, καὶ διὰ τὴν προστασίαν κυρίως ἐξαγωγίμων προϊόντων. Εἰς τὴν τοιαύτην σύνθεσιν τῶν τοποθετήσεων τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ

1957 ὑφείλεται καὶ ἡ μείωσις τοῦ μέσου ἐπιτοκίου τῶν πάσης φύσεως τοποθετήσεων τῆς Τραπεζῆς κατελθόντος ἐντὸς τοῦ 1957 εἰς 2,87 ο)ο ἔναντι 3,01 ο)ο τοῦ 1956 καὶ 3,22 ο)ο τοῦ 1955. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν σιαιομότητα τῶν προσόδων τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν τοποθετήσεων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν παρὰ τὴν οὐσιώδη διεύρυνσίν των.

Αἱ προσόδοι ἐκ τῶν πιστωτικῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἐπηρεάζονται μειωτικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1957 καὶ λόγῳ ἐπιβαρύνσεων ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς καταβολῆς τόκων εἰς τὰς Τραπεζὰς δι' ὠραιομένας καταθέσεις των, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς διευρύνσεως τῆς παθητικότητος διαχειρίσεως τῶν διαθεσίμων Κεφαλαίων τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν, ἐφ' ὧν ἐπίσης καταβάλλονται τόκοι. Αἱ ὡς ἄνω ἐπιβαρύνσεις κατέστησαν ἀναγκαῖαι, δεδομένου ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης συγκεντρώσεως καταθέσεων τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ἀσχετῆται ὑπὰ τῶν νομιμοματικῶν ἀρχῶν ἔλεγχος ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος καὶ τῆς πίστεως ἐν γένει.

Τὸ σύνολον, ἐξ ἄλλου, τῶν ἐξόδων λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς ἠϋξήθη ἐπίσης κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατὰ δρχ. 27.706.041. Τὸ ποσὸν τοῦτο καθ' ὃ ἠϋξήθησαν αἱ δαπάναι εἶναι σημαντικῶς χαμηλότερον τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος διαπιστωθείσης ἀνωτέρω ἀϋξήσεως τῶν προσόδων τῆς Τραπεζῆς ἐκ δρχ. 56.023.949. Διὰ τῶν ἀϋξηθέντων οὕτω καθαρῶν κερδῶν ἀντιμετωπίσθησαν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἔκτακτοι ἐπιβαρύνσεις τῆς Τραπεζῆς μνημονοῦμεναι καιωτέρω. Ἡ ἀϋξησης τῶν δαπανῶν λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς ἀφορᾷ ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὰς ἀποδοχὰς προσωπικοῦ, συνεπεία τῆς φροισιολογικῆς ἐξελίξεώς του εἰς ἀνώτερα βαθμολογικὰ καὶ μισθολογικὰ ἐπίπεδα, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰ λοιπὰ ἔξοδα διαχειρίσεως τῆς Τραπεζῆς. Ἀντιστοιχῶς συνεχιόθη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ Τραπεζῇ ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων διὰ τῆς ἐξόδου 83 ἐξ αὐτῶν. Ἡ μείωσις αὕτη ὑπολογίζεται γὰρ συνεχιοθῆ, πιθανῶς δὲ γὰρ ἐνιαθῆ, κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἐπιδρωῶσα εὐνοικῶς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐξόδων.

Τὰ συνολικὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα διετέθησαν κατὰ τὴν ἐν λόγῳ χρῆσιν δι' ἀποσβέσεις καὶ διαφόρους προβλέψεις ἀνηλθον εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς παρελθούσης χρήσεως ἐκ τοῦ λόγου ὅτι εἰς αὐτὰ περιελήφθη ποσὸν δραχμῶν 35 ἑκατ. ἀντιπροσωπεῦον ὑπόλοιπον μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἐξ 70 ἑκατ. εἰσοφορᾶς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Ταμεῖον Συντάξεων Προσωπικοῦ τῆς πρώην Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος θάσει τοῦ Ν. 3662)1957. Μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρος ἐτέρων κονδυλίων ἀποσβέσεων ὑπάρχονν μικραὶ διαφοραὶ ἔναντι τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ προηγούμενου ἔτους δικαιολογούμεναι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς ἀϋξήσεως τοῦ ἔνθους τῶν ἀποσβεστέων στοιχείων καιόπιν τῆς τελευταίας ἀπὸ 1.1.57 κατὰ νόμον

ἀναπροσαρμογῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῶν μικροτέρων ποσῶν τὰ ὅποια διετέθησαν δι' ἀπόσβεσιν τῆς ἀξίας τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων.

3. Ἡ προσπάθεια ἀναδιοργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Τραπεζῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων μεθόδων, συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μὲ ταχὺν ρυθμὸν. Τὸ μηχανολογιστικὸν κέντρον ἐν Χολαργῷ, συμπληρωθὲν δι' ἱκανοῦ ἀριθμοῦ νέων μηχανῶν, διεξάγει ἤδη σημαντικὸν μέρος τῶν λογιστικῆς καὶ οἰατιστικῆς φύσεως ἐργασιῶν. Ἐπὶ πλέον, ἐπερατώθη ἡ μελέτη ἀναδιοργανώσεως τοῦ μεγαλύτερου ἀριθμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος, παραγγελθειῶν τῶν ἀναγκαίων λογιστικῶν μηχανῶν καὶ λοιπῶν βοηθητικῶν μέσων, εἰς ὠρισμένας δὲ τῶν ἐν λόγῳ ὑπηρεσιῶν ἤρξαιτο ἡ διὰ τοῦ μηχανογραφικοῦ συστήματος διεξαγωγή τῆς ἐργασίας μὲ λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Πιστεύεται ὅτι ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους μέγα μέρος τῆς ὅλης προσπάθειάς πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Τραπεζῆς θέλει ἀχθῆ εἰς πέρας.

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν δοῦσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ὀφείλω εἰς τὴν παρούσαν ἐπισκόπησιν νὰ ἐξάρω καὶ πάλιν τὴν ἐπιδειχθεῖσαν καὶ ἀπαύσιως ἐπιδεικνυμένην ἀφοσίωσιν, φιλοργίαν καὶ ἀκράματον προσπάθειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του. Αἱ ἀρεταὶ αὗται καὶ τὸ πνεῦμα συνεργασίας ἀποτελοῦν μακροχρόνιον εὐγενῆ παράδοσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς διήκουσαν ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέχρι τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ ἱεραρχίας. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Γεν. Συνέλευσιν ὅπως ἐκφράσῃ μεθ' ἡμῶν τὸν δίκαιον ἔπαινον ὅστις ἀνήκει πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὴν Τράπεζαν.

Παρακαλεῖσθε, κύριοι μέτοχοι, ὅπως ἐκλέξητε τοεῖς νέους Συμβούλους εἰς ἀντικατάστασιν τῶν κ. κ. Γ. Ἀλλαμανῆ, Α. Νικολοπούλου καὶ Ι. Σερπιέρη τῶν ὁποίων ἡ θητεία λήγει κατὰ τὴν παρούσαν Γενικὴν Συνέλευσιν. Οἱ ἐξερχόμενοι Σύμβουλοι εἶναι ἐπανεκλέξιμοι.

II. ΡΥΘΜΟΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

1. Κατὰ τὸ 1957 ἡ ἄνοδος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐπῆρξεν πολὺν μεγαλύτερον ἢ κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη, συνεδνάσθη ὅμως μὲ περαιτέρω οὐσιώδη αὐξησιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὰ διαθέσιμα προσωρινὰ στοιχεία, ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων παρὶον κεφαλαίου εἰς σταθερὰς τιμὰς ἦτο χαμηλότερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Τοῦτο, συμφώνως πρὸς τὰ αὐτὰ προσωρινὰ στοιχεία, ἠδέχθη ἐντὸς τοῦ 1957 κατὰ 9,5 ο)ο περίπου ἔνατι

αὐξήσεως κατὰ 5 ο)ο τὸ 1956 καὶ 7 ο)ο τὸ 1955. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος προήλθε κατὰ κύριον λόγον ἐκ τῶν πάσης φύσεως ἐπιπλεονεκτημάτων, κατὰ τὸ 1957 τόσον ἡ γεωργικὴ ὄσον καὶ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή παρουσίασαν σημαντικωτάτην αὐξήσιν. Εἰδικιώτερον ἢ εἰς σταθερὰς τιμὰς αὐξήσις τοῦ προϊόντος ἐκ τῶν πάσης φύσεως ἀγροτικῶν ἀπασχολήσεων ἀνήλθεν εἰς 13 ο)ο περίπου, τῆς δὲ μειωτοῦσεως εἰς 8 ο)ο περίπου ἔναντι 3 ο)ο καὶ διὰ τοὺς δύο κλάδους κατὰ τὸ 1956. Αἱ ἀνωτέρω αὐξήσεις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἐκ τῆς παραγωγῆς ἐλικῶν ἀγαθῶν συγκρίνονται πρὸς αὐξήσιν κατὰ 6 ο)ο περίπου τοῦ εἰσοδήματος ἐκ τῶν πάσης φύσεως ἐπιπλεονεκτημάτων τὸ 1957 ἔναντι 7 ο)ο κατὰ τὸ 1956.

Ἡ κατὰ τὸ 1957 σημειωθείσα αὐξήσις κατὰ πλεον τῶν 14 ο)ο τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἀφείλεται εἰς τὰς ὑψηλὰς, λόγῳ ἐννοικίων καιρικῶν συνθηκῶν, ἐσοδείας ὄλων σχεδὸν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἰδιαίτερος δὲ μὲν τοῦ σίτου, καπνοῦ καὶ ἐλαιολάδου. Ἀντιθέτως ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγή παρουσίασε σχετικὴν στασιμότητα.

Ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐντὸς τοῦ 1957, εἰς τὴν ὁποῖαν οὐσιωδῶς συνετέλεσαν τόσον αἱ αἰσιόδοξοι προσδοκίαι ὡς πρὸς τὴν ζήτησιν λόγῳ τῆς μεγάλης αὐξήσεως τῶν γεωργικῶν εἰσοδημάτων, ὅσον καὶ ἡ σημαντικῶς ἠδυνάμενη τραπεζικὴ χρηματοδότησις, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερος ἐνθαρρυντικὴν ἐξέλιξιν ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὴν ἴσιν στασιμότητα ἢ ὁποῖα ἐξεδηλώθη κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα δύο ἔτη. Ἡ ἐπικοράσις τοιαύτης ἴσσεως κατὰ τὰ ἔτη 1955 καὶ 1956, παρὰ τὴν ταχεῖαν αὐξήσιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζήτησεως δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκδήλωσις τῆς ἀσθενοῦς ἀνταγωνιστικότητος τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πρέπει πρὸς τοῦτοις νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν γένει εἰς τὰς βιομηχανικῶς καθυστερημένας χώρας ἡ αὐξήσις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων δὲν ἀποτελεῖ πάντοτε, τουλάχιστον βραχυχρονίως, καὶ παράγοντα ἐνισχυτικὸν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς δεδομένου ὅτι δημιουργεῖ ἴσιν μεταβολῆς τῆς συνθέσεως τῆς καταναλώσεως, αὐξανομένης τῆς ζήτησεως βιομηχανικῶν προϊόντων ἀνωτέρων ἰδίως καιτηρογῶν, ἢ ἐλαστικότητος προσφορᾶς τῶν ὁποίων ἐκ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἶναι κατ' ἀνάγκην περιορισμένη.

Ἡ κατὰ τὸ 1957 σημειωθείσα ἐκ νέου ἐπιτάχυνσις τῆς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος θὰ ἠδύνατο συνεπῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς πρῶτον ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν προσαρμογῆς τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας πρὸς τὰς ἐκ τῆς ταχέως αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν δημιουργηθείσας συνθήκας. Ἐνθαρρυντικὴ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς εἶναι ἢ κατὰ τὸ 1957 ἐξέλιξις τῆς κλωστοῦφαντουργίας τῆς ὁποίας

ή παραγωγή ηδξήθη κατά 11 ο/ο έναντι κάμψεως ή στασιμότητος κατά τὸ 1955 καὶ 1956. Εἰδικότερον, εἰς τὴν θαμβακουργίαν, ὅπου ἡ προσπάθεια ἐνισχύσεως τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἰκανότητος ἐξεδηλώθη εἰς εὐρύτεραν ἔκτασιν κατὰ τὸ 1957, ἐσημειώθη ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς μέχρι 17 ο/ο. Ἐκ τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας τὰ ὑψηλότερα ποσοστὰ αὐξήσεως παρουσιάζουν αἱ χημικαὶ βιομηχανίαι — λόγω κυρίως τῆς μεγάλης αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς λιπασμάτων — καὶ ἡ βιομηχανία χάρτου. Στασιμότης ἐξ ἄλλου ἐχωρακτήθηκε τὰς βιομηχανίας τροφίμων ἐνῶ εἰς τὰς βιομηχανίας οἰκοδομικῶν ὑλῶν τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως ἀπὸ 23 ο/ο τὸ 1955 καὶ 10 ο/ο τὸ 1956 ἐμειώθη εἰς 3 ο/ο τὸ 1957, ἡ ἐξέλιξις δὲ αὕτη πιθανότατα ἀντικατοπτρίζει τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σημειωθείσαν κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος. Τέλος, εἰς τὴν βιομηχανίαν δέρματος καὶ ἐπεξεργασίας σιδήρου ἐσημειώθη τὸ 1957 κάμψις τῆς παραγωγῆς. Ἀλλ' ἐνῶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν πρόκειται μᾶλλον περὶ προσωρινοῦ φαινομένου, δεδομένου ὅτι ἤδη κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον παρατηρήθη μεταστροφὴ εἰς τὴν τάσιν, εἰς τὴν σιδηροβιομηχανίαν ἢ ἐντὸς τοῦ 1957 ἐξέλιξις ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς κρίσεως ἡ ὁποία χωρακτηρίζεται μακροχρονίως τὸν κλάδον.

Ἡ σημαντικὴ αὐξηση τῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὸ 1957 ὠδήγησεν εἰς περαιτέρω οὐσιώδη αὐξησιν τῶν εισαγωγῶν καὶ εἰς σημαντικὴν διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοῦργου, ἡ ὁποία κατὰ μέγιστον μέρος ἀντεσταθμίσθη ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῶν συναλλαγματικῶν εισπραξέων ἐκ μονομερῶν μεταβιβάσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ συνεχιζομένη τάσις αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος δεικνύει ὅτι, παρὰ τὰς ἀνωτέρω ἀναφερθείσας ἐνδείξεις πρὸς δόξιν, ἡ ἐλαστικότης ἐγχωρίου προσφορᾶς, βιομηχανικῶν ἰδίως, προϊόντων δὲν εἶναι εἰσέτι ἐπαρκῆς ὥστε νὰ ἐξασφαλίῃ ταχεῖαν ἀνταπόκρισιν τόσον ποιοτικῶς ὥσον καὶ ποσοτικῶς εἰς τὰς ἠδξημένας ἀπαιτήσεις τῆς ζήτησεως. Εἰς τὰς βιομηχανικῶς καθυστερημένας οἰκονομίας ἀποτελεῖ σὺνηθες φαινόμενον ἡ τάσις αὕτη αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν, ἡ ὁποία θεβαίως ἐνισχύεται διὰν συνδυάζεται μὲ αὐξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ταχύτεραν ἐκείνης τοῦ πραγματικοῦ εἰσοδήματος. Παρὰ τὸ γεγονός δὲ ὅτι κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ ἐπιηρεσιῶν ἀφ' ἑτέρου δὲν φαίνεται νὰ ὑπῆρξεν οὐσιώδης κατὰ τὸ 1957, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι συνέβη κατὰ τὰ ἀμέσως προηγουμένα ἔτη, εἶναι ἀνάγκη νὰ τιοισθῇ καὶ πάλιν ὅτι ἡ αὐξηση τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τοῦ τῆς παραγωγῆς δύναται νὰ ἀποτελέσῃ σοβαρὸν διαταρακτικὸν παράγοντα τόσον τῆς ἐσωτε-

ρικῆς νομοματικῆς ὅσον καὶ τῆς συναλλαγματικῆς ἰσορροπίας τῆς Χώρας. Ὡς ἐπανεπιλημμένως ἐιονίσθη, ἀΐξιοις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων μὴ παρακολοιουμένη ἀπὸ ἀντιστοιχῶν ἀΐξιοις τῆς παραγωγῆς, κατὰ κανόνα ὀδηγεῖ εἰς διατάραξιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν ἢ εἰς διόγκωσιν τῶν εἰσαγωγῶν συνήθως δὲ καὶ εἰς ἀμφοτέρω μὲ περαιτέρω δυναμειῶς συνεπειῶς ἐπὶ τῆς μορφῆς καὶ τῶν κατευθύνσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῶν ἐπενδύσεων.

2. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1956, ὅτε αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1954 ἠΰξήθησαν κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς ἀνώτερον τοῦ ποσοστοῦ ἀΐξίσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, κατὰ τὸ 1957 ἡ ἀΐξιοις τῶν ἐπενδύσεων οὐκ ὀντως πρὸς τὰ διαθέσιμα προσωρινὰ στοιχεῖα ἀνῆλθεν εἰς 6,3 0/0 ἔναντι ἀΐξίσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ 9,5 0/0. Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου ἐξακολοιοῦν νὰ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸν οὐκ ἀνώτερον τοῦ 14 0/0 τῆς ἀκαθαρίστου ἐθνικῆς δαπάνης, τὸ ποσοστὸν δὲ αὐτὸ εἶναι οὐσιωδῶς χαμηλότερον τῶν ἀντιστοιχῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ποσοστῶν εἰς τὰς πλείστας τῶν Δυτικῶν Χωρῶν. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἀνεξααρτήτως τῶν ἐπελθουσῶν μεταβολῶν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἐπενδύσεων, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰκανοποιητικὴ διὰ μίαν Χώραν ἐπιδιώκουσαν τὴν ταχεῖαν οἰκονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν ὡς ἡ Ἑλλάς. Ἐννοικὴν ἔνδειξιν πάντως ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι αἱ ἐπενδύσεις εἰς τοὺς ἀμέσως παραγωγικοὺς τομεῖς ἦτοι τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὸν ἑξηλεκτριζμὸν καὶ τὰς μεταφορὰς ἀντεπροσώπουν κατὰ τὸ 1957, τὰ 53 0/0 τοῦ συνόλου ἔναντι 50 0/0 κατὰ τὸ 1955 καὶ 51 0/0 κατὰ τὸ 1956. Αἱ ἐνθαρρυντικαὶ αὐταὶ ἐξελίξεις ὀφείλονται καὶ εἰς αἰσθητὴν κάμψιν τοῦ οὐθμοῦ ἀΐξίσεως τῶν δαπανῶν εἰς οἰκοδομὰς ἀλλὰ κυρίως εἰς ἀΐξιοις κατὰ 88 0/0 τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κατὰ 20 0/0 περίπου τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς μεταφορὰς ἡ ὅποια ἀντεστάθμισε τὴν κατὰ 64 0/0 περίπου μείωσιν τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸν τομέα τοῦ ἡλεκτριζμοῦ κατόπιν τῆς συμπληρώσεως κατὰ τὸ 1956 τοῦ προγράμματος ἐπεκτάσεως τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.

Κατὰ τὸ 1957 προήχθησαν καὶ αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι δι' ὠριμομένα ἐκ τῶν βασικῶν ἔργων. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἐξαγγελθὲν δεύτερον ἐνεργειακὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει οὐσιωδῆς προσθήκας εἰς τὰς ἤδη ὑφισταμένας ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς, συνεπληρώθη ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ διυλιστηρίου πετρελαίου, τοῦ ὁποῖου ἡ λειτουργία πρέπει νὰ ἀρχίσῃ προσεχῶς, ἐπροχώρησεν οὐσιωδῶς ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων διὰ τὸ ἐργοστάσιον ἀζωτούχων λιπαμάτων, προσκηρύχθη δημοπρασία διὰ τὸ ἐργοστάσιον σακχάρους ἐκ τεύ-

των και ηρχισαν συστηματικαι συνεννοησεις δια την ιδρυσιν εργοστασιου αλουμινας και αλουμινιου. Η κατὰ τὰ τελευταία ετη κτηθείσα εμπειρία ενισχυει την αποψιν οτι ιδίως δια τὰ μεγαλύτερα έργα, όταν δὲν εκδηλοῦται εγκαίρως θετικὸν ενδιαφέρον ἀπὸ υπεύθυνον ιδιωτικὸν επιχειρηματικὸν οἶκον, επιβάλλεται νὰ προχωρηῇ τὸ Κράτος εἰς τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐκπονήσεως τῶν ἀναγκαίων μελετῶν και εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ἔργων. Η κρατικὴ αὐτὴ πρωτοβουλία πρέπει νὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὴν σαφῆ πρόθεσιν ἀναθέσεως, τὸ συντομώτερον δυνατὸν, τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῶν εἰς ἔμπειρον οἶκον, περαιτέρω δὲ τῆς μεταδιδάσεως ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τῆς μετοχικῆς ιδιοκτησίας ἐπ' αὐτῶν εἰς τὸ εὐρύτερον κοινόν. Εἶναι μεγάλης σημασίας νὰ διαμορφωθοῦν ιδίως διὰ τὰς βασικὰς βιομηχανίας μικταὶ ἐπιχειρήσεις, ὑπὸ μορφὴν συγχρονισμένων ἀνωνύμων εταιριῶν εὐρείας μετοχικῆς ιδιοκτησίας, αἱ ὁποῖαι θὰ λειτουργοῦν αὐτονόμως μὲ ιδιωτικοοικονομικὰ κριτήρια και μεθόδους. Οἱ ὀργανισμοὶ αὐτοὶ θὰ καταστοῦν οἱ κυριώτεροι φορεῖς περαιτέρω ἀναπτύξεως και τεχνικῆς προόδου. Η δὲ αὐτῶν ἐξασφάλις γονίμων συνεργασιῶν μὲ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένους και ἐμπείρους οἴκους εἶναι ἐπίσης ἐπιβεβλημένα διότι οὕτω μόνον θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν διαμόρφωσιν διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν και ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων.

3. Παρ' ὅλον οτι ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος κατὰ τὸ 1957 ἦτο ἱκανοποιητικὴ, μὲ οὐχὶ μικροτέραν, ὡς φαίνεται, ἄνοδον τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων και περαιτέρω προώθησιν ὠρισμένων ἐκ τῶν μεγαλυτέρων βασικῶν ἔργων, δὲν δικαιολογεῖται τὸ συμπέρασμα οτι συντελέσθη ἀποφασιστικὴ πρόοδος πρὸς τὴν ὑπερνίκησιν τῶν μονιμοτέρων δυσχερειῶν και ἀδυναμιῶν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Η ἀνεργία και ὑποαπασχόλησις παραμένει σχεδὸν ἀμείωτος εἰς ὀλόκληρον τὴν Χώραν και ἀντιστοιχεῖ εἰς σοβαρὸν ποσοστὸν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Η ἔντονος αὐτῆ σιενότης εὐκαιριῶν ἐργασίας ἐπηρεάζει ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς και τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς και ἀσκεῖ ἀνασταλτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ και τῆς ἐξυγιάνσεως τῶν συνθηκῶν παραγωγῆς ἀλλὰ και ἐπὶ οἰασδῆποτε προόδου εἰς τὴν Χώραν. Η ἐξύψωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἰς τὴν Ἑλλάδα προϋποθέτει σημαντικὴν ἄνοδον τοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως. Μέχρις οἷου τοῦτο συντελεσθῆ, ἡ πίεσις τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ τοῦ ἐπιπέδου θὰ ἐκδηλοῦται εἰς ἔντονον ἀνταγωνισμόν πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρου τμήματος ἀπὸ τοὺς ἤδη περιορισμένους και ἀνεπαρκεῖς διαθέσιμους πόρους. Αἱ τάσεις αὐταὶ ὑπὸ μορφὴν διεκδικήσεως χρηματικῶν εἰσοδημάτων ἀπὸ ἀγρότιας και ἐργατοῦπαλλήλους ἐκδηλοῦνται εἰς μονιμοτέραν πίεσιν ἐπὶ τῶν τιμῶν και ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, μὲ

ἀποτέλεσμα ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ νομισματικὴ ἰσορροπία παρὰ τὴν συντελουμένην πρόοδον νὰ εἶναι ἐπισημάνθη.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους εἶναι ἀνάγκη ὁ μὲν ἔλεγχος ἐπὶ τῆς σταθερότητος τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς καταστάσεως νὰ παραμείνῃ ἀμείωτος, παραλλήλως ὁμως ἡ κυβερνητικὴ καὶ κρατικὴ δραστηριότης, δι' αὐτῶν δὲ δλόκληρος ἡ ἐθνικὴ προσπάθεια νὰ συγκεντρωθῶν πρὸς τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οικονομικῆς μας ἀναπτύξεως. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀκόμη περισσότερο ἐὰν ληθῆ ἵπ' ὄψιν ὁ ρυθμὸς προσόδου εἰς ἄλλας Χώρας ἢ εὐρύτερας περιοχάς, ὅπου ἡ ἴδρυσιν νέων βιομηχανικῶν καὶ παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἡ ἐπέκτασις τῶν τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν τείνουν νὰ διευρύνουν περαιτέρω τὴν μεταξὺ ἐκείνων καὶ ἡμῶν ἀπόστασιν.

Ἡ ἐπιβαλλομένη ἐπιτάχυνσις τῶν παραγωγικῶν μας ἐπενδύσεων ἀπαιτεῖ σημαντικῶς εὐρύτεραν καὶ πλέον πειθαρχημένην προσπάθειαν παρ' ὅσον ἡ καταβληθεῖσα καθ' ὅλην τὴν τελευταίαν δεκαετίαν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο συντελέσθησαν οὐσιώδη θήματα καὶ ἀπεκτηθῆ χρησιμοσι ἐμπειρία. Ἀπεδείχθη ὁμως ἐπίσης ὅτι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια καὶ τὰς ἀπαραιτήτους οικονομικοτεχνικὰς μελέτας, ἀπαιτοῦνται εὐρείας ἐκτάσεως μεταβολαὶ εἰς τὸν ὀργανωτικὸν μηχανισμόν ἴσους εἰς τὰς ἐπιτελικὰς ὅσον καὶ εἰς τὰς ἐκτελεστικὰς καὶ διοικητικὰς ὑπηρεσίας. Εἶναι ἐπίσης ἀνάγκη ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς νὰ διέπειται ἀπὸ τὴν δραστηρίαν καὶ ἐπίμονον ἐπιδίωξιν τῶν εἰδικωτέρων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, οἱ ὅποιοι ὀδηγοῦν πρὸς τὰς συγκεκριμένας πραγματοποιήσεις διὰ τὴν παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν τεχνικὸν μας ἐκσυγχρονισμόν. Μόνον μὲ τὴν προσήλωσιν εἰς τὰς ἐπιδιώξεις αὐτὰς καὶ τὴν ματαίωσιν τῶν ποικίλων ἀντιθέτων ἐπιδράσεων, θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ τεθῆ εἰς κίνησιν καὶ νὰ προωθηθῆ μία ταχεῖα σωρευτικὴ διαδικασία οικονομικῆς προσόδου διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερνηκηθῶν αἱ μονιμώτεροι οικονομικαὶ δυσχέρειαι τῆς Χώρας.

III. Αἱ Διεθνεῖς Οἰκονομικαὶ Ἐξελίξεις Το 1957

1. Ἡ παγκόσμιος οἰκονομία χαρακτηρίζεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρεθόντος ἔτους ἀπὸ σημαντικὴν περαιτέρω κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἀνόδου, ὁ ὅποιος ἤδη τὸ 1956 εἶχε παρουσιάσει σχετικὴν χαλάρωσιν. Εἰς πολλὰς βιομηχανικὰς χώρας εἶτε διεκόπη ἐντελῶς ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς, εἶτε συνεχίσθη ἀλλὰ μὲ χαμηλότερον ρυθμόν. Εἰς τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα ἡ ἀνοδος ἐιερματίσθη ἤδη πολὺ ἐνωρίτερον, αἱ δὲ βιομηχανικαὶ ἐπενδύσεις, καίτοι διετηρήθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 1957 εἰς πολὺ ὑψηλὰ ἐπίπεδα, ἔπανσαν νὰ σημειώσουν ἀξίαν λόγου αὔξησιν.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας εἰδικώτερον ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔξαμήνου τοῦ 1957 ἐνεφανίσθησαν συμπτώματα ὑφέσεως ἅτινα θαίνουσι ἐντείνόμενα.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου συνεχίσθη μὲν καὶ κατὰ τὸ 1957, ἀλλ' ὁ ρυθμὸς αὐτῆς ἐχαλαρώθη οὐσιωδῶς, ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους τούτου. Συγχρόνως τὰ προβλήματα τῶν διεθνῶν πληρωμῶν προσέλαβον κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἰδιαιτέραν ὀξύτητα, ἐκδήλωσιν τῆς ὁποίας ἀπειτέλεσεν ἡ κρίσιμος συναλλαγματικὴ κατάστασις ὠρισμένων χωρῶν καὶ τὰ ληθθέντα ἐπ' αὐτῶν διορθωτικὰ μέτρα, ἐν οἷς καὶ ἀναπροσαρμογαὶ νομισμάτων. Ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1956, ἡ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν συνεχιθεῖσα σταθερὰ τάσις ἀξίσεως τῶν εἰς χρυσὸν καὶ δολλάρια ἀποθεμάτων τοῦ ἐκτὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κόσμου διεκόπη. Ἐξαιρέσει ὀλίγων χωρῶν, καὶ κυρίως τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Βενεζουέλας, τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῶν ὁποίων ἐσημείωσαν μεγάλην αὐξησιν ἐντὸς τοῦ 1957, εἰς τὰς ἄλλας χώρας ἐσημειώθη σημαντικὴ κάμψις τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων, παρὰ τὴν προσφυγὴν πολλῶν χωρῶν εἰς θραυποδόθημα δάνεια κυρίως ἐκ τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου, ὑπερβάντα τὰ 1.500 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ 1957. Ἡ ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον ἐξέλιξις τοῦ ἰσοῦσγιου πληρωμῶν τοῦ λοιποῦ κόσμου μετὰ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀντανακλᾷ τὴν ἐξέλιξιν ἴσους τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοῦσγιου τῆς χώρας ταύτης ὅσον καὶ τῆς κινήσεως κεφαλαίων. Οὕτω, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἠδξήθησαν μεγάλως ἐντὸς τοῦ 1957, μεταξὺ ἄλλων καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἐξαιρετικῶς ὑψηλῆς ζητήσεως πετρελαίου, θάμβακος καὶ σίτου, εἰς τὰς εἰσαγωγὰς ἐσημειώθη χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ ἀξίσεως λόγῳ τῆς ἐκδηλωθείσης ὑφέσεως. Συγχρόνως ἡ ἐκροή κεφαλαίων ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἔτινος κατὰ τὸ πρῶτον ἔξάμηνον τοῦ 1957, ἐσημείωσε σημαντικὴν κάμψιν κατὰ τὸ δεύτερον ἔξάμηνον τοῦ ἔτους τούτου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐνδοευρωπαϊκὰς συναλλαγὰς ἡ σημαντικώτερα ἐξέλιξις ἦτο ἡ περαιτέρω οὐσιώδης αὐξησις τοῦ γερμανικοῦ πλεονάσματος κατὰ τὸ 1957 ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν διόγωσιν τοῦ ἐλλείμματος τῆς Γαλλίας καὶ ἀκόμη καὶ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Αἱ ἐξελίξεις αὗται συνδέονται ἰδίως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν νομισματικὴν κατάστασιν τῶν εὐρωπαϊκῶν τούτων χωρῶν, χαρακτηριστικῶν τῆς ὁποίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1957 ἐπῆρξαν αἱ ἔτινοι πληθωρικαὶ πιέσεις.

Ἡ ὑφωτικὴ ἰσῆσις τῶν ἐπιπέδων τιμῶν προῆλθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κυρίως ἀπὸ τὰς ἀξίσεις μισθῶν καὶ ἄλλων κατηγοριῶν εἰσοδημάτων, αἱ ὁποῖαι συνεχίσθησαν εἰς τὰς περιοριστέρας χώρας μὲ ὑψηλὸν ρυθμὸν. Οὕτω εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας αἱ ὠριαῖαι ἀμοιβαὶ ἠδξήθησαν κατὰ 4 ο)ο, καὶ εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον κατὰ 5,7 ο)ο ἐνῶ εἰς τὴν Γερμανίαν αἱ

κατὰ ἀπασχολούμενον ἀπολαύει ἠξίθησαν κατὰ 5 ο)ο. Τὰ πληθωρικά ὅμως φαινόμενα εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις δὲν προεκλήθησαν μόνον ἀπὸ τὰς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους ἐπιδράσεις τῶν ἀύξανόμων ταχύτερον ἀπὸ τὴν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας μισθῶν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γενικωτέραν αὐξησιν τῶν εἰσοδημάτων ὀφειλομένην εἰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ἰδίᾳ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, εἰς περαιτέρω διόγκωσιν τῶν δημοσίων δαπανῶν. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῶν συναλλαγματικῶν τῶν δυσχερειῶν αἱ περισσοτέροις χώραι ἐνέτειναν τὰ περιοριστικὰ νομισματικὰ μέτρα, καὶ πρὸ παντὸς προσέφυγον εἰς ἀλληπαλλήλους ἐντὸς τοῦ 1957 ὑψώσεις τοῦ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου. Εἰς τὴν γενικὴν τάσιν ἐφαρμογῆς πολιτικῆς ἀκριβοῦς χρήματος, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ἰδιαίτερος ἔντονος εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον, ἐξαιρέσειν ἀπειτέλεσεν ἡ Γερμανία, ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῆς ὁποίας ἐπέβαλεν ἀντιθέτως πολιτικὴν μείωσιν τοῦ ἐπιτοκίου ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς προσπάθειας συγκρατήσεως τῶν πλεονακτάτων τοῦ ἰσοῦντιον πληρωμῶν.

2. Εἰς τὰς κυριωτέρας βιομηχανικὰς χώρας ἐσημειώθησαν εἰδικότερον αἱ κατωτέρω ἐξελιξίσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1957 :

Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἡ συνολικὴ ἐτήσια αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς σταθεροῦς τιμὰς περιορίσθη εἰς 0,8 ο)ο ἔναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως τοῦ 1956 κατὰ 3 ο)ο. Μετὰ τινῶν μηνῶν στασιμότητα τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐξεδηλώθη κάμψις, συνεχιστομένη καὶ κατὰ τὸ 1958. Παράλληλως ἐσημειώθη κάμψις τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀνέργων ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἐργατικῆς δυνάμεως ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἐντεῦθεν ἐπερέθη τὸ 5 ο)ο. Τὰ συμπτώματα τῆς ὑφέσεως ἐπεξετάθησαν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς βιομηχανικοὺς κλάδους καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν χαλυβουργίαν, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1957 ἐχρησιμοποίησε μόνον τὸ 60 ο)ο περίπου τῆς παραγωγικῆς τῆς δυναμικότητος ἔναντι 80 - 90 ο)ο κατὰ τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη. Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ ἐντεῦθεν ἐξεδηλώθη καὶ κάμψις τῶν προσωπικῶν εἰσοδημάτων.

Ἡ ἀμερικανικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ μέχρι καὶ τοῦ Νοεμβρίου περίπου, ἐν ὄψει τῶν συνεχῶς αὐξανόμενων τιμῶν καὶ μισθῶν, ἐπεδίωκε συστηματικῶς τὴν καταπολέμησιν τοῦ πληθωρισμοῦ. Ἡ πολιτικὴ ἀκριβοῦς χρήματος ἔφθασε μέχρι ὑψώσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου εἰς 3,5 ο)ο, τὸ ὑψηλότερον μεταπολεμικὸν ἐπίπεδον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔντασιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν συμπτωμάτων τῆς ὑφέσεως ὁ προεξοφλητικὸς τόκος ἐπέστη ἀλληπαλλήλους μειώσεις μέχρι καὶ 1,75 ο)ο πρὸ τινῶν ἡμερῶν - ἐνῶ συγχρόνως ἐγένοντο καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δημοσίων δαπανῶν ἀνάλογοι ἀναπροσαρμογαί.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ οἰκονομικὴ ἄνοδος συνεχίσθη καὶ ἐντὸς τοῦ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1957, με θραδύτερον ὅμως ρυθμόν. Ἡ αὐξησης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαμήνου τοῦ ἔτους τούτου ἀνῆλθεν εἰς 7 ο)ο περίπου. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν με ρυθμόν ταχύτερον ἐκείνου τῶν εἰσαγωγῶν συνεχίσθη ἐπίσης με ἀποτέλεσμα περαιτέρω αὐξησιν τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων καὶ εἰδικώτερον τοῦ πλεονάσματος τῆς Γερμανίας εἰς τὴν "Ἐνωσιν Ἑυρωπαϊκῶν Πληρωμῶν.

Ἡ γερμανικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἐξακριβώθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπὸ τὴν προσπάθειαν νὰ συμβιβάσῃ ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀνάγκην συγκρατήσεως τῶν ἐσωτερικῶν πληθωρικῶν πιέσεων λόγῳ τῆς ἐνταθείσης ὑφωτικῆς τάσεως τῶν μισθῶν καὶ τῶν τιμῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀνάγκην συμβολῆς εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας εἰς τὰς ἐνδοευρωπαϊκὰς συναλλαγὰς δι' ἀποτροπῆς περαιτέρω διογκώσεως τοῦ γερμανικοῦ πλεονάσματος. Τὴν προσπάθειαν ταύτην ἐκφορᾶσιν αἱ ἀναπροσαρμογαὶ τοῦ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου τὸ ὅποιον ὑπέστη δι' οὐ διαδοχικὰς μειώσεις ἐντὸς τοῦ 1957 (ἦτοι ἀπὸ 5 εἰς 4,5 ο)ο τὸν Ἰανουάριον καὶ εἰς 4 ο)ο τὸν Σεπτέμβριον) καθὼς καὶ τὰ μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ πρὸς προώθησιν τῆς ἐξαγωγῆς γερμανικοῦ κεφαλαίου. Ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1957 ἐκδηλωθεῖσα ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῆς Γερμανίας θεωρεῖται μᾶλλον ὡς ἀπλή συνέπεια τῆς ἀποκαταστάσεως ὁμαλῶν ὄρων πληρωμῶν μετὰ τὴν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ἔντονον ὑπὲρ τοῦ μάρκου κερδοσκοπίαν.

Εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης ἐσημείωσε τὸ 1957 ἐπίπεδα ὑψηλότερα ἐκείνων τοῦ 1956. Οὕτω, ἐνῶ τὸ 1956 ἡ μὲν βιομηχανικὴ παραγωγή ἔμεινε στάσιμος τὸ δὲ ἀκαθάριστον ἐγχώριον προϊὸν ἠδὲξήθη κατὰ 1,5 ο)ο περίπου, τὸ 1957 ἐσημειώθη αὐξησης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ 1,6 ο)ο καὶ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος κατὰ 2 ο)ο περίπου. Ἡ ἀπασχόλησις ὅμως διειρηθή γενικῶς εἰς ἐπίπεδα χαμηλότερα ἐκείνων τοῦ 1956. Ἡ ὑφωτικὴ τάσις τῶν μισθῶν καὶ τῶν τιμῶν συνεχίσθη ἔντονος, χωρὶς ἐν τούτοις τοῦτο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς χειροτέρευσιν τοῦ ἰσοϋγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν, τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὁποίου ἐπηρέασεν εὐνοικῶς ἢ ἐντὸς τοῦ 1957 σημαντικὴ βελτίωσις τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου. Οὕτω ἢ μέχρι καὶ τοῦ Σεπτεμβρίου κάμψις τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων καὶ ἡ πτώσις τῆς τιμῆς τῆς στερλίνας εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς προῆλθε κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ τὴν δυσμενῆ διὰ τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον κίνησιν βραχυπροθέσμου κεφαλαίου. Ἐν προκειμένῳ ἀποφασιστικὸν ρόλον ἔπαιξεν ἡ κερδοσκοπία εἰς ἄραος τῆς στερλίνας συνέπεια τῶν φημῶν πρὸς ἐκκυκλοφόρουσιν κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίως μῆνας περὶ ἐπικειμένης ὑποτιμήσεως. Τὰ ληφθέντα τὸν Σεπτέμβριον μέτρα καὶ δὴ ἡ ὑψωσις τοῦ προεξοφλητικοῦ πόνου κατὰ δι' οὐλοκλήρους μονάδας (ἀπὸ 5 εἰς 7 ο)ο) ἀνεξαρτήτως τῶν

ἐπιδράσεων τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκονομίας, εἶχον πάντως ὡς συνέπεια ἀντιστροφὴν τῆς κινήσεως καὶ συνεχῆ βελτίωσιν τῆς θέσεως τῆς στερεΐνας.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ συναλλαγματικὴ κρίσις, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐκδηλοῦται ἤδη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1956, ἐνετάθη ἐντὸς τοῦ 1957 κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἀπειτέλεσε τὸ βασικὸν πρόβλημα διὰ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν. Ἡ δυσμενὴς ἐξέλιξις τοῦ γαλλικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν προεκλήθη ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν πληθωρισμὸν ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης διογκώσεως τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν ἀλλὰ καὶ τῶν δαπανῶν διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις καθὼς καὶ τῆς ἀξανομένης ἰδιωτικῆς καταναλωτικῆς δαπάνης. Ἐξ αἰτίας τῶν παραγόντων τούτων καὶ παρὰ τὸ γεγονός δι καὶ ἐντὸς τοῦ 1957 ἡ παραγωγὴ ἠνξήθη μὲ πολὺ ὑψηλὸν ρυθμὸν (100)00 περίπου) αἱ μὲν ἐξαγωγικαὶ δυνατότητες περιορίζοντο ἐκ τῆς ἀξανομένης ταχέως ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ ἔβαινον συνεχῶς ἀξανομέναι. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις προσέβη τὸν Ἀύγουστον εἰς ὑποτίμησιν τοῦ γράγκου ἐντείνουσα συγχρόνως καὶ τοὺς συναλλαγματικὸς περιορισμοὺς. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν μέτρων τούτων ἐσημειώθη μικρὰ βελτίωσις κατὰ τὸς τελευταίους μῆνας τοῦ 1957.

3. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1957 τρία κυρίως θέματα διεθνoῦς ἐνδιαφέροντος προεβλήθησαν. Τὸ πρῶτον προέκυψε ἐκ τῆς κάμψεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τῶν ἐνδεχομένων σοβαρῶν συνεπειῶν τῆς ἐπὶ τῆς σταθερότητος καὶ τῆς οἰκονομικῆς προόδου εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Τὸ δεύτερον ἀφορᾷ τὰς νέας προτάσεις ἐνισχύσεως τῆς διεθνoῦς ρευστότητος πρὸς ἀντιμετώπισιν συναλλαγματικῶν δυσχερειῶν προσωρινῆς ἐν γένει φύσεως. Τὸ τρίτον θέμα εὐρύτερον ἐνδιαφέροντος εἶναι αἱ τάσεις οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως καὶ ἰδιαιτέρως αἱ συναφεῖς ἐξελίξεις εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἡ πτώσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ ἀντίστοιχος μείωσις τῆς ἀπασχολήσεως συνεχίσθη πέραν τῶν προβλέψεων αἱ ὁποῖαι ἀρχικῶς διευπλώθησαν ἀπὸ ὑπεύθυνα πρόσωπα τῆς Ἀμερικανικῆς Διοικήσεως καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ τραπεζικοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐμπείρους παρατηρητῆς τῶν Ἀμερικανικῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων. Τὰ κυριώτερα μέσα τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ἕως τῶρα διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὑπῆρξαν κυρίως πιστωτικὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἡ σημαντικὴ μείωσις τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων ἡ ὁποία ἠκολούθησε τὴν μέχρι τοῦ παρελθόντος Ἀυγούστου συνεχῆ ἀξησιν τῶν ἐπιτοκίων πρὸς συγκράτησιν τῶν πληθωρικῶν ἰστίε τάσεων. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς παρούσης κάμψεως ἐπροτάθησαν διάφορα μέτρα καὶ ἰδίως ἡ μείωσις τῶν

γορολογιών και ή επιτάχυνσις τής εκτελέσεως δημοσίων έργων διά την δημιουργίαν προσθέτου άπασχολήσεως τών εισοδημάτων. Πρέπει να σημειωθῆ ότι ή ψυχολογία του άμερικανικού κοινού και ιδιαίτερος τών επιχειρηματικών κύκλων έξακολουθεῖ να θεωρῆ την κάμψιν ως προσωρινήν, παρ' όλον ότι παρατηροῦνται όρισμένα άνηγουχητικά συμπτώματα εν αντιθέσει προς προηγουμένας μεταπολεμικάς κάμψεις. Πιστεύεται επίσης ότι αι εκ τών νέων τεχνολογικών εφαρμογών προωθητικαί τάσεις θα συμβάλουν επίσης εις την ανάζωογόνησιν τής άμερικανικῆς οικονομικῆς δραστηριότητος. Μεταξὺ υπευθύνων προσώπων εις τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας και διεθνῶς έπιστηρίζεται ή άποψις ότι και ή παρούσα κάμψις, καίτοι βαθυτέρα, έχει όποις και αι προηγουμένα μεταπολεμικά χαρακτηριστρα γενικωτέρας προσαρμογῆς διά την προετοιμασίαν μιᾶς νέας περιόδου οικονομικῆς άνόδου. Παρὰ τὰς ένθαρρυντικὰς αὐτὰς προβλέψεις, ή παράσις τής ήλατιωμένης δραστηριότητος τής Ἄμερικανικῆς οικονομίας, αι σοβαραί επιδράσεις εκ τής πτώσεως τής ζήτησεως και τών τιμών τών μεταλλευμάτων και άλλων προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς εις όρισμένας ιδίως υπερπορτίους χώρας ή περιοχὰς και τὰ συμπτώματα άναστολῆς τής άνόδου ή κάμψεως εις την Εὐρώπην προσελκίουν όλονέν περισσότερον την διεθνή προσοχήν.

Τὸ πρόβλημα τής διεθνoῦς ρευστότητος κατέστη εκ νέου επίκαιρον ἐπ' άφορμῆ ιδίως τών σοβαρῶν ένδοευρωπαϊκῶν συναλλαγματικῶν δυσχερειῶν αλλά και τών άνηουχιῶν αι όποιαί προεκλήθησαν εκ τής Ἄμερικανικῆς κάμψεως. Έχει καιασιτῆ εὐρύτερον συνειδητὸν ότι τὰ διαθέσιμα του Διεθνoῦς Νομισματικού Ταμείου και ή μέχρι τέλους του 1956 διαδικασία και πολιτικῆ του δὲν ἦσαν επαρκῆ διά να αντιμετωπισθοῦν μεγαλυτέρας εκτάσεως συναλλαγματικαί δυσχέρειαι. Κατὰ την τελευταίαν σύνοδον τών Διοικητῶν του Διεθνoῦς Νομισματικού Ταμείου έπροτεινάμεν πλὴν τής επιβαλλομένης άναθεωρήσεως τών κεφαλαίων συμμετοχῆς και τών αντιισοχῶν περιθωρίων δανεισμοῦ συνεπεία τής γενικῆς αύξήσεως τοῦ κύκλου τών διεθνῶν συναλλαγῶν την έξέτασιν και άλλων μεθόδων ένισοχίσεως τών διαθεσίμων του Διεθνoῦς Νομισματικού Ταμείου. Συγκεκριμένως έπροτεινάμεν την σύναψιν κατ' άρχήν συμφωνιῶν δανεισμοῦ εκ τών πλεονασματικῶν χωρῶν διά την έξ αὐτῶν άντλησιν διαθεσίμων, με άντιστοιχοῦς κατ' άρχήν συμφωνίας μετὰ τών έλλειμματικῶν χωρῶν διά την ένδεχομένην χορηγοποίησην μέρους τών κεφαλαίων αὐτῶν προς αντιμετώπισιν συναλλαγματικῶν έλλειμμάτων. Καί ή πρότασις αὐτή εἶναι μεταξὺ τών συζητουμένων δυνατῶν λύσεων.

Τὸ τρίτον γενικωτέρας σημασίας θέμα συνδέεται με την έντις του 1957 διαμόρφωσιν, διά την Συνθήκης τής Ρώμης, τής Εὐρωπαϊκῆς Οί-

κοινωνικῆς Κοινότητος ὁ σχηματισμὸς τῆς ὁποίας ὠδήγησεν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις διὰ μίαν εὐρύτεραν Ἑυρωπαϊκὴν Ζώνην Ἐλευθέρων Συναιλλαγῶν. Αἱ τάσεις αὗται θεμελιῶνται ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγικότητος καὶ ἡ ἐπίσχυσις τῆς οικονομικῆς προσόδου ἐπιδέονται μὲ τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς εὐρείας μαζικῆς ἀγορᾶς καὶ μεγάλων επιχειρηματικῶν Ὄργανισμῶν. Ἀλλ' αἱ ἴδιαι αὗται διαπιστώσεις ὠδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ διὰ τὰς οικονομικῶς ἀσθενεστέρας χώρας καὶ ἰδίως διὰ τὰς μικροτέρας ἐξ αὐτῶν, τὸ πρόβλημα οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τεχνικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν δύναιται νὰ ἀντιμετωπιθῇ πληροτέρον καὶ ταχύτερον ἐν ἀναγορᾷ πρὸς εὐρύτερον οικονομικὸν χῶρον. Εἶναι διὰ τοῦτο ἰδιαίτερας σημασίας τὰ συντελεσθέντα βήματα ἐντὸς τοῦ 1957 καὶ ἡ προοπτικὴ διαμόρφωσις μιᾶς εὐρύτερας Ἑυρωπαϊκῆς οικονομικῆς ἐνότητος. Αἱ ἐξελίξεις αὐτῆς εἶναι ἀποκαριστικῆς σημασίας διὰ τὴν προοπτικὴν τῆς ἐλληνικῆς οικονομικῆς προσόδου. Εἰς τὰς σχετικὰς διαπραγματεύσεις ὑπεβλήθησαν, ὡς γνωστόν, ἐλληνικαὶ προτάσεις μὲ τὸ γενικωτέρας βασικῆς σημασίας αἴτημα ὅπως μεταξὺ τῶν κατασιατικῶν ἐπιδιώξεων περιληφθῇ καὶ ἡ ἄσκησις μιᾶς συλλογικῆς Ἑυρωπαϊκῆς πολιτικῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ πολιτικὴ αὕτη καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς μέσα εἶναι ἀπαραίτητον νὰ περιληφθῶν εἰς οἰονδήποτε σχέδιον Συνθήκης. Μεταξὺ τῶν προταθέντων μέτρων ἰδιαίτερας σημασίας εἶναι ἡ ἴδρσις ἐνὸς ἰσχυροῦ Ἑυρωπαϊκοῦ Ὄργανισμοῦ, μὲ τὴν εὐρύτεραν ἀποστολὴν προωδήσεως τῆς ἀναπτύξεως τῶν οικονομικῶς ἀσθενεστέρων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ μὲ ἐπαρκῆ κεφάλαια διὰ μακρᾶς διαρκείας χαμηλότοκα δάνεια διὰ τὴν εἰς τὰς χώρας αὐτὰς χρηματοδότησιν ἐπενδύσεων οικονομικῆς ὑποδομῆς. Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον διὰ φορολογικῶν καὶ ἄλλων κινήτρων, θεικῶς νὰ προωθηθῇ ἡ εὐρωπαϊκὴ επιχειρηματικότης ἐκ τῶν προηγμένων πρὸς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Ἀνεξαρτήτως τοῦ τελικοῦ ἀποτελέσματος τῶν συνεχιζομένων διαπραγματεύσεων, αἱ ὁποῖαι προσκορῶν εἰς σοβαρὰς δυσχερείας, δύναιται νὰ θεωρηθῇ πιθανὸν ὅτι διαμορφοῦνται ἤδη τὰ πρῶτα σχήματα Ἑυρωπαϊκῆς οικονομικῆς ἐνοποίησης.

IV. Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

Ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν τιμῶν.

1. Ἐκ τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς ἐλληνικῆς οικονομίας κατὰ τὸ 1957 ὑπῆρξεν ἡ οὐσιώδης ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν τιμῶν, ἡ ὁποία, συνδυασθεῖσα καὶ μὲ ἄλλας ἐνδείξεις ἀποκαταστάσεως ὁμαλότητος εἰς τὰ οικονομικὰ τῆς Χώρας, ὠδήγησεν εἰς γενικωτέραν τόνω-

οιν τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Ἀλλ' ἡ ἐνίσχυσις αὐτῆ τῆς ἐσωτερικῆς οικονομικῆς ἰσορροπίας δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὴν ση-ματικὴν αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν.

Ὁ τιμᾶριθμος χονδρικῆς πωλήσεως ἐσημείωσε κάμψιν κατὰ 1,8 ο)ο μεταξὺ τῶν Δεκεμβρίων 1956 καὶ 1957. Τὸ μέσον ἐπίπεδον αὐτοῦ κατὰ τὸ 1957 ὑπερέβη μόνον κατὰ 0,6 ο)ο ἐκεῖνο τοῦ 1956, ἐνῶ ἡ ἀντίστοιχος αὐξήσις εἶχεν ἀνέλθει μεταξὺ 1955 καὶ 1956 εἰς 8,6 ο)ο. Ὁ τιμᾶριθμος κόστους ζωῆς παρουσιάζει μὲν μεταξὺ Δεκεμβρίου 1956 καὶ Δεκεμβρίου 1957 αὐξήσιν οὐσιωδῶς μεγαλυτέραν τῆς σημειωθείσης μεταξὺ Δεκεμβρίου 1955 καὶ Δεκεμβρίου 1956, ἦτοι 2,9 ο)ο ἔναντι 1,3 ο)ο ἀλλὰ τὸ μέσον ἐπίπεδον αὐτοῦ ὑπερέβη μόνον κατὰ 2,3 ο)ο ἐκεῖνο τοῦ 1956, ἐνῶ κατὰ τὸ 1956 ἡ ἀντίστοιχος αὐξήσις ἔταντι τοῦ 1955 ἦτο 3,6 ο)ο. Οὕτω καὶ εἰς τὸ κόστος ζωῆς εἶναι ἐκδηλὸς ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη. Ὁ τιμᾶριθμος κόστους ζωῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς, ὁ ὁποῖος καταρτίζεται θάσει καταναλώσεων οἰκογενειῶν μὲ πολὺν χαμηλότερον εἰσόδημα, παρουσιάζει ἀνάλογον κίνησιν ἦτοι αὐξήσιν κατὰ 2,8 ο)ο μὲν μεταξὺ τῶν Δεκεμβρίων 1956 καὶ 1957, κατὰ 1,3 ο)ο δὲ μόνον μεταξὺ τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τῶν δύο ἐτῶν.

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὰς Ἠνωμέ-ρας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὸ 1957 ὁ τιμᾶριθμος ἀκριθείας ζωῆς ἠδῆξήθη κατὰ 2,9 ο)ο, εἰς τὴν Γερμανίαν κατὰ 2,8 ο)ο, εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον κατὰ 4,4 ο)ο, εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ 9,7 ο)ο. Αἱ αὐξήσεις εἰς τὰς χώρας αὐτὰς πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν κυρίως εἰς ὑψώσεις τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν τῶν πάσης φύσεως ὑπηρεσιῶν.

2. Ἐνδιαφέρουσαι εἶναι αἱ διαπιστώσεις ὡς πρὸς τὰ εἶδη, αἱ κινή-σεις τῶν τιμῶν τῶν ὁποίων ἐπηρέασαν τὰς μεταβολὰς τῶν τιμαριθμῶν κατὰ τὸ 1957. Ἀποφασιστικὴ ὑπῆρξεν ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐκ τῆς πτώ-σεως τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου ὑφειλομένη εἰς τὴν ἠδῆξημένην προσφορὰν ἐκ τῶν μεγάλων ἐσοδειῶν 1956—1957 καὶ εἰς ἀνάλογον ἐξέλιξιν εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν. Αὕτη ἐπηρέασεν εἰς σημαντικὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως ἐγχωρίων εἰδῶν, ὁ ὁποῖος ἐσημείωσε κάμψιν μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1956 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1957 ἔναντι μικρᾶς αὐξητικῆς ἐπιδράσεως ἐκ τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἀντιθέτως τὰ ἐγχώρια προϊόντα εἶχον συμβάλει κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν σημειωθείσαν τότε ὑψωσιν τοῦ τιμαριθμοῦ τούτου. Ἡ αὐξητικὴ ἐπίδρασις τῶν εἰσαγομένων ὑπῆρξεν ἔντινος κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1957, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξεδηλώθησαν αἱ συνέπειαι ἐκ τῆς ὑψώ-σεως τῶν τιμῶν τῶν κανοίμων καὶ τινῶν πρώτων ὑλῶν μετὰ τὴν κρίσιν τοῦ Σουέζ. Ἡ ἐπακολουθήσασα κάμψις τῶν τιμῶν τούτων κατὰ τὸ δεύ-

τερον ἐξάμηνον σχεδὸν ἐξηφάνισε τὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀξίητικὴν ἐπίδρασιν, ἢ δὲ ἐκ τῶν ἐγγυωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐντυπωσιακὴ ἐπίδρασις ὑπῆρξε μικρά.

Εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τιμαρίθμου κόστους ζωῆς ἡ κυρία ἐπίδρασις προήλθεν ἐκ τῆς ἀνόδου τῶν ἐνοικίων, συνεπεία τῆς νέας διαρρυθμίσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐκ τῆς ὑψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου καὶ τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων. Πρὸς τὴν αὐτὴν κατευθύνουν, ἀλλ' εἰς μικροτέραν ἔκτασιν ἐπηρέασαν αἱ τιμαὶ ὠρισμένων ἐπηρεσιῶν (ἰδίως τῶν ἀστικῶν μεταφορῶν) καὶ αἱ τιμαὶ εἰσαγομένων εἰδῶν. Ἐντονον μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἀντιθέτως καὶ εἰς τὸν τιμαρίθμον αὐτὸν ἤσκησεν ἡ πτώσις τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου. Ἐπομένως, ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν τιμαρίθμων ὀφείλεται σχεδὸν μόνον εἰς τὴν οὐσιώδη μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου, δὲν φαίνεται δὲ γὰρ ἐπηρεάσθησαν ἐντὸς τοῦ 1957 οἱ τιμαρίθμοι ἀπὸ γενικῆς ὑψωτικῆς τάσεως. Αἱ ἀξήσεις προήλθον ἐκ κρατικῶν ἀποτάσεων, ὡς π. χ. διὰ τὰ ἐνοίκια, τὸν σίτον τῆς συγκεντρώσεως καὶ ἐπομένως τὸν ἄρτον καὶ ὠρισμένας ἐπηρεασίας. Ἀλλ' εἰς τὴν σχετικὴν σταθερότητα τῶν τιμῶν συνετέλεσε καὶ κατὰ τὸ 1957, ὡς ἄλλως τε καὶ εἰς προηγούμενα ἔτη, ἡ ἀπεριόριστος εὐχέρεια καλύψεως τῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀξιοῦσης ζήτησεως ἐξ εἰσαγομένων εἰδῶν. Ἡ ἀποφασιστικὴ ἐν τοῖτοις ἐπιθεράδνοις τῶν ὑψώσεων εἰς τὰς τιμὰς ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν βελτίωσιν τῶν δημοσίων οικονομικῶν καὶ τὴν διατήρησιν μιᾶς σχετικῶς ἰσχυροῦς συναλλαγματικῆς καταστάσεως ἐξηφάνισε τὴν ὑψωτικὴν ψυχολογίαν τοῦ παρελθόντος καὶ πᾶς ἐκ ταύτης τροφοδοτουμένης κερδοσκοπικῆς τάσεως. Αἱ θαυότεραι αὐταὶ μεταβολαὶ ἐντὸς τοῦ 1957 ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα συμπτώματα ἀποκαταστάσεως ὁμαλότητος εἰς τὰ οικονομικὰ τῆς Χώρας.

Μεταβολαὶ εἰς τὴν κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων καὶ εἰς τὴν προσφορὰν χρυμάτων.

1. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ἠδξήθη κατὰ 1.000 περίπου ἔκατ. δραχ. κατὰ τὸ 1957 τὸ ποσοστὸν ἀξίσεως ὑπῆρξε χαμηλότερον ἢ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη. Μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1956 καὶ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1957 τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζογραμμάτια ἠδξήθησαν κατὰ 981 ἔκατ. δραχμᾶς ἤτοι περίπου 16 ο)ο ἔναντι ἀντιστοίχου ἀξίσεως ἐντὸς τοῦ 1956 κατὰ 1.198 ἔκατ. δραχμᾶς ἤτοι 24 ο)ο. Ἀκόμη ἐντονιώτερα εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν μέσων ἔτησιων ἐπιπέδων τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη. Ἡ αὐ-

ξιμοίς μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἦτο σχεδὸν 16 ο)ο ἔναντι 30 ο)ο σχεδὸν μεταξὺ 1955 καὶ 1956.

Εἰς τὴν χρονικὴν κατανομὴν τῶν ἀυξήσεων τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη παρατηρεῖται οὐσιώδης διαφορά. Ἐνῶ τὸ 1956 ἡ κυκλοφορία ἠκολούθησε καθ' ὅλον περίπου τὸ ἔτος ἀυξητικὴν τάσιν μὲ μικρὰς μόνον μειώσεις, τὸ 1957 ἔλαβε χώραν κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἐξάμηρον μειώσεις τῆς κυκλοφορίας κατὰ πλεόν τῶν 300 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἐξάμηρον ἀυξήσεις κατὰ πλεόν τῶν 1.300 ἑκατ. μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατὰ 1.000 ἑκατ. σχεδὸν ἀυξησιν μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1956 καὶ 1957.

Σημαντικαὶ εἶναι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν κυριωτέρων ἐπιδράσεων ἐπὶ τοῦ ὕψους καὶ τῶν μεταβολῶν τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη. Τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν πρὸ βοήθειας ἐνεργάνισεν οὐσιώδη μείωσιν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατὰ 800 ἑκατ. περίπου ἠλατιωμένην ἀπορρόφησιν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τὸ 1957 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1956. Σημαντικὴ ἐπίσης ὑπῆρξεν ἡ ἀυξήσις τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν ἡ ὁποία ἐπέδρασε μειωτικῶς ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας ἐντὸς τοῦ 1957 κατὰ 1.000 ἑκατ. δραχμῶν περίπου ἐνῶ ἀντιθέτως κατὰ τὸ 1956 εἶχε σημειωθῆ μείωσις τῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν κατὰ πλεόν τῶν 250 ἑκατ. μὲ ἀντίστοιχον ἀυξητικὴν ἐπίδρασιν. Αἱ ἐπιδράσεις ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων ἐκ τῆς συνολικῆς κινήσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου καθὼς καὶ ἐκ τῆς διευρύνσεως τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἢ καταθέσεων Δημοσίων ὀργανισμῶν, δὲν ἦσαν συνολικῶς κατὰ πολὺ διάφοροι ἐντὸς τοῦ 1957 ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1956, καίτοι ἐσημειώθησαν οὐσιώδεις διαφοραὶ εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν ἐπὶ μέρους λογαριασμῶν

2. Ἡ κίνησις τοῦ συνόλου τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν λογαριασμῶν δραχμῶν ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοήθειας, ἐμφανίζει διαφορὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον συνολικὴν κίνησιν προηγούμενων ἐτῶν, κατὰ κύριον λόγον συνεπεῖα τῆς σημαντικῆς ἠλατιωμένης δημιουργίας δραχμῶν ἐκ τῆς βοήθειας κατὰ τὸ 1957. Ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου πρὸ οἰαοδήποτε μεταφορᾶς κεφαλαίων ἐκ τῆς βοήθειας ἢ ἐκ δανεισμοῦ ἀπὸ διαθέσιμα Δημοσίων Ὄργανισμῶν, κατὰ τὸ 1957 ἦτο σημαντικὴ ἢ μειωτικὴ ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας ἐπίδρασις τοῦ λογαριασμοῦ συγκεντρώσεως διὰ τρεχούσας δαπάνας τοῦ δημοσίου, ἐνῶ ἦτο οὐσιωδῶς περισσότερον ἀυξητικὴ ἢ ἐπίδρασις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ δημοσίων ἐπενδύσεω. Ὁ λογαριασμός καταναλωτικῶν ἀγαθῶν τοῦ Δημοσίου ἐπέδρασεν ὑψωτικῶς ἐπὶ τῆς κυκλο-

φορίας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατὰ 1.445 ἑκατ. δραχμᾶς δηλαδή κατὰ 250 ἑκατ. δραχμᾶς περίπου περισσότερον ἢ κατὰ τὸ 1956. Ἡ μέσῳ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου διόγκωσις τῶν δαπανῶν διὰ τὴν συγκέντρωσιν οἴτου ἀντιεπιταμιόθη ἀπὸ ἐπίσης σημαντικῆν μείωσιν τῶν δαπανῶν διὰ τὴν προμήθειαν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κατὰ τὸ 1957 διετέθησαν διὰ κρατικὰς ἀγορὰς οἴτου περίπου 1.700 ἑκατ. δραχμαὶ δηλαδή 1.000 ἑκατ. πλέον τῶν διατεθέντων κατὰ τὸ 1956, καὶ τοῦτο ἤσκησε μίαν ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀξητικῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων.

Ἡ ἀνοδος τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν ὀφείλεται ἴσῳν εἰς τὰς ὑποχρεωτικὰς καταθέσεις, αἱ ὁποῖαι ἠξήθησαν κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐν γένει ἀξήσεως τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων ὅσον καὶ εἰς τὴν πρόδοτον καταθέσιν τῶν τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ διεύρυνσις τῆς πιστοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων ἐλεγχόμενων ἐν γένει ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, δηλαδή ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καὶ ἐκ καταθέσεων Δημοσίων Ὄργανισμῶν, ἀνῆλθεν εἰς 1.350 ἑκατ. δραχμᾶς περίπου τὸ 1957 ἔναντι 850 ἑκατ. δραχμῶν τὸ 1956. Κατὰ μέγιστον μέρος ἡ ἀύξησις ὀφείλεται εἰς τὴν ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διεύρυνσιν τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς κατὰ 1.202 ἑκατ. δραχμᾶς, ἔναντι 226 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ 1956. Ἡ ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καὶ ἐκ Δημοσίων Ὄργανισμῶν χρηματοδότησις τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἐσημείωσεν ἐλάττωσιν τὸ 1957 κατὰ 140 ἑκατ. δραχμᾶς, ἔναντι ἀξήσεως κατὰ 394 ἑκατ. δραχμᾶς τὸ 1956.

Ἐκ τῶν λοιπῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων πρέπει νὰ μνημονευθῇ ἡ κατὰ 140 ἑκατ. δραχμᾶς σχεδὸν μεγαλύτερα κατὰ τὸ 1957 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1956 εἰσορῆ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων Δημοσίων Ὄργανισμῶν, κυρίως τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων. Αἱ ἀναλήψεις καταθέσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς καθὼς καὶ ἄλλων πάσης φύσεως καταθέσεων δὲν παρουσιάζουν ἀξίαν λόγου διαφορὰν μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν.

Ἡ συνολικὴ προσφορὰ χρήματος, ἥτοι τὸ ἄθροισμα τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζογραμματίων καὶ κερμάτων, πλέον καταθέσεων ὄψεως, ἠξήθη, μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1956 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1957 κατὰ 17 ο)ο ἥτοι περίπου ὅσον καὶ ἡ ἀντίστοιχος ἀύξησις τῶν τραπεζογραμματίων. Ἐὰν συγκριθοῦν τὰ μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα τῆς προσφορᾶς χρήματος προκύπτει ἀξήσις κατὰ 12,2 ο)ο μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἐν συγκρίσει πρὸς 24 ο)ο μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι σημαίνουν δι' ὃ ρυθμὸς ἀξήσεως τῆς προσφορᾶς χρήματος κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν ἐσημείωσε με-

γάλην επιβράδυνουν εντός του 1957, εν συγκρίσει προς το 1956 και προηγούμενα έτη. Υπάρχουν όμως ένδειξεις θεμελιούσαι την εύλογον υπόθεσιν ότι ή αύξησις των καταθέσεων συνοδεύεται με έντασιν της χρησιμοποίησης αυτών ως μέσων πληρωμής. Έκ της συγκρίσεως των εις συμψηφισμὸν προσαγομένων εις την Τράπεζαν της Ελλάδος τραπεζικῶν έπιταγῶν προς τὸ σύνολον των καταθέσεων ὄψεως προκύπτει ότι ηῦξήθη ή ταχύτης κυκλοφορίας τραπεζικοῦ χρήματος κατά τὸ 1957

Έκ της συγκρίσεως ἐξ ἄλλόν των μεταβολῶν της συνολικῆς προσφοράς χρήματος προς τὰς ποσοστιαίας μεταβολάς του χρηματικοῦ εισοδήματος ἀφ' ἑνὸς καὶ ἑνὸς κατὰ προσέγγισιν δείκτιον των συναλλαγῶν εις τρεχούσας τιμὰς ἀφ' ἑτέρου, δικαιολογεῖται τὸ συμπέρασμα ότι ἴσους ή εισοδηματικὴ ὄσον καὶ ή συναλλακτικὴ ταχύτης κυκλοφορίας χρήματος δὲν μετεβλήθησαν οὐσιωδῶς ἐντός του 1957. Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ συνδύαζόμενον προς την ἐμφαινιζομένην αύξησιν της κυκλοφορίας τραπεζικοῦ χρήματος δικαιολογεῖ την υπόθεσιν ότι ή ταχύτης κυκλοφορίας χαρτονομίσματος ἐμειώθη περαιτέρω κατὰ τὸ 1957, ὡς ἄλλωστε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένεται κατόπιν των νομισματικῶν καὶ γενικωτέρων οικονομικῶν ἐξελίξεων κατὰ τὸ παρελθόν έτος.

Μεταβολαὶ τῆς ρευστιότητος τῆς οἰκονομίας.

1. Διὰ την ἐκτίμησιν των ἑλληνικῶν νομισματικῶν ἐξελίξεων εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ληφθῶν ὑπ' ὄψιν αἱ ἐπιδράσεις ἐκ της σημαντικῆς ἀπὸ των μέσων του 1956 αύξήσεως της ροπῆς προς καταθέσιν εις τὰς Τράπεζας. Ἡ ἀπότομος αὐτῆ μεταβολή των συνηθειῶν του πληθυσμοῦ προεκλήθη ἰδίως ἐκ της ἔκτοτε καθιερωθείσης πολιτικῆς ἐπιτοκιῶν καὶ παραρρασκενάσθη ἀπὸ την ἀναβίωσιν της ἐμπιστοσύνης εις τὸ ἔθνικὸν νόμισμα καὶ τὰ οἰκονομικὰ της Χώρας. Ἡ προς τὸ τραπεζικὸν σύστημα ροπή ἑνὸς σημαντικοῦ τμήματος των νέων (ή καὶ παλαιότερων) ἀποταμιεύσεων ἔχει κατ' ἀνάγκην εὐρύτερας συνεπειάς εις την διαμόρφωσιν των πιστωτικῶν συνθηκῶν της Χώρας. Ἐν πρώτοις, πρέπει νὰ κατασιῆ συνειδητὸν ότι ή αύξησις των καταθέσεων δὲν εἶναι ἄσχετος προς την αύξησιν της ποσότητος καὶ τὰς μεταβολάς της ταχύτητος της κυκλοφορίας χαρτονομίσματος. Ἐν συνεχείᾳ, πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ότι ή αύξησις των καταθέσεων ὀδηγεῖ εις αύξησιν των τραπεζικῶν πιστώσεων καὶ αἱ ηῦξημένα τραπεζικὰ πιστώσεις προκαλοῦν νέαν αύξησιν των καταθέσεων με περαιτέρω σωρευτικὰς συνεπειάς. Εἰς χώρας ὅπου χρησιμοποιεῖται εὐρύτερον τὸ τραπεζικὸν χρῆμα αἱ συνέπειαι της σωρευτικῆς αὐτῆς διαδικασίας ἐκ της παρεμβολῆς του τραπεζικοῦ οὐσιήματος εἶναι

κατ' ἀρχὴν λίαν ἐπιταμέναι καὶ πολὺ μεγαλύτεραι ἐν συγκρίσει πρὸς χώρας περιορισμένης χρησιμοποίησεως τοῦ τραπεζικοῦ χρήματος, ὡς εἶναι καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀνεξαρτήτως τῆς αὐξήσεως τοῦ βαθμοῦ χρησιμοποίησεως τραπεζικοῦ χρήματος εἰς τὰς συναλλαγάς, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ροπῆς πρὸς κατάθεσιν μίᾳ ἀρχικῇ αὐξήσει τῶν καταθέσεων καὶ πιστώσεων ὁδηγεῖ τελικῶς εἰς μεγαλύτεραν συνολικὴν διεύρυνσιν τῶν καταθέσεων καὶ πιστώσεων.

2. Ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων ὑποκινηθεῖσα σημαντικὴ ἐπέκτασις τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ ἡ ἐκ ταύτης αὐξήσις τῆς ἐνεργοῦ χρηματικῆς ζήτησεως ἐξεδηλώθη πιθανώτατα πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις δικαιολογεῖν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἰδιωτικὰ διαθέσιμα ἐλευθερωθέντα ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις, κατ' ἀκολουθίαν ὑποκαταστάσεως αὐτῶν διὰ τραπεζικοῦ δανεισμοῦ, διετέθησαν, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, εἰς τρεχοῦσας δαπάνας ἀμέσου καταναλώσεως ἢ διὰ τὴν ἀγορὰν ἢ κατασκευὴν διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Δὲν φαίνεται ἐπίσης νὰ ἦτο ἀόημαντος καὶ ἡ αὐξήσις τῶν δαπανῶν διὰ βιομηχανικὰ ἀποθέματα, πρώτων ὑλῶν ἢ ἡμικατεργασμένων προϊόντων, ἔλαβε χώραν δὲ καὶ αὐξήσις τῶν δαπανῶν δι' ἐκσυγχρονισμόν καὶ δι' ἐπεκτάσεις παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων. Ἡ κυριώτερα ὅμως συνέπεια τῆς πιστωτικῆς διευρύνσεως ὑπῆρξε κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις ἡ ἐκ τῆς διογκώσεως τῶν ἐπι πιστώσει πωλήσεων γενικὴ αὐξήσις τῶν δαπανῶν καὶ ἰδιαίτερος τῆς καταναλώσεως.

Ἡ ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω ἐπιδράσεις αὐξήσις τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς δαπάνης πέραν τῶν συνολικῶς διαθέσιμων πόρων, προκαλεῖ πληθωρικὰς πιέσεις αἱ ὁποῖαι τείνουσι νὰ διαταράξουν τὴν ἐσωτερικὴν ἢ ἐξωτερικὴν νομισματικὴν ἰσορροπία, συνήθως δὲ ἀμφοτέρως. Ὑπὸ συνθήκας ἐλευθερίας εἰσαγωγῶν αἱ πιέσεις αὗται κατὰ κανόνα διοχετεύονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν μὲ ἀντίστοιχον διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐκ τρεχοσῶν συναλλαγῶν. Ἡ τάσις αὕτη ἐξεδηλώθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1957, ἀλλ' ἡ αὐξήσις τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικόν δαπανῶν συνεκαλίφθη ἀπὸ οὐσιώδη ἄνοδον μονομερῶν ἰδίως μεταβιβάσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων καὶ παρατηρήσεων εἶναι ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς συνολικῆς ρευστότητος καὶ ἡ μετ' αὐτῆς συνδυασμένη πιστωτικὴ ἐπέκτασις, δέον νὰ τυχάνουν νοσηματικῆς παρακολουθήσεως διότι δύναται νὰ ὁδηγήσουν εἰς διαταραχάς, αἱ ὁποῖαι ἐὰν δὲν ἐκδηλοῦνται εἰς ὑφωρικὰς τάσεις τῶν τιμῶν ἐπηρεάζουν τὴν συναλλαγματικὴν ἰσορροπία τῆς Χώρας. Δὲν εἰσπαθεῖ ἐπομένως ἡ ἄσπρις, ἡ ὁποία οὐχὶ σπανίως ὑποστηρίζεται, διὸ δὲν δύναται νὰ ἔχη διαταρακτικὰς ἐπιδράσεις ἢ ἐκ καταπαθέσεων διεύρυνσις τῶν πιστώσεων. Ὡς ἤδη εἰρονίσθη, καὶ ἡ αὐξήσις τῶν καταθέσεων ἐπηρεάζεται ἐκ τῆς αὐξήσεως

τοῦ κυκλοφοροῦντος χαρτονομίσματος καὶ ἐκ τῆς γενικωτέρας αὐξήσεως τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας. Πρέπει δὲ νὰ τυγχάνουν ἰδιαίτερας παρακολουθήσεως ἐπιδράσεις τοῦ ἀνωτέρω εἴδους διὰ συνέπεια ἀποτόμου μεταβολῆς εἰς τὰς συνηθείας τοῦ πληθυσμοῦ ἐκδηλοῦνται ἐντονος αὐξήσις τῆς ροπῆς πρὸς καταθέσειν, ὡς συνέβη ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1956 καὶ ἰδίως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1957.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω, δύο εἶναι κυρίως αἱ μέθοδοι διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὸν αἱ νομισματικαὶ καὶ πιστωτικαὶ ἀρχαὶ νὰ συγκρατήσουν τὴν ὑπέρομετρον ἐπέκτασιν τῆς ρευστότητος καὶ τῶν πιστωτικῶν σχέσεων ἐν γένει. Ἡ μία εἶναι ὁ περιορισμὸς τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἰδίως διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τραπεζικῶν διαθεσίμων πρὸς κατευθύνσεις καὶ σκοποὺς εἰμὰ τοὺς ὁποίους ἄλλως θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο νέον χρῆμα ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἄλλη μέθοδος συνίσταται εἰς περιορισμὸν τῶν τάσεων ἐπέκτασεως τῆς τραπεζικῆς πισοδοτήσεως κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ὑψηλοτέρου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν καταθέσεων. Πρὸς τοῦτο πολλὰ μέσα δύναται νὰ χρησιμοποιηθοῦν κυρίως δὲ ὁ περιορισμὸς τῶν ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου τραπεζικῶν διαθεσίμων καὶ ἡ διὰ ποικίλων μεθόδων ἐξασφάλις τῆς ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν διατηρήσεως ἠδξημένου ποσοστοῦ ρευστῶν διαθεσίμων ἐν σχέσει πρὸς τὰς χορηγήσεις των. Ὁ συνδυασμὸς τῶν μεθόδων αὐτῶν ὀδηγεῖ ἴσως εἰς τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα καὶ ἐξασφαλίζει ὄχι μόνον ὀμαλωτέραν διαμόρφωσιν τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς καταστάσεως ἀλλὰ καὶ τὴν προώθησιν τῶν δαπανῶν μεγαλυτέρας προτεραιότητος διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας.

Τὰ δημόσια οἰκονομικά.

1. Τὸ συνολικὸν δημοσιονομικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ 1957 ἦτο βελτιωμένον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντίστοιχον τοῦ δωδεκαμήνου τοῦ 1956 καὶ οὐσιωδῶς καλύτερον ἐκεῖνου τοῦ 1955, καίτοι κατὰ τὸ 1957 αἱ δαπάναι τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἦσαν σημαντικῶς μεγαλυτέρας παρ' ὅσον εἰς προηγούμενα ἔτη. Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ πιθανῶς δὲν μεταβάλλεται καὶ ἐὰν συνυπολογισθοῦν εἰς τὰ ἀνωτέρω τὰ πάσης φύσεως ἐλλείμματα τοῦ 1957 ἐκ τῆς διαχειρίσεως προϊόντων ἐξαγορασθέντων ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ἡ λοιπὴ δμως δραστηριότης τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν προοισίαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τόσον ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς μεθόδους καὶ πηγὰς κεφαλαίων αἱ ὁποῖαι ἐχρησιμοποιήθησαν, ὑπῆρξε διαταρακτικὴ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας.

Τὸ σύνολον τῶν ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου προϋπολογισμοῦ 1957 (Κεντρικῆς Διοικήσεως) ὑπολογίζεται εἰς 13.175 ἐκατ.

δραχμῶν—βάσει τῶν μηνιαίων στοιχείων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ διὰ τὸ δωδεκάμηρον Ἰανουαρίου - Δεκεμβρίου καὶ τῶν ἐκτιμήσεων διὰ τὰς εἰσπράξεις κατὰ τὴν παράτασιν τῆς χρήσεως—ἔναντι 11.932 ἑκατ. δραχμῶν τοῦ ἔτους 1956 καὶ 10.058 ἑκατ. δραχμῶν τοῦ ἔτους 1955. Τὸ σύνολον ἐξ ἄλλου τῶν ἀντιστοιχῶν δημοσίων δαπανῶν, διὰ τρεχοῦσας ἀνάγκας, συμπεριλαμβανομένων καὶ μεταφορῶν πρὸς κάλυψιν ἐλλειμμάτων τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, καθὼς καὶ διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις ὑπολογίζεται εἰς 15.148 ἑκατ. δραχμῶν περίπου (ἐξ ὧν 380 ἑκατ. μεταφερθέντα εἰς τὸν λογαριασμὸν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν διὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ 1957 καὶ προηγουμένων ἐτῶν), ἔναντι 13.943 τοῦ 1956 καὶ 12.520 τοῦ 1955. Οὕτω ἡ διαφορά μεταξὺ τοῦ συνόλου τῶν δημοσίων δαπανῶν καὶ τοῦ συνόλου τῶν δημοσίων ἐσόδων ἐξ ἐγγχωρίων πηγῶν ἀνῆλθε τὸ 1957 εἰς 1.973 ἑκατ. δραχμῶν ἔναντι ἀντιστοιχῶν διαφοράς 2.011 ἑκατ. δραχμῶν τὸ 1956 καὶ 2.462 ἑκατ. τὸ 1955. Ἡ διαφορά αὕτη τὸ 1957 ἐκαλύφθη κατὰ 1.255 ἑκατ. δραχμῶν ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειας καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον ἐξ εἰσφορῶν NATO καὶ διὰ δανεισμοῦ ἐκ κεφαλαίων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Τὸ 1956 τὸ ἀντιστοιχῶν ἔλλειμμα εἶχε καλυφθῆ ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειας καὶ εἰσφορῶν NATO.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ συνολικὸν δημοσιονομικὸν ἀποτέλεσμα δὲν μετεβλήθη εἰς ἄξιον λόγου βαθμὸν, εἶναι σημαντικὴ ἡ συντελεσθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1957 πρόοδος, διότι εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ 1957 περιέχονται οὐσιωδῶς ἀνώτεροι δαπάναι δημοσίων ἐπενδύσεων παρ' ὅσον εἰς προηγουμένα ἔτη.

Ἡ αὔξησις τῶν ἐξ ἐγγχωρίων πηγῶν ἐσόδων προῆλθεν ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῆς ἀποδόσεως, τόσον τῆς ἀμέσου ὅσον καὶ τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ἡ ὁποία ἐν γένει παρηκολούθησε τὴν διεύρυνσιν τῆς ἀντιστοιχῶν φορολογητέας ἕλης κατ' ἀκολουθίαν τῆς αὐξήσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῶν εἰσοδημάτων. Ἡ αὔξησις τῶν ἐσόδων ἐξ ἐμμέσων φόρων ὑπῆρξε περίπου ἀνάλογος τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῶν ἐκ φορολογίας ἐσόδων μετ' ἰδιαιτέρας σημαντικῆς αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν δασμῶν. Κατὰ τὸ ἴδιον περίπου ποσοστὸν ηὔξηθη καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀμέσων φόρων, ἰδίως δὲ τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Ἡ ἐντὸς τοῦ 1957 περιωρισμένη ἐπίδρασις ἐκ τῆς μειώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἀντεσταθμισθῆ ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς προσόδου εἰς τὴν φοροτεχνικὴν, καίτοι δὲν φαίνεται ἡ μείωσις τῆς φοροδιαφυγῆς γὰρ ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ. Ἡ συνολικὴ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις (ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως) μειωμένη διὰ τῆς σχέσεως μεταξὺ ἐσόδων ἐκ φορολογίας καὶ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος δὲν μετεβλήθη, τοῦ ποσοστοῦ τούτου παραμένοντις πλησίον τοῦ 17 ο)ο.

2. Κατὰ τὸ 1957 ἀπεφασίσθησαν ὠρισμέναι μειώσεις καὶ ἄλλαι τινὲς διαρρουμίσεις τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν ἀμέσων φόρων ἐν γένει. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πρέπει νὰ τονισθῶν αἱ ἀκόλουθοι γενικώτεροι σκέψεις. Εἰς μίαν οἰκονομίαν μὲ τὰ προβλήματα καὶ τὰς πιέσεις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τὴν ἱεράρχησιν τῶν ἐπιδιώξεων ἢ ὅποια εἶναι ἀνάγκη νὰ διέπῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ αὐξουσα καὶ ἐκάστοτε μεγίστη συμβολὴ τῶν δημοσίων ἐσόδων εἰς μείζονα ἰδίως ἔργα ἀναπτύξεως. Πρέπει νὰ κατασιῆ σαφὲς ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀνάγκη τὸ ποσοστὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τὸ ὅποιον διὰ τῆς φορολογίας διατίθεται εἰς βασικά ἔργα νὰ εἶναι οὐσιωδῶς μεγαλύτερον παρ' ὅσον εἰς οἰκονομικῶς καὶ τεχνικῶς προηγμένας χώρας, αἱ ὅποια ἤδη ἔχουν ἐξασφαλίσει πλήρη παραγωγικὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὸν πληθυσμὸν τῶν. Οἰαδήποτε ἀποψις, ἐπομένως, περὶ ἐνδεικνυομένης μειώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν, στηριζομένη εἰς τὴν διαπίστωσιν ὑψηλῶν φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων καὶ ὀδηγοῦσα εἰς μεταρρουμίσεις μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κάμψιν τῶν ἐσόδων ἐξ ἀμέσου φορολογίας κινδυνεύει νὰ προκαλέσῃ σοβαρωτάτας δυσμενεῖς συνεπείας. Μία ἐνδεχομένη μείωσις ἢ ματαίωσις αὐξήσεως τῶν ἐξ ἀμέσων φόρων εἰσπραξέων, θὰ συνεπήγῃτο ἀπαράδεκτον αὐξησὶν τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐμμέσων φόρων εἰς τὰ ἐν γένει ἐκ φορολογίας ἔσοδα. Ἄλλ' ἡ μείωσις τῶν φόρων θὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν καὶ τὴν ἐλάττωσιν ἢ ματαίωσιν τῆς αὐξήσεως τῶν κινητοποιουμένων πόρων διὰ βασικὰς ἐπενδύσεις, μὲ ἄλλους λόγους περαιτέρω αὐξησὶν τῆς τρεχούσης καταναλώσεως ἐναντι περιορισμοῦ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων, δηλαδὴ ἐξέλκῃν ἀντίθετον τῆς ἐπιβαλλομένης. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, πρέπει ἰδιαίτερος νὰ τονισθῇ, ὅτι τὸ διὰ τῆς ἐνδεχομένης μειώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἀπελευθερούμενον τμήμα τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων θὰ διωχετεύετο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος πρὸς εἰσαγόμενα εἶδη καὶ ἐπομένως θὰ ἐνίσχυε τὴν ὀπωδήποτε ὑπὸ τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας ἔντονον ροπὴν πρὸς εἰσαγωγὰς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, μείωσις τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἐπιτρεπτὴ μόνον εἰς δύο γενικὰς κατηγορίας περιπτώσεων. Πρῶτον, ὅταν ὁ ὑποβίβασμός τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν συνδυάζεται κατὰ θεικὸν τρόπον μὲ πληρεστέραν σύλληψιν τῆς φορολογητέας ὕλης καὶ μὲ ἐξασφάλισιν μεγαλύτερας φορολογικῆς δικαιοσύνης. Τοῦτο θὰ ἐσημαίνε διὰ τῆς εἰλικρινεστέρως καὶ συνεπῶς εὐρυτέρας συμμετοχῆς τῶν εἰς φορολογίαν ὑποχρέων θὰ ἐξησφαλίζετο πραγματοποίησις συνολικῶν ἐσόδων τουλάχιστον ἴσων ἢ καὶ μεγαλύτερων ἐκείνων τὰ ὅποια θὰ ἐπραγματοποιούνητο μὲ τοὺς ἰσχύοντας φορολογικοὺς συντελεστάς. Εἰς τοῦτο θὰ συνέβαλλον καὶ ἡ ἀπλούστευσις καθῶς καὶ ἡ ἐν γέ-

νει δελτίωσις τοῦ γορολογικοῦ οὐσιήματος. Δεύτερον, διὰ μειώσεις γορολογικῶν συντελεστῶν συνδέονται ἀμέσως μὲ τὴν ὑποκίνησιν τῆς αὐξήσεως ἰδιωτικῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, εἰς τοῦτο δὲ ἀπέδλεπον καὶ ὠρισμένοι ἐκ τῶν γορολογικῶν τροποποιήσεων τοῦ 1957.

3. Ἡ αὐξητικὴ τάσις τῶν τρεχοσῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1957 κατὰ τὸ ὅποιον, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς παρατάσεως ἐντὸς τοῦ 1958, ἰσολογίζεται ὅτι τὸ σύνολον τῶν τρεχοσῶν δαπανῶν δὲν θὰ εἶναι κατώτερον τῶν 13.200 ἑκατ. δραχμῶν δηλαδὴ κατὰ 50% περίπου ὑψηλότερον τοῦ ἐκ 12.623 ἑκατ. δραχμῶν ἀντιστοιχοῦν συνόλου τοῦ 1956. Εἰς τὰ ἀνωτέρω σύνολα περιλαμβάνονται καὶ ὠρισμένοι ἐπιδοτήσεις ἄμεσοι (ὡς τῶν λιπασμάτων κλπ.) ἢ ἔμμεσοι, ὑπὸ τὴν μορφὴν μεταφορῶν πρὸς κάλυψιν ἑλλειμμάτων τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν τοῦ Δημοσίου. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ὑπολογίζεται διὰ τὸ 1957 ὅτι θὰ εἶναι κατὰ τι ἀνώτερον τῶν 200 ἑκατ. (ὑπερκαλυπτόμενον ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν 380 ἑκατ.) ἔναντι πλεόν τῶν 250 ἑκατ. διὰ τὸ 1956. Εἰς ταῦτα ὅμως πρέπει νὰ προστεθοῦν τὸ ἔλλειμμα ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῆς σταφίδος καὶ τὸ κατ' ἐκτίμησιν ἀνοιγμα ἐκ τῆς τελικῆς διαθέσεως τῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους ἀγορασθέντων καπνῶν. Ἀποτελεῖ δημοσιονομικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἀνάγκην ὅπως ἅπαντα τὰ ἑλλείμματα αὐτὰ σαφῶς ἐμφανίζονται εἰς τὸν δημοσίον προϋπολογισμόν. Τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ διὰ τὴν λόγῳ πληρότητος ἀκριβοῦς ἐκτίμησιν τοῦ δημοσιονομικοῦ ἀποτελέσματος, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐκτιμῶνται οὐσιασματικῶς αἱ συνέπειαι ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων λαμβανόμενων ἀποφάσεων.

Εἶνα σοβαραὶ αἱ νομισματικαὶ ἐπιδράσεις ἐκ τῶν διατιθεμένων μεγάλων ποσῶν δι' ἐξαγορὰς προϊόντων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ. Τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀποθέματα αὐτὰ ρευστοποιοῦνται συνήθως (ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε) ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος βραχυτέρου τοῦ ἔτους δὲν σημαίνει ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐπέρχονται αἱ ἐκ τούτων συνέπειαι. Ἀντιθέτως δύναται νὰ εἶναι λίαν διαταρακτικὴ ἢ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἐκταμίενοις μεγάλων ποσῶν ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Ἡ διὰ τὰς ἐξαγορὰς αὐτὰς ἀντιστάθμισις προκαλεῖ ἐπιτόνους ἐπιδράσεις τῶν ὁποίων ἢ ἐκ τῶν ὑπέρτερων ἐπανόρθωσις εἶναι ἀδύνατος ἢ λίαν δυσχερὴς, ὅπως ὅποτε δὲ συνεπάγεται ἀποτόμους περιορισμοὺς μὲ ἀνωμάλους τότε συνεπείας πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι τὸ 1957 διετέθησαν διὰ τὴν συγκέντρωσιν 500.000 τόννων σίτου 1.700 ἑκατ. δραχμῶν δηλαδὴ 1.000 ἑκατ. περίπου πέραν τῶν ἀντιστοιχῶν ποσῶν εἰς τὰ ἀμέσως προηγούμενα ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ἢ συγκεντρωθεῖσα ποσότης ἐκμάνθη μεταξὺ 200 καὶ 250 χιλ. τόννων. Ἡ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔκτασιν ἐκταμίενοις, ἔστω

καὶ ἐὰν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῆς συγκεντρώσεως τοῦ οἴτου δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀπομείνῃ διαχειριστικὸν ἄνοιγμα, ἀποτελεῖ σοβαρὸν διαταρακτικὸν παράγοντα τῆς νομισματικῆς καταστάσεως.

Πλὴν τῶν καθαρῶς νομισματικῶν ἐπιδράσεων ἐκ τῆς διαθέσεως μεγάλων ποσῶν δι' ἐξαγορὰς προϊόντων ἐκ μέρους τοῦ Κράτους πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι ἢ διὰ τῶν μεθόδων αὐτῶν ἀσκουμένη πολιτικὴ στήριξίς διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τιμῶν ἀνωτέρων τῶν οικονομικῶς ἐπιτρεπομένων ἐπιπέδων, προκαλεῖ καὶ ἄλλας συναφεῖς διαταραχάς. Ἡ στήριξις ὑψηλοτέρων τιμῶν δι' εἶδη ἐγχωρίου καταναλώσεως, ὡς εἶναι ὁ σίτος, ὑποκινεῖ ἀντιστοιχοὺς ἀξιώσεις καὶ ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς ἄλλων εἰδῶν, οἱ ὅποιοι συνήθως εἶναι καταναλωταὶ τοῦ ὑπερμέτρως προσοτατευμένου εἶδους. Προκειμένου δὲ περὶ εἰδῶν τὰ ὅποια εἶναι καὶ ἐξαγωγίμα ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἄμεσος ἢ ἔμμεσος στήριξις τιμῶν ἀνωτέρων τῶν διεθνῶν προκαλεῖ κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐξαγωγῶν μεθ' ἄλλων τῶν ἐκ ταύτης συνεπειῶν διὰ τὴν οικονομίαν τῆς Χώρας καὶ τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐπὶ πλέον τιμαὶ σημαντικῶς ἀνώτεραι τῶν οικονομικῶς ἐπιτρεπομένων προκαλοῦν ἐσφαλμένον προσανατολισμὸν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς μὲ δυσμενεῖς συνεπείας ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

4. Αἱ δαπάναι διὰ τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων τοῦ 1957 ἀνῆλθον εἰς 1.932 ἑκατ. δραχμὰς περίπου ἔναντι 1.320 ἑκατ. δραχμῶν τοῦ 1956 καὶ 1.100 ἑκατ. δραχμῶν τοῦ 1955. Ἐὰν συνυπολογισθοῦν καὶ αἱ ἐπενδύσεις τοῦ διυλιστηρίου πετρελαίου ἔναντι ἀντιστοιχῶν πιστώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰ ἀνωτέρω σύνολα ἀξάζονται εἰς 2.236 ἑκατ. (δηλ. κατὰ 30% ἑκατ., ἐξ ὧν 173 ἑκατ. ἀντιπροσωπεύουν ἀξίαν εἰσαχθέντος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ), ἔναντι 1500 ἑκατ. διὰ τὸ 1956. Πέραν τῶν ἀνωτέρω ἐπραγματοποιήθησαν καὶ σημαντικαὶ ἐπενδύσεις ἐπὶ τῶν αὐτοτελῶν δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρήσεων. Ἐὰν συνυπολογισθοῦν αἱ ἐπενδύσεις τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἡλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, τὸ γενικὸν σύνολον τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀνέρχεται τὸ 1957 εἰς 2.938 ἑκατ. δραχμὰς ἔναντι 2.226 ἑκατ. δραχμῶν τοῦ 1956.

Παρὰ τὴν σημαντικὴν αὐτὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων κατὰ τὸ 1957 καὶ τὴν προώθησιν τῆς προεργασίας δι' ὠρισμένα ἐκ τῶν κυριωτέρων μεγάλων ἔργων, τὸ ὕψος τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀνεπαρκές ἐν οὐχοιήσει πρὸς τὴν ἐπιδιωκομένην ἐπιτάχυνσιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ παραγωγικοῦ καὶ τεχνικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Χώρας, ἰδίως ἐν ὄψει τῶν διεθνῶς ἐκδηλουμένων τάσεων. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐδημιουργήθησαν αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν δι' ὑγιῶν μεθόδων ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτουμένων πόρων διὰ σημαν-

τικὴν αὐξησὶν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀκόμη καὶ οὐσιωδῶς πέραν τῶν ἐπιπέδων τοῦ 1957. Πλὴν τῆς συμβολῆς τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι ἡ ἐκάστοτε μεγίστη δυνατὴ, οὐσιώδεις δυνατότητας διανοίγει καὶ ἡ ἀποκαθισταμένη ὁμαλότης εἰς τὰς πιστωτικὰς σχέσεις. Ἀποφασιστικὰ θέματα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν θὰ ἀποτελέσουν ἡ ἀξιοποιήσις τοῦ ἐπανεισαχθέντος θεσμοῦ τῶν ἐντόκων γραμματίων καὶ ἡ ἐκ μέρους αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν, ὡς ἡ Δημοσία Ἐπιχειρήσις Ἡλεκτρισμοῦ καὶ μεγάλων ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἔκδοσις χρηματοπιστηριακῶν τίτλων πρὸς ἀντλήσιν κεφαλαίων, θάσει τοῦ ψηφισθέντος κατὰ τὸ 1957 νομοθετήματος περὶ ασφαλιστικῶν ζητησῶν, φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν κλπ. δι' ὁμολογιακὰς ἐκδόσεις. Πρέπει ἄλλως τε νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ διαμόρφωσις ἀγορῶν διὰ τὰ ἔντοκα γραμμάτια καὶ τὰς ὁμολογίας, μὲ τὴν προοπτικὴν σταθερῶς διευρυνομένης συμμετοχῆς ἰδιωτῶν, εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀριωτέραν λειτουργίαν τοῦ νομισματικοῦ καὶ πιστωτικοῦ συστήματος.

Αἱ διαμορφούμεναι μεγαλύτεραι δυνατότητες ἀντλήσεως κεφαλαίων δι' ἐπενδύσεις τοῦ Δημοσίου καθὼς καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ἢ Ὄργανισμῶν, καθιστοῦν περιοσότερον ἐμφανεῖς τὰς ὀργανωτικὰς ἰδίως ἀτελείας διὰ τὴν ἐπιτάχυσιν τῆς προεργασίας ἐκτελέσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν βασικῶν ἔργων τεχνικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας. Ὡς ἤδη ἐτονίσθη εἶναι ἐπείγουσα ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν οἰκονομικὴ ὀργάνωσις καὶ ἔντασις τῆς κρατικῆς δραστηριότητος.

V. ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Αἱ γενικώτεραι τάσεις.

1. Τὸ σύνολον τῶν εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα πληρωμῶν, δι' εἰσαγωγὰς καὶ ἀδήλους συναλλαγὰς ἠῤῥῆθη τὸ 1957 ἔναντι τοῦ 1956 κατὰ 44 ἑκατ. δολλάρια. Ἐκ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς 34,4 ἑκατ. ὀφείλονται εἰς ἄνοδον τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς. Ἐξ ἄλλου αἱ εἰς συνάλλαγμα τρέχουσαι εἰσπράξεις ἠῤῥῆθησαν κατὰ 66 ἑκατ. δολλάρια ἐξ ὧν 53 ἑκατ. δολλάρια ἐξ ἀδήλων πόρων. Οὕτω, τὸ ἰσοζύγιον τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἐσημείωσε βελτίωσιν, τοῦ ἔλλειμματος μειωθέντος ἀπὸ 88 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1956 εἰς 66 ἑκατ. τὸ 1957. Τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν πρὸ βοηθείας ἐμειώθη περαιτέρω κατὰ 10,6 ἑκατ. δολλάρια λόγω ἠῤῥημένης εἰσροῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλ' ἡ χρησιμοποιηθεῖσα βοήθεια κατὰ τὸ 1957 περιορίσθη εἰς 23 ἑκατ. δολλάρια ἔναντι 70 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1956, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διὰ πρώτην φοράν μείωσιν τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος — τὸ ὁποῖον ἐσημείωνε συνεχῆ αὐξησὶν ἀπὸ τοῦ

1953 καὶ ἐντεῦθεν — κατὰ 11 ἑκατ. δολλάρια ἢ κατὰ 21 ἑκατ. δολλάρια ἐὰν συνυπολογισθοῦν τὰ ὑπόλοιπα τῶν Δεκεμβρίου 1956 καὶ 1957 παρὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσει Πληρωμῶν.

Αἱ μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καθίστανται περισσότερον ἐκδηλοὶ ἐὰν συγκριθοῦν τὰ ἐτήσια στοιχεῖα τοῦ ἔτους 1957 μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν στοιχείων τοῦ ἔτους 1954. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐτῶν παρατηρεῖται αὐξησης τῶν ἐτησίων πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς ἀπὸ 320 εἰς 475 ἑκατ. δολλάρια, δηλαδὴ κατὰ 155 ἑκατ. δολλάρια ἢ κατὰ σχεδὸν 50 ο)ο. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἀνελθοῦσαι τὸ 1957 εἰς 223 ἑκατ. δολλάρια ἔναντι 161 ἑκατ. τὸ 1954, ἠδξήθησαν μόνον κατὰ 62 ἑκατ. δολλάρια ἦτοι κατὰ ποσὸν μικρότερον τοῦ ἡμίσεος τῆς αὐξήσεως τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς. Ἀντιστοιχῶς, τὸ ἐμπορικὸν ἔλλειμμα ἀπὸ 159 δολλάρια τὸ 1954 ἠδξήθη εἰς 252 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1957, ἀλλ' ἡ σημαντικὴ αὐτὴ διεύρυνσις κατὰ 93 ἑκατ. δολλάρια ἐκαλύφθη περίπου ἀπὸ τὴν αὐξησην τῶν ἀδήλων τρεχοσῶν εισπράξεων. Τὸ καθαρὸν ὑπόλοιπον τούτων, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν τρεχοσῶν ἀδήλων πληρωμῶν, ἀπὸ 94 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1954 ἀνῆλθεν εἰς 186 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1957, ἦτοι σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη. Παρὰ τὰς σημαντικὰς ἐσωτερικὰς μεταβολὰς τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐκ τρεχοσῶν συναλλαγῶν, τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα αὐτοῦ τὸ 1957 μόλις ὑπερέβη κατὰ 1 ἑκατ. δολλάρια τὸ ἀντίστοιχον ἐπίπεδον τοῦ 1954. Συγχρόνως ἔλαβε χώραν καὶ οὐσιώδης αὐξησης τῆς εισροῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ — ἀπὸ 12 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1954 (ἐὰν δὲν ὑπολογισθῆ μία σημαντικὴ ἀκύρωσις πιστώσεως κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο) εἰς 30 ἑκατ. δολλάρια περίπου κατὰ τὸ 1957. Οὕτω, τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν πρὸ βοήθειας ἦτο μικρότερον τὸ 1957 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954. Ἐπειδὴ δμως ἡ χρησιμοποιηθεῖσα βοήθεια ἀνῆλθεν εἰς 23 ἑκατ. δολλάρια μόνον τὸ 1957, ἔναντι 51 ἑκατ. δολλαρίων τοῦ 1954, τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα παρουσίασε μείωσιν τὸ 1957 ἐνῶ τὸ 1954 εἶχεν αὐξηθῆ.

2. Κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀποτελεῖ οὕτω, ἡ σταθερὰ αὐξησης τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς ἀφ' ἐνὸς καὶ ὁ ὑψηλὸς ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἀδήλων τρεχοσῶν εισπράξεων ἀφ' ἑτέρου. Συνέπεια τῶν ἐξελίξεων τούτων εἶναι ἡ αὐξουσα ἐξάρτησις τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Χώρας ἀπὸ τὰς τρεχοῦσας εισπράξεις ἐξ ἀδήλων πόρων. Ἀλλὰ τὰ μεταναστευτικὰ καὶ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα καθὼς καὶ τὰ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀδήλων πηγῶν ἔσοδα, ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι σημαντικὰ καὶ ἄξια πάσης περαιτέρω ἐνισχύσεως, δεδομένης τῆς φύσεώς των πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς εὐπαθὲς στοιχεῖον τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καθ' ὅλιγώτερον ἐξηρημένον ἐξ ἐπιδράσεων ὑποκειμένων εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἔλεγχον.

Αἱ ἀνωτέρω διαπιστώσεις πρέπει νὰ τύχουν ἰδιαίτερας προσοχῆς διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Ἡ τάσις αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν, ὡς εἰδικώτερον θὰ ἀναπτυχθῇ καὶ κατωτέρω, συνδέεται μὲ τὸν ρυθμὸν ἀνόδου τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων. Δὲν θὰ εἶναι δὲ πιθανῶς οὐσιώδης ἢ μείωσις τῆς συναλλαγματικῆς δαπάνης δι' εἰσαγωγὰς ἐκ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ὡς καὶ τῶν ναύλων συνεπεία τῆς ἀμερικανικῆς καὶ ἐνδεχομένως γενικωτέρας διεθνοῦς κάμψεως. Ἐπομένως, ἡ ματαίωσις μείζονος διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος εἰς τὸ ἰσοζύγιον ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν προϋποθέτει συνεχῆ καὶ οὐσιώδη αὐξησιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων κατὰ ποσοστὸν ἀνώτερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τοῦτο ἐξασφαλισθῇ ὡς μακροτέρας διαρκείας τάσις, πρέπει νὰ ἐπισημανθοῦν οἱ κίνδυνοι μειώσεων εἰς τὰς συναλλαγματικὰς εἰσπράξεις ἐκ προσωρινῆς ἔστω κάμψεως τῆς διεθνοῦς οικονομικῆς δραστηριότητος, τῆς ὁποίας δεόν νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὸ ἐνδεχόμενον. Καὶ τὰ μὲν ἐξαγώγιμα ἑλληνικὰ εἶδη, ἔξαιρέσει τῶν μεταλλευμάτων, εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν μεταξὺ ἐκείνων ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι συνήθως ἰδιαίτερος ἔντονος αἱ συνέπειαι προσωρινῶν μειώσεων τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος. Τοῦτο ὅμως ὀλιγώτερον ἰσχύει διὰ τὰς τρεχούσας ἀδήλους εἰσπράξεις, ἰδίως ἐκ τῆς ναυτιλίας, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι οὐσιώδης. Αἱ ἐλπίδες ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπράξεων θὰ εἶναι περιορισμένοι αἱ συνέπειαι τῆς διεθνοῦς ὑφέσεως σιηρίζονται ἐπὶ δύο κυρίως πιθανῶν ἐξελίξεων. Πρῶτον, ὅτι ἡ κάμψις τῆς ἀμερικανικῆς καὶ τῆς διεθνοῦς οικονομικῆς δραστηριότητος θὰ συγκρατηθῇ τόσον εἰς διάρκειαν ὅσον καὶ εἰς βάθος, ὅποτε περιορισμένοι μᾶλλον θὰ εἶναι καὶ αἱ ἐκ ταύτης γενικώτεραι συνέπειαι. Καὶ δεύτερον, ὅτι ἔναντι τῶν βραχυχρονίων μειωτικῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπράξεων θὰ ἐκδηλοῦνται καὶ ἀντίθετοι μονιμώτεροι ἐνισχυτικαὶ τάσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ματαίωσουν ἢ καὶ ὑπερκαλύψουν τὰς προσωρινὰς μᾶλλον μειωτικὰς ἐπιδράσεις. Ἡ τελευταία αὕτη προσδοκία δικαιολογεῖται ἰδίως διὰ τὰς εἰσπράξεις ἐκ μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων καὶ ἐκ τοῦ τουρισμοῦ, δεδομένου ὅτι καὶ αἱ δύο αὗται πηγαὶ συναλλαγματικῶν ἐσόδων ἐμφανίζουν μονιμωτέρας τάσεις ἀναπτύξεως.

Ἡ κατὰ γεωγραφικὰς περιοχὰς διάρθρωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

1. Οὐσιώδης μεταβολὴ κατὰ τὸ 1957 ὑπῆρξεν ἡ σημαντικὴ διεύρυνσις τοῦ ἐλλείμματος ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώ-

παϊκής Ἐνώσεως Πληρωμῶν, ἐξαιρέσει τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου. Κατὰ μέγιστον μέρος αἱ συνολικῶς ἠδξημέναι εἰσαγωγαὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος προήλθον ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐνῶ ἐκάμφθησαν αἱ πρὸς τὴν περιοχὴν ταύτην ἐξαγωγαί. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος μετὰ τῶν χωρῶν τούτων ἐσημειώθησαν μεταβολαί. Ἐνῶ εἰς προηγούμενα ἔτη τὸ ἐνδοευρωπαϊκὸν (πλὴν Ἠνωμένου Βασιλείου) ἔλλειμμα ἐκαλίπτετο ἰδίως ἐκ δολλαρίων ἐξοικονομουμένων διὰ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξ Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰσαγωγῶν ἐκ κεφαλαίων τῆς βοήθειας, κατὰ τὸ 1957 τὸ κονδύλιον αὐτὸ ἦτο κατὰ πολὺ ἠλαττωμένον. Ἀντιθέτως, συνεπεία μειώσεως τῶν εἰσαγωγῶν τροφίμων ἐξ Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ οὐσιώδους ἀνέξεως τῶν εἰς δολλάρια ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπραξέων διεμορφώθη πλεόνασμα εἰς τὸ μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἰσοζύγιον ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν. Πλεόνασμα διεμορφώθη καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου τρεχούσας συναλλαγάς, λόγφ οὐσιώδους ἀνέξεως τῶν ἐκ τῆς ναυτιλίας ἐσόδων. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, τὸ οὐσιῶδες ἠδξημένον ἔλλειμμα ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν ἠπειρωτικῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Πληρωμῶν ἐκαλύφθη κατὰ μέγιστον μέρος ἐξ ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπραξέων καὶ μεταφορῶν κεφαλαίων ἰδίως ἐξ Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καί, εἰς πολὺ μικροτέραν ἔκτασιν ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, ἐκ τῶν ἐξοικονομηθέντων δολλαρίων διὰ τῆς χρησιμοποίησεως Ἀμερικανικῆς βοήθειας.

2. Αἱ μετὰ τῶν Χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης συναλλαγαὶ ἐσημείωσαν σταθερὰν ἄνοδον κατὰ τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη μὲ ἔντινον ἀνέξιν κατὰ τὸ 1957. Ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη 1954 καὶ 1955 τὸ συνολικὸν ἐμπόριον μετὰ τῶν χωρῶν αὐτῶν ἀντεπροσώπευε περίπου τὸ 40% τοῦ συνόλου τῶν ἑλληνικῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, τὸ ποσοστὸν αὐτὸ ἔφθασε τὸ 60% τὸ 1956 καὶ τὸ 80% τὸ 1957. Αἱ εἰσαγωγαὶ ὑπερτριπλασιάσθησαν μεταξὺ 1954 καὶ 1957 καθ' ὃν χρόνον αἱ ἐξαγωγαὶ ἠδξηθήσαν ἀπὸ 11 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1954 εἰς 26,5 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1957. Εἰς ὑψηλὸν καὶ ἀνερχόμενον ἐπίπεδον (ἀνώτερον τοῦ ἰσοτίμου 10 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ 1957) κινουῦνται αἱ εἰσαγωγαὶ καὶ ἐξαγωγαὶ μετὰ τῆς Ρωσίας, ἀλλ' ἀξίολογος εἶναι ἡ ἀνέξιν καὶ τῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνατολικῶν χωρῶν. Ἡ ἐπέκτασις τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν χωρῶν αὐτῶν προσκορῶει εἰς τὰς δυσχερεῖας ἀπορροφῆσεως τῶν ἐκ τούτων εἰσαγωγῶν, ἰδίως ἐξ αἰτίας τῆς ἰσχυρῆς ἐλευθερίας ἐμπορίου καὶ ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀγορὰν. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ σημειωθῇ διὰ τὰς ἐξαγωγὰς πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας περιλαμβάνουν τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν, ἀντιστοιχῶς δὲ ὠρισμένα ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ αὐτὰς ἀποτελοῦν οὐσιώδη ἀγαθά, τῶν ὁποίων ἢ ἐκ τῶν δυτικῶν χωρῶν προμήθεια θὰ συνεπῆγειτο δαπά-

νην δυσχερῶς κτωμένων συναλλαγματικῶν πόρων. Ἡ προώθησις τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ἐξυπηρετεῖ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας οὐσιώδη συμφέροντα τῆς Χώρας, ἰδίως ἐφ' ὅσον δὲν ἐξασφαλίῃται ἢ ἐκ τῶν δυτικῶν χωρῶν αὐξουσα ἀπορροφήσις ἑλληνικῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν.

Ἐκ τῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν «λοιπῶν χωρῶν» ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ αὐξήσις τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας μέχρις ἐπιπέδου ὑπερβαίνοντος τὰ 10 ἑκατ. δολλάρια, δηλαδή προσεγγίζοντος τὸ ἐπίπεδον τῶν ἀντιστοιχῶν συναλλαγῶν μετὰ τῆς Ρωσίας. Σοβαρὰ προβλήματα ἐξ ἄλλου παρουσιάζει ἡ κινήσις τῶν μετὰ τῆς Αἰγύπτου συναλλαγῶν, αἱ ὁποῖαι τὴν 31 Δεκεμβρίου 1957 εἶχον ἐνεργητικὸν ὑπόλοιπον 5,6 ἑκατ. Διρῶν Αἰγύπτου, δηλαδή ἰσότημον ἀνώτερον τῶν 16 ἑκατ. δολλαρίων μετὰ αὐξήσιν ἐπιπλέον τοῦ 1957 ὑπερβαίνουσαν τὰ 4 ἑκατ. Αἰγυπτιακὰς Δίρας ἢ 12 ἑκατ. δολλάρια. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀφείλεται εἰς ἄνοδον τῶν ἀδήλων εἰσπραξέων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξαγωγῶν, μετὰ ταχὺν ρυθμὸν κατόπιν τῶν γεγονότων τοῦ Σουέζ. Ἡ συνεχιζομένη τάσις αὐξήσεως τοῦ πνεονόσματος καὶ ἡ καθυστέρησις εἰς τὸν διακανονισμόν τοῦ ἀπαιτοῦμένου ἐπανειλημμένως τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Κυβέρνησιν. Συνέπεια τῶν ἀνωτέρω ὑπῆρξεν ἡ πρό τιμῶν μνημῶν ἀποφάσις περὶ πληρωμῆς ἐν Ἑλλάδι τῶν τουριστικῶν ἢ ἄλλων ἐμβασμάτιων εἰς τιμὴν Αἰγυπτιακῆς Δίρας ἡλιατωμένην ἔναντι τῆς ἐπισημῶν ἰσοτιμίας. Τὸ μέτρον τοῦτο, εἰς μικροτέραν κλίμακα, ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐξ Αἰγύπτου εἰσπράξεις συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξαγωγῶν, ἐξαιρέσει καπνῶν. Περισσότερον ἀποφασιστικὰ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν μέτρα δὲν ἐλήφθησαν εἰσέτι, ἰδίως ἐν ἀναμονῇ συμφωνίας μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως περὶ ρυθμίσεως τῶν ἥδη σωρευμένων ὑπολοίπων ἀλλὰ καὶ τῆς μελλοντικῆς κινήσεως καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ὅπως μὴ διαταραχθῶν αἱ μετὰ τῆς χώρας αὐτῆς συναλλαγαι.

Ρυθμὸς καὶ κατεύθυνσις αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν.

1. Ἀπὸ τοῦ 1955 καὶ ἐνεῦθεν αἱ πληρωμαὶ δι' εἰσαγωγὰς αὐξάνουν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος σταθερῶς καὶ μετὰ ὑψηλὸν ρυθμὸν, τῆς μέσης ἐτησίως ἀνόδου αὐτῶν ὑπερβαίνουσης τὰ 50 ἑκατ. δολλάρια. Ἡ ἀξία τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐκτελωνιζομένων ἐμπορευμάτων (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν πλοίων) ἐσημείωσε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο αὐξήσιν μεγαλυτέραν τῆς αὐξήσεως τῶν πληρωμῶν καὶ τοῦτο ἐκφράζει τὴν οὐσιώδη διεύρυνσιν καὶ τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων ἐκ προθεσμιακῶν διακανονισμῶν δι' εἰσαγόμενα εἶδη. Δεδομένου διὰ τὴν αἱ μεταβολαὶ τῶν τιμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγομένων εἰδῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἦσαν σχετικῶς περιορισμένα, ἡ αὐξήσις τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν αὐξή-

σιν τοῦ ὄγκου τῶν εισαγωγῶν. Κατὰ μέγιστον μέρος ἐξ ἄλλου ἢ αὐξήσις τῶν εισαγωγῶν προήλθεν ἀπὸ τὰς ἰδιωτικὰς εισαγωγάς, ὁ ρυθμὸς τῆς ἐτησίας ἀνόδου τῶν ὁποίων μεταξὺ 1954 καὶ 1957 ἦτο 45 ἑκατ. δολλάρια περίπου. Αἱ κρατικαὶ εισαγωγαὶ ἐσημείωσαν κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ μεγάλας ἀξομειώσεις ἐξ αἰτίας τῶν μεταβολῶν τῶν εισαγωγῶν τροφίμων (ἰδίως σίτου καὶ σπορελαίου), λόγω ἀντιστοίχων ἀξομειώσεων τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Ἡ αὐξήσις τῶν εισαγωγῶν ἐξεδηλώθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς κατηγορίας εἰδῶν. Ὑπῆρξεν ἰδιαίτερος ἐντονος εἰς τὰ τρόφιμα, ἰδίως σίτον καὶ κρέατα, τὰς πρώτας ὕλας, τὰ ἔτοιμα βιομηχανικὰ προϊόντα καὶ τὰ μεταφορικὰ μέσα. Αἱ εισαγωγαὶ μηχανημάτων ἠδῆξήθησαν μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τοῦ γενικοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν. Ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν ἀγχιθέντιων ἐμπορευμάτων τὰ μηχανήματα ἀντεπροσώπεον 8 ο)ο τὸ 1954 καὶ 1955 καὶ πλέον τοῦ 10 ο)ο κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη. Παρὰ τὴν βελτίωσιν τῆς σχέσεως αὐτῆς πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς ἀπόλυτον μέγεθος ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῶν εισαγωγῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξεδηλώθη κατὰ κύριον λόγον εἰς καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ πρώτας ὕλας διὰ τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἢ ὑλικῶν δι' οἰκοδομίας.

Ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἀγχιθέντιων ἐμπορευμάτων ἐκ τῶν εἰδῶν ἐκείνων τὰ ὅποια συνήθως χαρακτηρίζονται ὡς «μὴ ἀπαραίτητα» ἢ σχετικῶς «πολυτελεῆ» — εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται εισαγόμενα ὑφάσματα, εἶδη ἠλεκτρικῶν ἐφαρμογῶν, ἐπιβατικὰ αὐτοκίνητα καὶ αἱ πολυτελεῖς μορφαὶ τροφίμων καὶ ποτῶν — ἔφθασε κατ' ἐκτίμησιν τὰ 69 ἑκατ. δολλάρια περίπου τὸ 1957 ἔναντι 53 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954. Καίτοι ἡ αὐξήσις αὐτὴ δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς δυσανάλογος ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν γενικὴν αὐξήσιν τῶν εισαγωγῶν δὲν εἶναι ἐν τούτοις ἀσήμαντος.

Ἄλλὰ καὶ ἡ αὐξήσις τῶν εισαγωγῶν καὶ τῆς καταναλώσεως ἄλλων εἰδῶν μὴ πολυτελεῶν μὲν, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀπαραιτήτων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας, πρέπει νὰ ἐπισημανθῇ. Εἶναι οὐσιώδες νὰ γίνῃ εὐρύτερον κατανοητὸν ὅτι δὲν ἀνταποκρίνεται ἀκόμη πρὸς τὰς δυνατότητας τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἡ εισαγωγὴ καὶ εἰς εὐρείαν κλίμακα κατανάλωσις πολλῶν εἰδῶν ἔστω καὶ ἐὰν ταῦτα εἰς ἄλλας χώρας — μὲ πολλαπλάσιον κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν — θεωροῦνται ἀπαραίτητα. Ἐὰν δὲν συγκρατηθῇ ἡ πρὸς τὰ ἄνω τάσις τῆς ζητήσεως τῶν εἰδῶν αὐτῶν θὰ συνεχισθῇ αὐξήσοσα ἢ ἀνάλωσις πολυτίμων συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, τὰ ὅποια θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' ἐπενδύσεις πρὸς οἰσηματικὴν θεμελίωσιν τοῦ οἰκονομικοῦ μέλλοντος τῆς Χώρας, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνης θὰ ἐξασφαλισθῇ μία σταθερὰ αὐξήσις τῶν καταναλωτικῶν ἐπιπέδων τῶν εὐρύτερων κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ.

2. Εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπιτυγμένας χώρας, ὡς γνωστόν, ἡ αὔξησις τῶν εἰσαγωγῶν ἐκφράζει ἐν μεγάλῳ μέρει τὴν ἠδξημένην ζήτησιν εἰδῶν ἀνωτέρου καταναλωτικοῦ ἐπιπέδου, πρὸς τὰ ὁποῖα διοχετεύεται κατὰ μέγα μέρος τὸ αὐξανόμενον πραγματικὸν εἰσοδήμα. Ἡ τάσις αὕτη ἐνισχύεται ὅταν ἡ αὔξησις τοῦ πραγματικοῦ εἰσοδήματος συνοδεύεται ἀπὸ ταχύτεραν αὔξησιν τῆς συνολικῆς χρηματικῆς ζήτησεως. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἔλαβε χώραν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως κατ' ἀκολουθίαν τῆς σημαντικῆς διευρύνσεως τῆς πισιτοδοτήσεως ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1956. Ὁ ρυθμὸς αὔξεσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῆς διαμορφώσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων, ἡ ὁποία, πάλιν, ἐν Ἑλλάδι ἐπηρεάζεται ἰδίως ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν φορολογικὴν πολιτικὴν ἀφ' ἑτέρου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῶν κατευθύνσεων ἐπεκτάσεως τῆς τραπεζικῆς πισιτοδοτήσεως.

Ἡ αὔξησις τῶν ἐξαγωγῶν.

1. Αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ ἐξαγωγῆς ἦσαν τὸ 1957 κατὰ 13 ἑκατ. δολλάρια ἀνώτεροι ἐκείνων τοῦ 1956. Ἐὰν δὲν συνυπολογισθοῦν αἱ εἰσπράξεις ἐξ ἑπερποντιῶν συμμαχικῶν παραγγελιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς τοῦ 1957 ἐσημείωσαν οὐσιώδη κάμψιν — κατὰ 10 ἑκατ. δολλάρια σχεδὸν — ἡ αὔξησις εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα. Ἐν μέρει ὅμως αὕτη εἶναι φαινομενικὴ ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ 1957 πραγματοποιήσιν εἰς σημαντικῶς μεγαλύτερον βαθμὸν παρ' ὅσον κατὰ τὸ 1956 τῆς ἐξαγωγῆς καπνῶν τῆς ἐσοδείας τοῦ προηγηθέντος ἔτους.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὔξεσεως τῶν ἐξαγωγῶν ἔλαβε χώραν πρὸς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, τὰς Ἀνατολικὰς Χώρας, τὴν «Αἰοτιὴν Εὐρώπην» καὶ τὴν Μέσην Ἀνατολήν, ἐνῶ ἀντιθέτως παρουσίασαν μείωσιν αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὰς Χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς περιοχῆς τῆς σιερλίνας. Ἡ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος αὔξησις τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς αὔξεις τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγομένων εἰδῶν, ἐξαιρέσει μεμονωμένων περιπτώσεων ὅπου ἐσημειώθησαν ὑνώσεις τιμῶν. Ἡδξημένοι ἦσαν αἱ ἐξαγωγαὶ σουλιανίνας, τῆς ὁποίας καὶ αἱ τιμαὶ ἐβελιώθησαν καὶ ὀλόκληρος ἡ παραγωγή διετέθη. Τὸ ἀντίθετον συνέβη μὲ τὴν κορινθιακὴν σταφίδα, τῆς ὁποίας καὶ αἱ τιμαὶ ἐκάμψθησαν καὶ σημαντικαὶ ποσότητες τῆς ἐσοδείας τοῦ 1956 παρέμειναν ἀδιάθετοι, παρὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγῶν τῆς, συνεπεία τῆς ὁποίας τὰ πραγματοποιηθέντα ἐκ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος συναλλαγματικὰ ἔσοδα δὲν ὑπῆρξαν κατώτερα τῶν τοῦ 1956. Ἡ ἐξαγωγή ἐλαιολάδου κατὰ τὸ 1957 ὑπερέβη τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1955. Ἀξιόλογος εἶναι ἡ αὔξησις τῶν ἐξαγωγῶν κωπῶν ὀπωρῶν (ἐσπεριδοειδῶν, σταφυλῶν καὶ μῆλων), αἱ ὁποῖαι ὑ-

περέβησαν τὰ 11 εκατ. δολλάρια ἐν συγκρίσει πρὸς 7 εκατ. δολλάρια τὸ 1956 καὶ 3,4 εκατ. τὸ 1955. Οὐχὶ ἀσήμαντοι ὑπῆρξαν τὸ 1957 καὶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἐξιορημάτων πρὸς Γιουγκοσλαβίαν, δὲν εἶναι ὅμως ἀκόμη βέβαιον ἂν ἡ πρώτη αὐτὴ ἐκδήλωσις ἀποτελεῖ ἀπαρχὴν μονιμωτέρων ἐξαγωγῶν κλωστοῦφαντουργικῶν προϊόντων.

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἀξήσεων, σημαντικὴ φαίνεται ἡ μείωσις ἐντὸς τοῦ 1957 τῆς ἐξαγωγῆς βάμβακος, καίτοι ἡ διαφορὰ ἔναντι ἰδίως τοῦ 1956 ὀφείλεται εἰς τὴν ταχύτεραν ἐξαγωγὴν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1956 ἐξ αἰτίας τῶν γεγονότων τοῦ Σουέζ. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ διὸ ὑπάρχουν καὶ ἐνδείξεις γενικωτέρας καθυστερήσεως τῆς ἐξαγωγῆς βάμβακος, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐν Ἑλλάδι διαμορφουμένων τιμῶν ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν διεθνῶς ἐκδηλουμένην ζήτησιν.

2. Αἱ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐμφανίζονται ἰσχυρῶς οἰοσιμότητος. Ἐξαίρεσις τοῦ βάμβακος καὶ τῶν ὀπωρῶν, δὲν ἐσημειώθησαν νέαι ἄξιαι λόγου πρὸδοσι εἰς νέαι εἶδη ἄλλ' οὔτε καὶ εἰς τὰ καθιερωμένα. Ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶναι διὸ ἡ τοιαύτη οἰοσιμότης τῶν ἐξαγωγῶν συμπίπτει μὲ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη οὐσιώδη διεύρυνσιν τῶν πιστώσεων, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ὁποίων ἐπανειλημμένως εἶχεν ἐπισημανθῆ ὡς τὸ κυριώτερον ἐμπόδιον διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν. Εἶναι προφανές διὸ τὰ αἴτια τῆς οἰοσιμότητος εἶναι βαθύτερα, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὠρισμένα συνδέονται πρὸς μεταβολὰς τῶν συνθηκῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ σοβαραὶ ἐσωτερικαὶ ἀδυναμίαι, κατὰ κύριον λόγον ὀργανωτικῆς φύσεως, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν καὶ τὴν κυριώτεραν αἰτίαν τῆς οἰοσιμότητος.

Ὡς πρὸς τὰς γεωργικὰς ἐξαγωγὰς πρωταρχικῆς σημασίας εἶναι ὄχι μόνον ἡ αὐξησίς των ἀλλὰ καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος τῶν ἐξαγομένων εἰδῶν. Εἰς ταῦτα οὐσιωδῶς θὰ συμβάλῃ ὁ προσανατολισμὸς τῆς ἀγροτικῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς τὴν δημιουργίαν κινήτρων αὐξησεως τῶν ἀποδόσεων εἰς τὰς καλλιέργειας ἐξαγομένων προϊόντων καὶ ὁ περιορισμὸς τῶν ἐπιδράσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν ἀδιάφορον τὸν παραγωγὸν διὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν τιμὴν τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ εἶδος τοῦ εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγοράς. Πλὴν αὐτῶν μεγάλῃν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ τυποποίησις καὶ συσκευασία τῶν ἐξαγομένων εἰδῶν καὶ ἡ δι' εὐρείας ὀργανωτικῆς προσπάθειας ἐνθάρρυνσις τῆς ἐξωτερικῆς ζητήσεως δι' ἑλληνικὰ ἐξαγωγίμα εἶδη. Εἶναι βέβαιον διὸ ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐξαγρῶται ἀπὸ τὰς γεωργικὰς τῆς ἐξαγωγῆς καὶ ἡ προσπάθεια ἀναπτύξεως καὶ ὀργανώσεως των εἶναι ἀναγκαῖα ὄχι μόνον διὰ λόγους συναλλαγματικῶν ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς ἑλληνικῆς οικονομικῆς προόδου, ἰδίως κατὰ τὰς ἐπομένας κρίσιμους πενταετίας.

Αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀσή-

μαντοὶ καὶ τοῦτο βεβαίως ἀφείλεται εἰς πλείστας ἐπιδράσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλὰὶ συνδέονται μὲ τὰς γενικὰς οἰκονομικὰς καὶ ἐπιχειρηματικὰς συνθήκας εἰς τὴν Χώραν. Εἶναι ὅμως σκόπιμον νὰ ἐπισημανθοῦν τὰ ἐξῆς δύο σημεῖα, γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος : Τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι, ἐφόσον ἐξακολουθεῖ ἡ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ νὰ εἶναι περισσότερον ἐπικερδῆς, τὸ κίνητρον πρὸς ἐξαγωγὴν βιομηχανικῶν εἰδῶν παραμένει ἀσθενές. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς εἰδικὰς πλευρὰς τῆς γενικωτέρας διαπιστώσεως ὅτι τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀξαναόμενα χρηματικὰ εἰσοδήματα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δὲν ἐπιτρέπουσιν τὴν βελτίωσιν τοῦ Ἰσοζυγίου Ἐξωτερικῶν Πληρωμῶν τῆς Χώρας, διότι ὁδηγοῦν εἰς αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ εἰς κάμψιν τῶν κινήσεων πρὸς ἐξαγωγὴν. Ἀπαιτεῖται ἐπομένως καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὁ ἐλέγχος τῆς ἐσωτερικῆς νομισματικῆς καταστάσεως καὶ εἰδικώτερον τοῦ σχηματισμοῦ εἰσοδημάτων εἰς τοὺς ἀγροτικούς καὶ ἀστικούς πληθυσμούς, ἐὰν ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας πρὸς ἐξαγωγάς. Ἡ δευτέρα παρατήρησις, μεγάλης ἐπίσης ἀλλ' ἀπωτέρας ἴσως σημασίας, εἶναι ὅτι ὑπὸ τὰς διαμορφουμένας εἰς τὴν Εὐρώπην ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἀνὰ τὸν κόσμον προοπτικὰς οἰκονομικῶν ἐξελίξεων, τελικῶς θὰ δύναται νὰ ἐπιζήσουν σχεδὸν μόνον αἱ ἐξαγωγικαὶ βιομηχανίαι, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι ἡ ἀνταγωνιστικότης τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων θὰ εἶναι συνάρτησις ἐνὸς μεγέθους τῶν παραγωγικῶν μονάδων πέραν τοῦ ἀναποκρινομένου εἰς τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας. Ὁ διεθνὴς καταμερισμὸς τῶν ἔργων διευρύνεται καὶ ἡ διαμόρφωσις μεγαλυτέρων οἰκονομικῶν χώρων ἀποβλέπει εἰς τὴν δημιουργίαν μεγάλων παραγωγικῶν μονάδων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξυπηρετοῦνται εὐρύτεραι ἀγοραὶ. Εἶναι ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν δημιουργίαν ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦτο πρέπει νὰ καταστῇ συνείδησις τόσοσιν τῆς ὑπευθύνου κρατικῆς πολιτικῆς ὅσον καὶ τῶν ἰδίων τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται κυρίως ὀργανωτικαὶ προσπάθειαι διὰ τὴν διείσδυσιν εἰς τὰς μεγάλας διεθνεῖς ἀγοράς, εἰς τὰς ὁποίας διὰν εἰσχωρήσουσιν τὰ ἑλληνικὰ ἐξαγωγίμα βιομηχανικὰ εἶδη θὰ δύναται νὰ ἀπολαύσουσιν τῶν δυνατότητων μεγάλων καὶ ἠδξημένων πωλήσεων καὶ ἀντιοίχως ἀνερχομένων κερδῶν.

Δὲν εἶναι ἀσήμαντοὶ καὶ αἱ δυνατότητες ἐξαγωγῆς, ὠρισμένων τοῦλάχιστον, βιομηχανικῶν εἰδῶν. Καὶ ὡς πρὸς αὐτάς, ἡ ἔλλειψις περισσότερον τομηρῶν πρωτοβουλιῶν καὶ ὀργανωτικῆς δραστηριότητος ἀποτελοῦν ἴσως τὰ σοβαρώτερα ἐμπόδια. Ἐν μέρος τῆς ἑλληνικῆς βιοτεχνίας εἶναι ἀμφίβολον κατὰ πόσον δύναται νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν πίεσιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐκ τῶν ὑποκαταστάτων βιομηχανικῶν προϊόντων. Ἀλλ' ἐν ἄλλο μῆμα τῆς ἑλληνικῆς βιοτεχνίας θὰ ἠδύνατο νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν δημιουργικὴν φαντα-

«ΑΡΧΕΙΟΝ» Δ. Καλιτσουάκη, Τόμος 38ος (1958), Τεύχος Β'.

οίαν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς οὐχὶ ἀσήμαντον αὐξησὶν τῆς ἀπασχολήσεως διὰ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν τὰ ὅποια, λόγῳ τοῦ ἀσυνήθους ἢ τῆς πρωτοτυπίας των, θὰ ἠδύνατο νὰ πωληθοῦν ἴσους εἰς τουριστὰς ἐπισκεπτιμένους τὴν Ἑλλάδα ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Διὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπαιτεῖται καὶ κατάλληλος προβολή καὶ διαφήμισις ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξασφάλισις καὶ ποιοτικῶς τυποποιημένης παραγωγῆς. Μέχρι σήμερον ὑπῆρξαν διάφοροι εὐκαιρίαὶ ἀναπτύξεως τῆς ἐξαγωγῆς βιοτεχνικῶν εἰδῶν καὶ εἶναι λυπηρὸν διὰ αἱ εὐκαιρίαὶ αὐταὶ παραμένον ἀκόμη ἄνευ ἀποτελέσματος.

Ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων αἱ προσφάτως ἐξαγγελθεῖσαι πρωτοβουλίαι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐξαγωγῶν πρέπει νὰ χαιρετισθοῦν ὡς ἡ πρώτη ἐνδειξις νέων προσανατολισμῶν πρὸς ὑγιεῖς καὶ γονίμους κατευθύνσεις. Ἡ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν μεθοδικῆ καθοδήγησις τῶν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων μέχρι πραγματοποιήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἀποτελέσματος ἀποτελεῖ ἄξιον μιμήσεως παράδειγμα. Ὁ συνδυασμὸς τῶν προσπάθειῶν αὐτῶν μὲ τὴν συμπληρωματικὴν ἐπιδίωξιν διαμορφώσεως καὶ ἐνισχύσεως ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μὲ τὴν δραστηρίαν ὀργάνωσιν καὶ προώθησιν τῶν δι' ἐξαγωγὰς καταλλήλων βιοτεχνικῶν δραστηριοτήτων, ἀποτελοῦν τὰ ἀναγκαῖα συμπληρώματα τῆς πρωτοβουλίας αὐτῆς. "Ὅταν αἱ ἐπιδιώξεις αὐταὶ ὀδηγήσουν εἰς πραγματοποιήσεις, θὰ ἀποτελέσουν ἄξιαν λόγον συμμετοχῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς Χώρας.

Ἀ δ ἡ λ ο ι τ ρ ἔ χ ο υ σ α ι εἰ σ π ρ ᾶ ξ εἰ ς κ αὶ π λ η ρ ω μ α ῖ .

Ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῶν ἀδήλων τρεχοσῶν εἰσπράξεων προῆλθε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀπὸ τὰς τρεῖς κυριωτέρας πηγὰς, δηλαδὴ τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸν τουρισμὸν.

Ἡ ἐπιτονωτέρα ἄνοδος κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐξεδηλώθη εἰς τὰ ἐκ τῆς ναυτιλίας ἐμβάσματα, τὰ ὅποια ἠϋξήθησαν μὲ ρυθμὸν 35 - 40 ο)ο ἐτησίως. Ἡ ἐξέλιξις δὲ αὐτῆ συνδέεται μὲ τὴν γενικωτέραν ἄνοδον τῆς ναυτιλιακῆς δραστηριότητος, ἡ ὅποια εἶχεν ὡς συνέπειαν καὶ οὐσιώδη αὐξήσιν τῆς ἀπασχολήσεως Ἑλλήνων ναυτεργατῶν καὶ ναυτιλλομένων ἐν γένει. Ἡ κάμψις τὴν ὅποιαν παρουσίασεν ἡ ἀπασχόλησις ἤδη ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1957 δὲν εἶχεν ἐπηρεάσει μέχρι τέλους τοῦ ἔτους τὰ ἐκ τῆς ναυτιλίας ἔσοδα.

Σημαντικὴ ὑπῆρξε κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη καὶ ἡ αὐξήσις τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων, τὰ ὅποια ἐξακολουθοῦν νὰ καλύπτουν περίπου

τὸ 1)3 τοῦ συνόλου τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπράξεων, ἃν καὶ ἡ ἀπὸ ἀπόψεως συμβολῆς διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων μειοῦται σταθερῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Οὐσιωδῶς ἀνωτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1957 καὶ ἀπολύτως ἀξιόλογος ὑπῆρξεν ἡ ἐντὸς τοῦ 1957 αὐξησης τῶν εἰσπράξεων ἐκ τοῦ τουρισμοῦ κατὰ 10 ἑκατ. δολλάρια περίπου, κατόπιν τῆς ὁποίας τὸ ἐτήσιον ἐπίπεδον ὑπερέβη τὰ 41 ἑκατ. δολλάρια. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀδήλων πηγῶν εἰσπράξεις, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐκ τῶν ἔργων ὑποδομῆς, ἐσημείωσαν μεγάλην αὐξησην ἐντὸς τοῦ 1957, ἤτοι κατὰ 40 ο)ο περίπου, ἔναντι ἀντιστοιχῶν ποσοστῶν αὐξήσεως 20 ο)ο περίπου τὸ 1956 καὶ 30 ο)ο τὸ 1955.

Ἡ συνεχιζομένη ἀπὸ τετραετίας καὶ ἐπιταχυνθεῖσα κατὰ τὸ 1957 αὐξησης τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν εἰσπράξεων συνεδυάσθη κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος μὲ σημαντικὴν ἐπίσης αὐξησην καὶ τῶν ἀδήλων πληρωμῶν ἀνελθοῦσαν εἰς 10 ἑκατ. δολλάρια σχεδόν. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς αὐξήσεως ταύτης συνδέεται μὲ μεταφορὰν μερισμάτων καὶ τόκων ἐκ παλαιότερων ἢ καὶ προσφάτων ἐπενδύσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ δαπάναι Ἑλλήνων τουριστῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἠξήθησαν κατὰ 2,5 ἑκατ. δολλάρια ἐτησίως ἐντὸς τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν καὶ ὑπερβαίνουν ἤδη τὸ ποσὸν τῶν 15 ἑκατ. δολλαρίων.

Παρὰ τὰς σημαντικὰς αὐξήσεις καὶ τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν πληρωμῶν τὸ καθαρὸν πλεόνασμα ἐξ ἀδήλων τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἀνῆλθε τὸ 1957 εἰς 186 ἑκατ. δολλάρια περίπου, ἔναντι 143 καὶ 118 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὰ ἔτη 1956 καὶ 1955, ἀντιστοιχῶς. Ἡ σημασία τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς καθίσταται σαφεσιτέρα ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ καθαρὸν πλεόνασμα ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν ἐκάλυψε τὸ 1957 τὸ 40 ο)ο περίπου τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς ἔναντι 32 ο)ο τὸ 1956 καὶ 33 ο)ο τὸ 1955. Κατ' ἄλλον ὑπολογισμόν, τὸ καθαρὸν πλεόνασμα ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν ἐκάλυψε τὸ 62 ο)ο τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου κατὰ τὸ 1956 καὶ 75 ο)ο τὸ 1957.

Εἰσορὴ κεφαλαίων.

Σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸ 1957 αὐξησης τῆς εἰσορῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ ὁποία ἔφθασε τὰ 41 ἑκατ. δολλάρια, ὑπερβάσα κατὰ 11 ἑκατ. δολλάρια τὴν ἀντιστοιχον τοῦ 1956 καὶ κατὰ πλεόν τῶν 22 ἑκατ. δολλαρίων ἐκείνην τοῦ 1954. Ἡ καθαρὰ εἰσορὴ κεφαλαίων, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δηλαδὴ τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν μεταφορῶν κεφαλαίων, ἀνῆλθεν εἰς 30 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1957 ἔναντι 20 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1956 καὶ 12 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954.

Ἡ μεγαλύτερα αὔξεις κατά τὸ 1957 ἐξεδηλώθη εἰς τὴν εἰσοδὴν ὑπὸ μορφὴν καταθέσεων βάσει τοῦ Νόμου 2687, ἡ ὁποία ἐφῆσσε τὰ 11 ἐκατ. δολλάρια ἐν συγκρίσει πρὸς 4,6 καὶ 2,4 ἐκατ. κατά τὰ ἔτη 1956 καὶ 1955, ἀντιστοίχως. Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην οὐσιμηματικώτερας παρακολουθήσεως καὶ ἐνδεχομένως ἐλέγχου τῶν ὑπὸ τὴν μορφὴν αὐτὴν εἰσροῶντων κεφαλαίων καὶ τῆς χρησιμοποίησός των.

Εἰς τὰ κατὰ τὸ 1957 εἰσρεύσαντα μακροτέρας διαρκείας κεφάλαια βάσει τοῦ Νόμου 2687 περιλαμβάνονται ἰδίως αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὰ ναυπηγεία Σκαρμαγκαῶ. Μικρότερα ποσὰ ἀντιπροσωπεύουν αἱ γινόμεναι περαιομένης ἐκτάσεως ἐπενδύσεις εἰς ἐπιχειρήσεις μεταλλείων καὶ γνωσιὰς καπνοβιομηχανίας, ἐταιρείας πετρελαιοειδῶν ὡς καὶ εἰς ἠλεκτροτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις.

Πλὴν τῶν εἰσαχθέντων κεφαλαίων βάσει τοῦ Νόμου 2687 τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν πλέον τοῦ 35 ο)ο τῆς συνολικῆς εἰσοδῆς κατὰ τὸ 1957 ἐνῶ ἦσαν περὶ τὰ 25 ο)ο εἰς προηγούμενα ἔτη, σημαντικὴ ἦτο καὶ ἡ εἰσοδὴ ἄλλων κεφαλαίων, μὴ ὑπαγομένων εἰς τὸν ἀνωτέρω Νόμον. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν περιλαμβάνονται μεταφορὰ διὰ τὴν ἀγορὰν ἀκινήτων ἀλλὰ καὶ διὰ κεφάλαια κινήσεως εἰς ἑλληνικὰς ἢ ξένας ἐπιχειρήσεις.

Ἀπὸ τοῦ 1957 ἡ εἰσοδὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καταλαμβάνει οὐχὶ ἀσημαντὸν θέσιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν καὶ ἡ σημασία της πρέπει νὰ γίνῃ εὐρύτερον ἀντιληπτή. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ σταθερότης τῆς Χώρας καὶ ἡ συμμετοχὴ της εἰς τὴν διαμορφουμένην στενωτέραν εὐρωπαϊκὴν καὶ διεθνῆ συνεργασίαν προσδίδουν αὐξουσαν σημασίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς χώραν ἀναπτύξεως νέων ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν. Τὴν τάσιν αὐτὴν πρέπει νὰ ἐνισχύσωμεν οὐσιμηματικῶς ἀλλὰ καὶ νὰ προσανατολίσωμεν πρὸς τὰς ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις. Ἡ ἐπέκτασις καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανικῆς καὶ μεταλλουργικῆς δραστηριότητος θὰ συντελεσθῇ ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἂν συνδρασθῇ μὲ τὴν ἀλλοδαπὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν ὑπὸ θροὺς καὶ προϋποθέσεις θεβαίως οἱ ὁποῖοι νὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀποδεκτοὶ εἰς τοὺς συμπράττοντας ἀλλοδαποὺς καὶ ἑλληνας ἐπιχειρηματίας. Ἡ σύμπραξις ἀλλοδαπῶν μετὰ ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας ὄχι μόνον λόγῳ τῆς εἰσοδῆς κεφαλαίου τὴν ὁποῖαν συνεπάγεται ἀλλὰ καὶ εἰς σημαντικώτατον βαθμὸν καὶ διὰ τὰς τεχνολογικὰς γνώσεις καὶ τὴν εὐρείαν καὶ οὐσιμηματικὴν ἐμπορικὴν ὀργάνωσιν αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν ἐκδήλωσιν ἐπενδυτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ συγχρονημένης τεχνολογίας καὶ οὐσιμηματικῆς ἐμπορικῆς ὀργάνωσεως θὰ ἀποτελέσουν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη. Μέχρι σήμερον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κεφαλαίου τῶν

ἀνεπτυγμένων χωρῶν διὰ τὴν ἀνάληψιν δραστηριοτήτων εἰς τὰς οἰκονομικῶς ἀσθενεστεράς ἤτιο λίαν περιορισμένον ἂν μὴ ἀνύπαρκτον, λόγῳ ἀνεπαρκoῦς γνώσεως τῶν εἰς αὐτὰς συγκεκριμένων δυνατοτήτων καὶ συνθηκῶν καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἀπαραίτητον ἢ προσέλκυσις κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ συστηματικῶς νὰ ὀργανωθῇ καὶ ἐνισχυθῇ.

Ἡ Ἀμερικανικὴ βοήθεια.

1. Ἡ χρησιμοποιηθεῖσα Ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ 1957 δὲν ὑπερέβη τὰ 22 ἑκατ. δολλάρια ἔναντι 70 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1956 καὶ 51 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954. Ἡ μείωσις δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ ὕψους ἀλλὰ πρὸ παρτιὸς εἰς τὴν μορφὴν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρέχεται ἢ βοήθεια, δυναμένη κατὰ μέγα μέρος νὰ χρησιμοποιηθῇ μόνον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐφοδίων ἐκ τῶν Ἀμερικανικῶν γεωργικῶν πλεονασμάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς κατ' οὐσίαν διαθεσίμου ἡλαττωμένης βοηθείας κατὰ τὸ 1957, ἐν συνδυασμῷ βεβαίως καὶ πρὸς τὴν λοιπὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν τῆς Χώρας, ὑπῆρξεν ἡ κάμψις τῶν συναλλαγματικῶν μας διαθεσίμων. Ἐπὶ τοῦ ὕψους καὶ τῆς μορφῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ τῶν συνεπειῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς συναλλαγματικῆς καταστάσεως ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ τελευταῖον ἐξάμηνον ἀλλὰ καὶ παλαιότερον ὄρισμένοι ἀποφασιστικοῦ ἐνδιαφέροντος συζητήσεις μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀμερικανικῶν Ἀρχῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑπεστήριξεν ἐντόνως καὶ ἐπανεπιλημμένως διὲν ἢ παρεχομένη οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις πρὸς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν κοινῶν ἐνδιαφέροντος ἐλληνικὴν ἀμυντικὴν προσπάθειαν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι οὐσιωδῶς ἀνωτέρα τοῦ ποσοῦ τῶν 15 ἑκατ. δολλαρίων, πέριξ τοῦ ὁποῖου ἐκνυμάνθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Εἶναι ἐπίσης οὐσιωδῶδες ἢ τοιαύτη ἐνίσχυσις νὰ παρέχεται ὑπὸ μορφῆν δωρεᾶς καὶ οὐχὶ δανειομοῦ, διότι δὲν εἶναι οἰκονομικῶς νοητὸν δαπᾶναι καθαρῶς καταναλωτικῆς φύσεως, ὡς εἶναι αἱ ἀμυντικαί, νὰ καλύπτονται διὰ δανειακῶν κεφαλαίων, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου καὶ τῆς μορφῆς τῆς ἀποδόσεώς των. Εἶναι δὲ αὐτονόητον διὲν ἢ τοιαύτη Ἀμερικανικὴ ἐνίσχυσις διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ πρέπει νὰ παρέχεται ὑπὸ μορφῆν χρησιμοποιοῦσιμον. Διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἢ δυνατικῆς χρησιμοποίησεως τῆς παρεχομένης βοηθείας μόνον ἢ κυρίως δι' ἀγροτικὰ πλεονάσματα ὀδηγεῖ τελικῶς εἰς περιορισμὸν κατ' οὐσίαν τῆς βοηθείας δταν αὐξάνεται ἢ ἐγχωρία γεωργικὴ παραγωγή. Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔτη τῶν μεγαλυτέρων ἐσοδειῶν τὰ ηὔξημένα εἰσοδήματα τῶν ἀγροτῶν ὀδηγοῦν εἰς γενικὴν αὐξήσιν τῆς χρηματικῆς ζήτησεως, ἢ ὁποία ἐκδηλοῦται εἰς αὐξήσιν εἰσαγωγῶν καὶ διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Δὲν δικαιολογεῖται ἐπομένως κατ' ἀρχὴν περιορισμὸς βοήθειας ἐξ αἰτίας τῶν καλυτέρων ἐσοδεῶν.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν παρεχομένην οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν, βαρύνουσαν σημασίαν ἔχουν αἱ δημιουργηθεῖσαι δυνατότητες κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1957 διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ προικοδοτήσεως ἐνὸς ἐξειδικευμένου ὀργάνου πρὸς δανειακὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Ὡς πρὸς τὸν νέον τοῦτον ὀργανισμὸν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν πρῶτον, τὸ γεγονός δι' ὃ τὸ προῖον τοῦ δανείου θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ἐκτὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ δεύτερον, οἱ εὐλογοὶ ὄροι καὶ ρυθμίσεις τῶν ἐπιβαρύνσεων ἐκ τῶν δανείων τούτων, αἱ ὁποῖαι συμβιβάζονται πρὸς τὸν γενικώτερον χαρακτῆρα καὶ τὴν βασικὴν σημασίαν τῶν ἔργων τῶν μελλόντων νὰ χρηματοδοτηθοῦν δι' αὐτῶν. Ἡ Ἑλλὰς ὑπέβαλεν αἰτήσεις δι' ἔργα τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ προσφάτως ἔτυχον οὐσηματικῆς μελέτης καὶ κατατάσσονται μεταξὺ τῶν κυριωτέρων ἔργων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας. Ἡ ἔγκριστις τῆς δανειακῆς ἐνισχύσεως αὐτῶν ἐκ τοῦ ἰδρυθέντος Ἀμερικανικοῦ Ταμείου θὰ ἀποτελέσῃ νέαν οὐσιώδη συμβολὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὴν οἰκονομικὴν μας πρόοδον.

2. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ τονισθῇ ἐκ νέου ἡ σημασία τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ παραγωγικὰ ἔργα. Ἐνῶ τοῦτο πάντοτε ἐπεβάλλετο, εἶναι περισσότερο ἐπιτακτικὸν σήμερον, καθ' ὃ μέτρον ἡ βοήθεια παρέχεται ὑπὸ μορφήν δανείου καὶ ὄχι δωρεᾶς. Δὲν ἀρκεῖ δὲ τὸ εἰς δραχμὰς προῖον τῆς βοήθειας νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Εἶναι ἀπαραίτητον τὸ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα προῖον αὐτῆς, εἴτε παρεχόμενον ἀμέσως, εἴτε προκῦπτον διὰ τῆς ἐξοικονομήσεως πόρων κατ' ἀκολουθίαν τῆς εἰσαγωγῆς τροφίμων ἢ ἄλλων εἰδῶν χρηματοδοτουμένων διὰ τῆς βοήθειας, νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἀγορὰν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ δι' ἐπενδύσεις. Καὶ πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ δι' ταῦτα ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν ὑπὸ μορφήν γεωργικῶν ἐφοδίων ἢ ἄλλων εἰδῶν παρεχομένην βοήθειαν. Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις αὐτάς, ἐνῶ τὸ προῖον τῶν δανείων ἐπιβάλλεται νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἀγορὰν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, αἱ εἰς ἐγγῶριον νόμιμον δαπάναι δέον νὰ καλύπτονται διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῆς ἐγγῶριου ἀποταμιεύσεως. Πρέπει νὰ καταστῇ οὐσιώδης δι' αὐτὴν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας ἔχουσαν ἀνάγκην μεγάλων ποσῶν συναλλάγματος διὰ τὴν ἀγορὰν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπομένως εἶναι ἀπαραίτητον πᾶν ἐξωτερικὸν δάνειον νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἡ χρησιμοποίησις ἐξωτερικῶν δανείων δ' ἐγγῶριους παραγωγικὰς δαπάνας θὰ ὠδήγει εἰς ὑπέρμετρον ἐπιβάρυνσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν

εἰς τὸ μέλλον, διότι εἶναι ἤδη μεγάλαι αἱ συναλλαγματικαὶ ὑποχρεώσεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐξωτερικῶν δανείων διὰ τὴν προμήθειαν κεφαλαίου-οὐχικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα καὶ αἱ ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεις.

1. Μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957 ἐσημειώθη μείωσις τοῦ εἰς χρυσὸν καὶ σινάλλαγμα ἀποθέματος τῆς Χώρας κατὰ 11 ἑκατ. δολλάρια περίπου ἢ κατὰ 21 ἑκατ. δολλάρια ἐὰν ἡ σύγκρισις γίνῃ περιλαμβανομένης καὶ τῆς μεταξὺ Δεκεμβρίου 1956 καὶ 1957 μεταβολῆς τῆς θέσεώς μας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσὶν Πληρωμῶν. Τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα ἀντεπροσώπενεν οὕτω κατὰ τὸ τέλος τοῦ λήξαντος ἔτους εἰσαγωγὰς περίπου τεσσάρων μηνῶν. Ἡ σημειωθεῖσα κάμψις, καίτοι περιορισμένη, πρέπει νὰ ἐπιούρη τὴν προσοχὴν μας. Ὁ γεωργικὸς χαρακτὴρ τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας καὶ αἱ ἐνδεχόμεναι ἀξομειώσεις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, μέ ἀντίστοιχον ἀξομειώσιν τῶν ἀναγκῶν μας δι' εἰσαγωγὰς οὐσιωδῶν τροφίμων, ἐπιβάλλουν τὴν διατήρησιν ἐνδὸς συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος σχετικῶς μεγαλύτερου παρ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον δι' ἄλλας οἰκονομικῶς ἰσχυρὰς χώρας. Ἡ ἀξομείωσις ἐξ ἄλλου, συναλλαγματικὴ ἐξάρτησις τῆς Χώρας ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν καὶ ἐκ τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων, δηλαδὴ ἀπὸ πηγὰς αἱ ὁποῖαι ὑπόκεινται περισσότερον ἄλλων εἰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς καὶ πολιτικὰς κυμάνσεις, ἐπιβάλλει ἠδὲ ἡδημῶν περιθώριον ἀσφαλείας ἴσων πρὸς προστασίαν τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Χώρας εἰς καταναλωτικὰ εἶδη ὅσον καὶ διὰ τὴν στήριξιν καὶ προώθησιν τῶν ἐπενδύσεων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἶναι δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπαραίτητον ὅπως διὰ παντὸς τρόπου συγκρατηθῇ ἡ περαιτέρω μείωσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος.

2. Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις ἀποκοτῶν μεγαλυτέραν βαρῦτητα ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν οὐ παραλλήλως πρὸς τὴν μείωσιν τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ἐσημειώθη ἐντὸς τοῦ 1957 αὐξήσις περὶ τὰ 48 ἑκατ. δολλάρια τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων. Ἐκ τῶν ὀφειλομένων τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1957, 75 ἑκατ. δολλάρια περίπου ἀντιπροσωπεύουν μακροπρόθεσμοις ὑποχρεώσεις πρὸς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνονται καὶ 25 ἑκατ. δολλάρια ἐκ δανείων Ἀμερικανικῆς Βοηθείας δυναμένων νὰ ἐξοφληθοῦν καὶ εἰς ἐγγώριον νόμισμα. Αἱ ὑποχρεώσεις ἐκ μακροτέρας διαρκείας δανείων καὶ πιστώσεων δι' ἔργα ἀναπτύξεως καὶ εἰσαγωγὰς κεφαλαίου-οὐχικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἀντεπροσώπενον κατ' ἐκτίμησιν τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν περὶ τὰ 48 ἑκατ. δολλαρίων καὶ ἐξ αὐτῶν 13 ἑκατ. δολλάρια μόνον ἔχον ἐισαχθῆ βάσει τοῦ Ν. Δ. 2687. Τὸ ὑπόλοι-

πον τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ὀφειλομένων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1957, ἀντιπροσωπεύει ἐμπορικὰς πιστώσεις ἐκ συναλλαγματικῶν δι' εἰσαγωγὰς. Τὸ κοινὸν τοῦτο ἠϋξήθη κατὰ 34 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ 1957.

Τὸ ὕψος τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ὑποχρεώσεων δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὑπερβολικόν, ἰδίως ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι πιθανῶς πλεόν τῶν 85 ἑκατ. δολλαρίων ἀντιπροσωπεύουν ὀφειλὰς πρὸς διακανονισμόν μετὰ τὸ τέλος τοῦ 1961. Αἱ ἐμπορικαὶ ἐπίσης πιστώσεις, παρὰ τὴν οὐσιώδη αὐξησίν των, εἶναι χαμηλότεραι τοῦ ἡμίσεος τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος. Ἐξ ἄλλου, αἱ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ὑποχρεώσεων ληξιπρόθεσμοι ὀφειλαὶ ἐντὸς τοῦ 1958 ἀνέρχονται εἰς 80 ἑκατ. δολλάρια περίπου καὶ ἐκ τούτων 67 ἑκατ. προέρχονται ἐξ ἐμπορικῶν πιστώσεων, αἱ ὅποια ἐν γένει θεωροῦνται κατ' ἀρχὴν ἀνανεώσιμοι ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν διεθνῶς ὁμαλῶν συναλλαγματικῶν ἐξελίξεων.

Παρὰ τὰς ἀνωτέρω διαπιστώσεις, δὲν πρέπει νὰ παραβλέπεται ὅτι ἡ αὐξήσις τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἦτο οὐσιώδης. Δεδομένον δὲ ὅτι ἐσημειώθη ἤδη ἐντὸς τοῦ 1957 κάμψις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος, ἐπιβάλλεται ἡ ματαίωσις περαιτέρω μειώσεων τοῦ ἀποθέματος καὶ ἡ παράλληλος ἀνάσχεσις τῆς αὐξήσεως τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ βραχυπρόθεσμων ὑποχρεώσεων, δηλαδὴ ἡ ἐπίσχεσις τῆς καθαρᾶς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς Χώρας. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ πορεία τοῦ ἰσοῦργίου πληρωμῶν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εἰς συνάλλαγμα διαθεσίμων τῆς Χώρας, ἰδίως ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ «δευτέρα κατηγορία ἀποθέματος» ὑπὸ τὴν μορφὴν τραθητικῶν δυνατοτήτων εἰς τὴν Ἐυρωπαϊκὴν Ἑνωσὶν Πληρωμῶν καὶ τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, δικαιολογοῦν τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς συναλλαγματικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας ὡς «ἀσφαλοῦς» καὶ «ἐν λόγῳ ἰσχυρᾶς», ἐπιβάλλεται ἄγρυπνος παρακολούθησις. Ἡ γενικωτέρα εὐαισθησία τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας δὲν ἀποκλείει ἐξελίξεις ἀνεπιδέκτους προβλέψεως καὶ προλήψεως. Ἡ δὲ ἀνάγκη ἐξασφαλίσεως τῶν μέσων διὰ τὴν σταθερὰν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ματαίωσις ἐπιβάλλει τὴν ἔγκαιρον λήψιν τῶν ἐπιβαλλομένων μέτρων διὰ τὴν περιοφροῦρησιν τῆς εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα ἐπαρκείας τῆς Χώρας.

VI. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων.

1. Τὸ σύνολον τῶν εἰς δραχμὰς ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἠϋξήθη ἐντὸς τοῦ 1957 κατὰ 3.357 ἑκατ. δηλαδὴ κατὰ 78 ο)ο ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 1.127 ἑκατ. ἢ 39 ο)ο μεταξὺ τοῦ τέλους τοῦ 1955 καὶ τοῦ τέλους τοῦ 1956. Αἱ ἰδιω-

τικαὶ καταθέσεις ὄψεως καὶ ταμιευτηρίου ἠδξήθησαν μὲ σταθερὸν ρυθμὸν, περίπου 230 ἑκατ. δραχμῶν μηνιαίως ἔναντι μέσης μηνιαίας ἀξίσεως 85 ἑκατ. δραχμῶν περίπου κατὰ τὸ 1956. Ἀξία μείας εἶναι ἡ σχετικὴ σταθερότης τῆς μηνιαίας ἀξίσεως τῶν καταθέσεων, ὁ ρυθμὸς τῆς ὁποίας φαίνεται ὀλίγον μόνον νὰ ἐπηρεάζεται ἀκόμη καὶ ἐκ γενικωτέρας σηματοῦσας γεγονότων, ἐσωτερικῶν ἢ διεθνῶν.

Ἡ ἀξιοῦσις τῶν καταθέσεων ὄψεως ἀνῆλθεν εἰς 450 ἑκατ. δραχμῶσ ἦτοι εἰς 240)ο περίπου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μείωσίν των ἐντὸς τοῦ 1956 λόγω μεταθέσεως μέρους αὐτῶν εἰς τὰς καταθέσεις ταμιευτηρίου μετὰ τὸν ἔντονον διαφορισμὸν τῶν ἐπιτοκίων. Ἡ κατὰ τὸ 1957 ἀξιοῦσις τῶν καταθέσεων ὄψεως ἀντιπροσωπεύει κατὰ τὸ ἥμιον περίπου καταθέσεις μεγάλων ἐπιχειρήσεων αἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι κοινῆς ὠφελείας, εἰς σημαντικὸν βαθμὸν δὲ ἐκφράζει τὴν διεύρυνσιν τοῦ κύκλου τῶν συναλλαγῶν τῶν ἐπιχειρήσεων συνεπεία τῆς γενικωτέρας ἀξίσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Διὰ τὸ σύνολον τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων αἱ καταθέσεις ταμιευτηρίου ἠδξήθησαν μετὰξὺ τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου 1956 καὶ 1957, ἀπὸ 1.757 εἰς 4.102 ἑκατ. δραχμῶσ, δηλαδὴ ὑπεροδιπλασιάσθησαν. Ἡ ἀξιοῦσις αὐτῆ τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου ἀντιπροσωπεύει πέραν τῶν δύο τρίτων τῆς συνολικῆς ἀξίσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων.

Λίαν ἀξιόλογος καὶ ἐπιταχνομένη ἦτο ἐντὸς τοῦ 1957 καὶ ἡ ἀξιοῦσις τῶν καταθέσεων προθεσμίας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ 227 ἑκατ. δραχμῶσ εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1956 ἀνῆρχοντο εἰς 623 ἑκατ. εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1957, τῆς ἀξίσεως αὐτῆς προερχομένης, κατὰ μέγιστον μέρος, ἀπὸ ιδιώτας καὶ ἐπιχειρήσεις.

Ἡ ἐντὸς τοῦ 1957 ἀνοδος τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου καὶ ἰδίως ἡ κατὰ 112.000 ἀξιοῦσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταθετῶν (ἔναντι ἀξίσεως κατὰ 6.200 περίπου τὸ 1956) ἀποτελεῖ σαφῆ ἔνδειξιν διεύρυνσεως τῆς συνηθείας καὶ ἐντάσεως τῆς ροπῆς πρὸς κατάθεσιν. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι αἱ καταθέσεις ταμιευτηρίου, καίτοι δύνανται ἀμέσως νὰ ἀναληφθοῦν, κατὰ κανόνα παραμένουν ἐπὶ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα εἰς τὰς Τραπεζὰς ἀντιπροσωπεύουσαι ἀποταμιεύσεις τοῦ κοινοῦ. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ταχύτης ἀναλήψεως τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου εἶναι δέκα φορὰς μικροτέρα τῆς ἀντιστοίχου τῶν καταθέσεων ὄψεως.

2. Αἱ καταθέσεις Δημοσίων Ὄργανισμῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος βάσει τοῦ Νόμου 1611 τοῦ 1950 ἠδξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1957 κατὰ 475 ἑκατ. δραχμῶσ ἔναντι ἀντιστοίχου ἀξίσεως ἐκ 335 ἑκατ. κατὰ τὸ 1956. Ἡ μεγαλυτέρα ἀξιοῦσις κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν κατὰ πλέον τῶν 100 ἑκατ. δραχμῶν ἀξιοῦσιν τῶν καταθέ-

σεων τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἐκ συγκεντρουμένων παρ' αὐτῷ ἐσόδων ἐκ φορολογιῶν ὑπὲρ Δήμων, Κοινοτήτων καὶ Νομαρχιακῶν Ταμείων. Αἱ καταθέσεις τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν, ὡς γνωστόν, δύνανται νὰ ἀναληφθοῦν βάσει εἰδικῶν ἐκάστοτε ἐγκρίσεων τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὸ 1957 αἱ τοιαῦται ἀναλήψεις ἐφθασαν τὰ 65 ἑκατ. ἔναντι 54 ἑκατ. καὶ 59 ἑκατ. κατὰ τὰ ἔτη 1956 καὶ 1955 ἀντιστοίχως. Κατόπιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου περὶ ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις καθιερώθη ἐκ μέρους τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ἀρχὴ διὲν ἡ ἐπένδυσις τῶν κεφαλαίων τούτων θὰ ἐπιτρέπεται κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα πρὸς ἀγορὰν ὁμολογιῶν παραγωγικῆς σημασίας καὶ μόνον κατ' ἐξαιρέσειν διὰ τὴν ἀνάγεσιν κυριῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς κυρίως πρὸς ἐξυπηρέτησιν στεγαστικῶν ἀναγκῶν τῶν ἰδίων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανισμῶν.

Ἐ π έ κ τ α ο ἰ σ τ ῆ ς τ ρ α π ε ζ ἰ κ ῆ ς χ ρ η μ α τ ο δ ο τ ῆ τ ῆ ς ο ε ω ς .

1. Τὸ μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον τῶν πάσης φύσεως χορηγήσεων τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν λοιπῶν Πιστωτικῶν Ὄργανισμῶν ηὔξθη κατὰ 3.110 ἑκατ. ἢ 24,0% σχεδὸν μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἔναντι ἀντιστοίχου ἀυξήσεως κατὰ 2.156 ἑκατ. ἢ 19,0% μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Αἱ εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς αὐξήσεις καὶ τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ εἶναι μεγαλύτερα ἐὰν αἱ συγκρίσεις γίνωνται μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων τοῦ τέλους Δεκεμβρίου τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἐξ ἄλλου, ἐὰν οἱ ἀριθμοὶ ἀναχθοῦν εἰς σταθερὰς τιμὰς βάσει τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως, προκύπτει αὐξήσις τοῦ μέσου ἐτησίου ἐπιπέδου τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ 21,0% περίπου μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἔναντι 9,0% μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἀλλ' ἰδιαίτερος κατὰ τὸ 1957, ἡ ἀνοδος τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως εἶναι σημαντικῶς μεγαλύτερα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἢ τῆς ἐθνικῆς δαπάνης, ἴσους εἰς τρεχούσας ὄσον καὶ εἰς σταθερὰς τιμὰς.

Τὸ ἐν πέμπτον τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων ἐπιπέδων συνολικῆς χρηματοδοτήσεως μεταξὺ 1956 καὶ 1957 διωχειεύθη εἰς μακροπροσθέτους χρηματοδοτήσεις, ἔναντι τοῦ ἐνός τετάρτου περίπου τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐπομένως οὐσιωδῶς μεγαλύτερον μῆμα τῆς αὐξήσεως τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως διετέθη εἰς χορηγήσεις θραχείας ἢ μέσης προθεσμίας, μὲ ἀποτέλεσμα αὐξήσιν τῶν χορηγήσεων τούτων ἔναντι τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ 27,0% τὸ 1957 καὶ κατὰ 21,0% τὸ 1956. Αἱ αὐξήσεις αὗται εἰς σταθερὰν ἀξίαν, κατόπιν ἀναγωγῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως, εἶναι 25,0% διὰ τὸ 1957 καὶ 10,0% διὰ τὸ 1956.

Καὶ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ποσοστὰ εἶναι οὐσιωδῶς ἀνώτερα, ἰδίως κατὰ τὸ 1957, τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

Ἐκ τῆς συνολικῆς αὐξήσεως τῆς θραυπροθέτου χρηματοδοτήσεως (συγκρίσεις μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων) ἡ γεωργία ἀπερρόφησε τὸ 1957, σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, 660 ἑκατ., ἔναντι 516 ἑκατ. τὸ 1956. Ἡ συνολικὴ αὐξήσις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας (ἐξαιρέσει τῶν δανείων πέραν τῶν 3 ἐτῶν) ἔφθασε τὰ 989 ἑκατ. δηλαδὴ 39 ο)ο, ἔναντι 428 ἑκατ. ἢ 19 ο)ο μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Ἡ χρηματοδότησις τῆς βιοτεχνίας ἠδξήθη κατὰ 169 ἑκατ. ἢ 78 ο)ο, ἔναντι 98 ἑκατ. ἢ 82 ο)ο κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Τοῦ ἐμπορίου (πλὴν καπνεμπορίου) ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις ἠδξήθη κατὰ 412 ἑκατ. ἢτοι 29 ο)ο μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἔναντι 284 ἢ 25 ο)ο μεταξὺ 1955 καὶ 1956.

2. Ἐκ τῆς θραυπροθέτου χρηματοδοτήσεως τῶν ἀγροτικῶν δραστηριοτήτων ἡ μεγαλυτέρα ποσοστιαία αὐξήσις ἐξεδηλώθη ὡς συνήθως, ἰδίως κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ ἔτους καὶ διωχευέθη εἰς τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ, κυρίως λόγῳ τῆς αὐξήσεως ἀλλὰ καὶ τῆς ταχυτέρας χορηγήσεως τῶν δανείων ἐπὶ καπνῶν. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων προκύπτει διὰ τὰ ἐπ' ἐνεχύρῳ δάνεια τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἠδξήθησαν κατὰ 28ο)ο τὸ 1957 ἔναντι 36 ο)ο τὸ 1956, ἐνῶ ἐὰν συγκριθῶν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τέλους Δεκεμβρίου τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν, αἱ ποσοστιαία αὐξήσεις εἶναι 41 ο)ο διὰ τὸ 1957 καὶ 33 ο)ο διὰ τὸ 1956. Ἐὰν τὰ διατεθέντα ποσὰ διὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἀναχθῶν εἰς σταθερὰς τιμὰς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δείκτου τῶν ἀπολαμβανομένων τιμῶν ἐκ μέρους τῶν ἀγροτικῶν, ἡ αὐξήσις μεταξὺ τοῦ μέσου ἐπιπέδου τοῦ 1955 καὶ τοῦ μέσου ἐπιπέδου τοῦ 1957 ὑπερβαίνει τὸ 60 ο)ο, καθ' ὃν χρόνον ἡ πραγματικὴ αὐξήσις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς πλὴν τῶν σιτηρῶν δὲν ὑπερέβη τὸ 17 ο)ο.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ σημαντικωτάτη ἐπέκτασις τῆς δαπάνης διὰ τὴν συγκέντρωσιν οἴτου, προκύπτει διὰ τὸ συνολικῶς διατεθέντα κεφάλαια διὰ τὴν προσαΐαν τῶν τιμῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἴσους εἰς ἀπόλυτον μέγεθος ὅσον καὶ εἰς ποσοστὸν, ἠδξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1957 εἰς πολὺ μεγαλυτέραν ἔκτασιν ἢ κατὰ οἰονδήποτε προηγούμενον ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν χρηματοδοτήσεων πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις.

Τὰ μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα τῶν καλλιεργητικῶν δανείων ἐσημείωσαν αὐξήσιν καθ' ἑκαστον τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν κατὰ 19 ο)ο καὶ 16 ο)ο ἀντιστοίχως. Ἡ αὐξήσις τῶν καλλιεργητικῶν δανείων εἰς σταθερὰς τιμὰς (βάσει τοῦ δείκτου τῶν καταβαλλομένων τιμῶν ἐκ μέρους τῶν ἀγροτικῶν) ἀνῆλθεν εἰς 20 ο)ο περίπου τὸ 1957 καὶ συγκρίνεται πρὸς αὐξήσιν τοῦ ὄγκου

της συνολικῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς μεταξὺ 1956 καὶ 1957 κατὰ 14,5 ο)ο περίπου.

3. Ἰδιαίτερος σημαντικὴ ἐπῆρξε κατὰ τὸ 1957 ἡ αὐξησις τῆς βραχυπροσθέμου χρηματοδοτήσεως πρὸς τὴν βιομηχανίαν. Ἐὰν συγκριθοῦν τὰ μέσα εἰσθια ἐπιπέδα, ἡ αὐξησις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας ὑπὸ μορφὴν δανείων μέχρι 3 ἐτῶν ἀνῆλθε μεταξὺ 1956 καὶ 1957 εἰς 987 ἑκατ., ἀντιπροσωπεύουσα ποσοστὸν 39 ο)ο, ἔναντι 428 ἑκατ. ἢ 19 ο)ο μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Ἡ αὐξησις εἶναι καὶ πάλιν ἔτι μεγαλυτέρα ἐὰν συγκριθοῦν τὰ ἐπὶλοιπα κατὰ τὸ τέλος τῶν 3 τελευταίων ἐτῶν, ἀνερχομένη εἰς 1.512 ἑκατ. δραχμῶν ἢ 51 ο)ο μεταξὺ 1956 καὶ 1957 ἔναντι 616 ἑκατ. ἢ 26 ο)ο μεταξὺ 1955 καὶ 1956. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὐξήσεως τῶν βιομηχανικῶν χορηγήσεων φαίνεται ὅτι συγκεντρουῖται εἰς τὰ δάνεια ἔξ ἕως ἄνω δέκα μηνῶν καὶ ἔλαβε χώραν κυρίως μετὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν νέων τραπεζικῶν κανόνων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀγροῦσιου. Ὑπολογιζόμεναι εἰς σταθερὰς τιμὰς αἱ βραχυπρόθεσοι χορηγήσεις πρὸς τὴν βιομηχανίαν ηἰξήθησαν τὸ 1957 (σύγκρισις μέσων εἰσθια ἐπιπέδων) κατὰ 35 ο)ο ἐνῶ ἡ αὐξησις τῶν βιομηχανικῆς παραγωγῆς δὲν ὑπερέβη τὸ 8 ο)ο. Τὸ μεγαλυτέρον μέρος τῆς συνολικῆς αὐξήσεως ἀπερροφήθη ἀπὸ τοὺς κλάδους πρὸς τοὺς ὁποίους διατίθεται καὶ τὸ μεγαλυτέρον τμήμα τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας. Αἱ κλωστοῦφαντουργικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀπερρόφησαν 600 ἑκατ. δραχμῶν περίπου, αἱ δὲ χημικαὶ πλέον τῶν 350 ἑκατ. δραχμῶν, ποσά, τὰ ἑποῖα δι' ἀμφοτέρους τοὺς κλάδους ἀντιστοιχοῦν εἰς αὐξησιν κατὰ 50 ο)ο τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν. Αἱ μηχανολογικαὶ βιομηχανίαι, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων ἐπεξεργασίας γάλλυθος, ἀπερρόφησαν 130 ἑκατ. δραχ. ἐκ τῆς συνολικῆς αὐξήσεως, αἱ δὲ βιομηχανίαι τροφίμων καὶ ποτῶν 210 ἑκατ. δραχ., περίπου, αὐξηθείσης οὕτω τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν κατὰ 25 ο)ο καὶ 22 ο)ο ἀντιστοίχως. Τὰ ἀνωτέρω ποσοστὰ αὐξήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως εἶναι σημαντικῶς καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις πολλαπλασιῶς ἀνώτερα τῶν ἀντιστοιχῶν ποσοστῶν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, ἡ διαπίστωσις δὲ αὕτη ἰσχύει καὶ ἂν ἀκόμη τὰ διατεθέντα ποσὰ ἀναχθοῦν εἰς σταθερὰς τιμὰς.

Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐμπορίου εἶχεν ἤδη αὐξηθῆ τὸ 1956 κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς μεγαλυτέρον τῆς αὐξήσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ὥστε ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους νὰ δικαιολογῆται τὸ συμπέρασμα ὅτι πιθανώτατα ἔκιοι ἐξέλιπεν ἡ ἐξάρτησις ἀπὸ ἐξωτερικοὺς δανεισμοὺς. Ἐντὸς τοῦ 1957 ἔλαβε χώραν περαιτέρω καὶ ἔτι μεγαλυτέρα αὐξησις τῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, ἡ ὁποία ὑπῆρξε δυσαναλόγως μεγαλυτέρα τῆς αὐξήσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, μειρουμένου διὰ τῆς ἀκαθαρσίτου ἀξίας τῆς ἐμπορευ-

σίμον ἐγχωρίου παραγωγῆς πλέον εισαγωγῶν καὶ μετ' ἀφαίρεσιν τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐναντι αὐξήσεως τοῦ συνόλου τούτου εἰς τρεχοῦσας τιμὰς κατὰ 14 ο)ο περίπου τὸ μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον τῶν πιστώσεων πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον ἠύξηθη κατὰ 30 ο)ο. Ἐὰν εἰς τὴν ἀπ' εὐθείας χρηματοδότησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου συνυπολογισθῇ καὶ τὸ σύνολον τῆς βραχυπροθέσου χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας — ἐκ τῆς ὁποίας ἐξυπηρετεῖται πιστωτικῶς καὶ ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ διακίνησις τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει — ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρηματοδότησις ὑπὸ μορφὴν ἐμπορικῶν πιστώσεων, ἡ συνολικὴ αὐξήσις τῶν κεφαλαίων διὰ τῶν ὁποίων ἐξυπηρετεῖται ἡ ἐμπορικὴ διακίνησις ὑπερβαίνει τὸ 50 ο)ο. Ἀλλὰ καὶ ἡ χρηματοδότησις τοῦ εισαγωγικοῦ ἐμπορίου ἐμφανίζεται οὐσιωδῶς ἠύξημένη ἐντὸς τοῦ 1957, κατὰ 25 ο)ο περίπου, ἂν δὲ περιληφθοῦν καὶ αἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πιστώσεις, κατὰ 89 ο)ο, ἔναντι συνολικῆς αὐξήσεως τῆς ἀξίας τῶν ἰδιωτικῶν εισαγωγῶν κατὰ 16 ο)ο.

Αἱ πιστώσεις πρὸς τὸ καπνεμπόριον ἐμφανίζονται εἰς τὸ τέλος τοῦ 1957 μειωμέναι κατὰ 0,4 ο)ο ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1956, ἀλλὰ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν καθυστέρησιν ἐξοφλήσεως τῶν ὀφειλῶν τοῦ 1956 λόγω ἀναλόγου καθυστέρησεως τῶν ἐξαγωγῶν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1956 ἦσαν ἀσυνήθως ὑψηλά. Ἐὰν συγκριθοῦν τὰ μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα προκύπτει διὰ τὸ 1957 αὐξήσις τῶν πρὸς τὸ καπνεμπόριον χορηγήσεων κατὰ 23 ο)ο περίπου. Εἰς τὸ λοιπόν, πλὴν τοῦ καπνεμπορίου, ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον παρατηρεῖται καὶ κατὰ τὸ 1957 οὐσιωδῆς αὐξήσις τῆς χρηματοδοτήσεως, κατὰ 18 ο)ο περίπου, ἐὰν συγκριθοῦν τὰ μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα. Ἐναντι τῆς αὐξήσεως ταύτης ἐσημειώθη κάμψις τῶν ἀντιστοίχων ἐξαγωγῶν κατὰ 6,3 ο)ο.

Ἐξελίξεις εἰς τὴν μακροπρόθεσμον χρηματοδότησιν.

1. Ἡ αὐξήσις τῆς μακροπροθέσου χρηματοδοτήσεως, κυρίως μέσῳ τῆς Ἀγροικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, ὑπῆρξε σημαντικὴ. Αἱ μεταβολαὶ τῶν μέσων ἐτησίων ὑπολοίπων ἐκ μακροπροθέσμων δανείων ἐντὸς τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν ἀνέρχονται εἰς 636 ἑκατ. διὰ τὸ 1957 ἔναντι τοῦ 1956 καὶ εἰς 545 ἑκατ. διὰ τὸ 1956 ἔναντι τοῦ 1955. Ἀλλ' αἱ αὐξήσεις εἶναι οὐσιωδῶς μεγαλύτεραι ἐὰν συγκριθοῦν τὰ ὑπόλοιπα τῶν Δεκεμβριῶν τῶν 3 τελευταίων ἐτῶν. Ἀκόμη χαρακτηριστικώτεραι εἶναι αἱ μεταβολαὶ τῶν συνολικῶς χορηγηθέντων νέων μακροπροθέσμων δανείων ἐκ πάσης πηγῆς. Τὸ σύνολον τούτων ἀνῆλθεν εἰς 529 ἑκατ. δραχμὰς περίπου τὸ 1955, εἰς 935 ἑκατ. τὸ 1956 καὶ εἰς 1.192 ἑκατ. τὸ 1957. Ἡ μεγαλύτερα αὐξήσις ἐξεδηλώθη

εις τὰ ἐντελῶς ἰδιαιτέρας παραγωγικῆς σημασίας δάνεια μέσης καὶ μακροτέρας διαρκείας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἢ ἐνίσχουσι τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ σταθερὰν ἐπιδίωξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς. Τὸ σύνολον τῶν χορηγηθέντων νέων δανείων τῆς κατηγορίας αὐτῆς ὑπερτριπλασιάσθη, ἦτοι ἀπὸ 155 ἑκατ. τὸ 1955 ἀνῆλθεν εἰς 520 ἑκατ. περίπου τὸ 1957. Ἡ ἄλλη μείζων αὔξησις ἐξεδηλώθη εἰς τὰ δάνεια πρὸς τὴν Δημοσίαν Ἐπιχείρησιν Ἡλεκτρισμοῦ, αἱ χορηγήσεις πρὸς τὴν ὁποίαν συνολικῶς ἔφθασαν τὰ 273 ἑκατ. δραχμᾶς ἐντὸς τοῦ 1957. Αὔξησις ἐξ ἄλλου ἐξεδηλώθη ἀπὸ 80 ἑκατ. τὸ 1955 εἰς 156 ἑκατ. δραχμᾶς τὸ 1957 εἰς τὰς διαφόρους κατηγορίας στεγαστικῶν δανείων, κυρίως πρὸς δημοσίους ὑπαλλήλους μέσῳ τῆς Ἐθνικῆς Κιτηματικῆς Τραπεζῆς, τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων. Ἐὰν συγκριθοῦν τὰ διατεθέντα ποσὰ διὰ τὰ νέα μακροπρόθεσμα δάνεια κατὰ πηγὰς κεφαλαίων, προκύπτει διημερῶς ἢ μεγαλύτερα αὔξησις προῆλθεν ἐκ τῶν ἰδίων διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ διαθεσίμων τῶν Ν.Π.Δ.Δ. ὑπὸ μορφὴν προσωρινῆς χρηματοδοτήσεως διὰ τὰ μακροτέρας διαρκείας δάνεια τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ διὰ τὴν προκαταβολὴν πρὸς τὴν Δημοσίαν Ἐπιχείρησιν Ἡλεκτρισμοῦ.

2. Κατὰ τὸ 1957 διηνοίχθησαν νέα ἀξιόλογοι δυνατότητες βάσει τῆς ἀποφάσεως ἢ ὁποία ἐπέτρεψε καὶ ἐπέβαλεν εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς τὴν διάθεσιν μέχρι τοῦ 10 ο)ο τῶν καταθέσεων αὐτῶν διὰ δάνεια μακροτέρας διαρκείας. Τὰ ἤδη συγκεντρωθέντα κεφάλαια ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης εἶναι σημαντικὰ καὶ ἡ αὔξησις των θὰ ἐξακολουθήσῃ παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνοδὸν τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων. Αἱ δυνατότητες ἐξυπηρέτησεως τῶν εἰς μακροπρόθεσμον χρηματοδότησιν ἀναγκῶν τῶν ἐπιχειρήσεων διὰ μονιμοτέρας ἐγκαταστάσεις ἢ ἐκσυγχρονισμὸν εἶναι σημαντικαί, ἰδίως ἐφόσον αἱ Τράπεζαι καθορίσουν ἐνδοικωτέρους ὅρους διὰ τὰ δάνεια τῆς κατηγορίας αὐτῆς. Συνεπεία τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ἢ χρηματοδοτήσις μέσῳ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. περιορίζεται εἰς δάνεια λίαν μακρᾶς διαρκείας ἢ τῶν ὁποίων δι' εἰδικὸν λόγον ἢ ἐπιβάρουσις πρέπει νὰ εἶναι λίαν χαμηλὴ ἢ τέλος εἰς δάνεια διὰ πολὺν μέγαν ἔργον, μείζονος σημασίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας, τὰ ὁποῖα λόγῳ μεγέθους ἢ καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν δὲν δύναται εὐχερῶς νὰ ἀναληφθοῦν ἀπὸ τὰς Τραπεζὰς ἐν ὅλῳ ἢ καὶ ἐν μέρει.

Ἡ ἄλλη ἐντὸς τοῦ 1957 ἐξέλιξις συνδέεται μὲ τὴν χαραχθεῖσαν πολιτικὴν ὅπως κεφάλαια τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου μὴ διατίθενται πλέον διὰ μακροπρόθεσμον δανεισμὸν ὡς συνέβη κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη εἰς οὐχὶ ἀσήμαντον ἔκτασιν λόγῳ τῆς κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην γενικῆς ἀνεπαρκείας δανειακῶν κεφαλαίων. Τὰ ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν

μακροτέρας διαρκείας χρηματοδοτήσιν διατιθέμενα κεφάλαια προέροχονται πλέον σχεδὸν ἕξ δλοκλήρου ἀπὸ τὰς καταθέσεις Δημοσίων Ὄργανισμῶν, αἱ ὁποῖαι οὕτω ἀξιοποιοῦνται πληρέστερον.

Ἀναδιοργάνωσις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου.

1. Πλὴν τῆς ἐπιναφορᾶς τοῦ θεομοῦ τῶν ἐντόκων γραμματίων, κατὰ τὸ 1957 ἐψηφίσθη καὶ τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα 3746, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπονται ὠρισμένοι ἀσφαλιστικαὶ ρῆτραι καὶ φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ δι' ὁμολογιακὰς ἐκδόσεις, τὸ προῖδον τῶν ὁποίων θὰ χρησιμοποιηθῇ δι' ἐπενδύσεις μείζονος παραγωγικῆς σημασίας. Οὐσιώδες στοιχεῖον τῆς καθιερωθείσης διαδικασίας εἶναι ἡ ἀπαιτούμενη προηγούμενη ἔγκρισις τῶν ἐκδόσεων τούτων ὑπὸ ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως—δηλαδή Διοικητῆς ἢ Ὑποδιοικητῆς Τραπεζῶν—μὲ προσθήκην δύο μελῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ ἐμπειρίας. Ἡ ρύθμισις αὕτη εἰσάγει διὰ πρώτην φορὰν τὸν γενικώτερον ἔλεγχον τῆς οἰκονομικῆς καὶ παραγωγικῆς σκοπιμότητος τῆς προτεινομένης ἐκδόσεως, ἡ δὲ ἀνάθεσις τῆς ἀρμοδιότητος ταύτης κατ' οὐσίαν εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ ΟΧΟΑ μὲ περιορισμένην διεύρυνσιν ἐνισχύει τὰς γενικωτέρας ἀρμοδιότητας τούτου εἰς τὸ πεδίον τῆς μακροπροθέσου πίστεως. Παρ' ὅλον ὅτι αἱ νέαι ρῆτραι καὶ προνόμια μέχρι σήμερον ἐψηφίσθησαν μόνον εἰς τὴν ἀναγγελθεῖσαν ἔκδοσιν τοῦ ὁμολογιακοῦ δανείου 300 ἑκατ. δραχμῶν τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἠλεκτρισμοῦ, αἱ καθιερωθεῖσαι εὐχέρειαὶ δημιουργοῦν τὴν δυνατότητα προσελκύσεως ἐκ νέου τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κοινῶς εἰς χρηματοπιστωτικὰς ἐκδόσεις, ἐφ' ὅσον αὗται ἐξηκριβωμένως προσορίζονται διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Ἐξ ἄλλου, εἶναι εὐλόγον νὰ ἀναμένεται ὅτι ἡ ραγδαία αὐξήσις τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων καὶ ἡ περαιτέρω μείωσις τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων θὰ στρέψῃ βαθυρῶς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πρὸς χρηματοπιστωτικὰς ἀξίας, ἰδίως ἐφ' ὅσον αὗται θὰ ἐξηοφάλιζον σχετικῶς ὑψηλότερον εἰσόδημα καὶ ἐπαρκῆ ἀσφάλειαν κεφαλαίου.

Καίτοι ἐντὸς τοῦ 1957 ὁ συνολικὸς κύκλος ἐργασιῶν ἐπὶ χρηματοπιστωτικῶν τίτλων ἔφθασε τὰ 160 ἑκατ. δραχμὰς καὶ ἦτο σχεδὸν διπλάσιος τοῦ ἀντιστοιχοῦ τοῦ 1956 καὶ περίπου τριπλάσιος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955, δὲν δύναται θεαίως νὰ γίνῃ ἀκόμη λόγος περὶ ἀναβιώσεως τοῦ εὐρύτερου ἐνδιαφέροντος εἰς κινητὰς ἀξίας. Θὰ ἀπαιτηθῇ πρὸς τοῦτο ἐπίμονος καὶ σταθερὰ προσπάθεια. Ἡ μεταρρύθμισις τῆς νομοθεσίας περὶ ἀνωγνῶμων ἐταιριῶν καὶ ἡ δημιουργία παραδόσεως σεβασμοῦ τῆς μικρᾶς ἰδίως μετοχικῆς καὶ ὁμολογιακῆς ἰδιοκτησίας ἀποτελοῦν ἀναγκαίαις προϋποθέσεις. Οὐσιώδης θεαίως θὰ εἶναι καὶ ἡ συμβολὴ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἐκρε-

μοτήτων τοῦ παρελθόντος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσίου χρέους. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον αὐτὸ θέμα πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι παρὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐκάστοτε Κυβερνήσεων διὰ μίαν εὐλογον λύσιν, ὑπερβολικαὶ ἀξιώσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ γίνουν δεκταί.

2. Καθ' ὃ μέτρον αἱ ἐν γένει ἀνασταλτικαὶ ἐπιδράσεις ὑπερνικῶνται, αἱ χρηματοιστηριακαὶ ἀξίαι δύνανται καὶ πρέπει νὰ ἀποτελέσουν εἰς διευρυνομένην ἔκτασιν τὸ μέσον ἀντλήσεως κεφαλαίων δι' ἐπενδύσεις οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὰ πρῶτα θήματα κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ προέλθουν ἀπὸ ὑφισταμένας ἢ νεοῖδρωμένας μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ἰδιωτικῆς ἢ καὶ μικτῆς ἰδιοκτησίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναληφθοῦν καὶ ἐκτελεσθοῦν μείζονα ἔργα ὑποδομῆς ἢ ἐπιχειρηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἢ προσέλκνους τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ πληθυμοῦ καὶ διὰ μετοχικὰς ἐκδόσεις, προνομιούχων ἢ καὶ κοινῶν μετοχῶν, νέων μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδρυομένων μὲ κρατικὴν πρωτοβουλίαν ἀποτελεῖ οὐσιώδη καὶ γόνιμον δυνατότητα. Αἱ πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς ἐξελίξεις εἶναι ἀπὸ πολλῶν ἀποψέων ἐνδιαφέρουσαι. Ὅδῃ οὖν εἰς τὴν διαμόρφωσιν μεθόδων εὐρύτερας κινητοποιήσεως κεφαλαίων διὰ μεγαλύτερα ἔργα ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν μεγαλυτέρων ἐπιχειρηματικῶν μονάδων. Παρέχουν μέσον ἐπενδύσεως τῶν διαθεσίμων τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ καὶ ἐνισχύουν οὕτω τὴν μικρὰν μετοχικὴν ἰδιοκτησίαν ἐπὶ τῶν κυριωτέρων παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Χώρας ἢ καὶ τὴν εὐρύτεραν συμμετοχὴν εἰς δημολογιακὰς ἐκδόσεις διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν μεγαλυτέρων ἔργων. Ἐπιτρέπουν αἱ ἐξελίξεις αὐταὶ ἐπίσης τὴν ἀνάπτυξιν περισσοτέρων πρωτοβουλιῶν ἀπὸ τὰς Τραπεζὰς καί, ἐν συνδυασμῶι πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν ἐντόκων γραμματίων, καθιστοῦν δυνατὸν τὸν βαθμιαῖον σχηματισμὸν μιᾶς ὀργανωμένης ἐξωτραπεζικῆς ἀγορᾶς κεφαλαίων καὶ χρήματος, ἢ ὁποία δύναται σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποτελέσῃ πρόσοφρον μέσον ἐλέγχου τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς καταστάσεως.

Μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν Τραπεζικῶν μεγεθῶν.

1. Αἱ σημαντικαὶ ἀξήσεις εἰς τὰς τραπεζικὰς καταθέσεις καὶ χρηματοδότησιν ἐπηρεάσαν βαθέως τὴν ὅλην διάρθρωσιν τῶν συνολικῶν τραπεζικῶν μεγεθῶν. Ἐκ τῆς συγκρίσεως ὠρισμένων συγκριτικῶν στοιχείων τῶν ἐν Ἑλλάδι (ἐν λειτουργίᾳ) ἐμπορικῶν Τραπεζῶν τοῦ τέλους 1957 πρὸς τὸ τέλος 1956 διαπιστοῦνται χαρακτηριστικαὶ τινες μεταβολαί. Τὰ ἐκ καταθέσεων διαθέσιμα τῶν Τραπεζῶν, περιλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς αὐτὰς ἀνακαταθέσεων τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ τῆς

Ἀγροικῆς Τραπεζῆς, εἶναι συνολικῶς ἠῤῥημένα κατὰ πλεόν τῶν 3.500 ἑκατ., ἐνῶ τὰ εἰς τὴν διάθεσίν των κεφάλαια ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου εἶναι ἠλατιωμένα κατὰ 160 ἑκατ. περίπου εἰς ἐπίπεδον τῆς τάξεως τῶν 265 ἑκατ. δραχμῶν. Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω μεταβολῶν, αἱ μὲν ὑποχρεωτικαὶ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν ἠῤῥηθησαν κατὰ πλεόν τῶν 200 ἑκατ., αἱ δὲ τραπεζικαὶ χορηγήσεις μέχρι 3 ἐτῶν κατὰ 2.200 ἑκατ. σχεδόν. Ἐσχηματίσθη ἐπὶ πλεόν κεφάλαιον 400 ἑκατ. σχεδόν ἐκ τοῦ 30 ο)ο τῆς αὔξησεως τῶν καταθέσεων, ἐκ τούτου δὲ διειτέθησαν περίπου 175 ἑκατ. κατὰ μέγιστον μέρος πρὸς τὴν Δημοσίαν Ἐπιχείρησιν Ἡλεκτρισμοῦ, ὡς προκαταβολὴ ἔναντι τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδόμενου ὁμολογιακοῦ δανείου, τῶν ὑπολοίπων 225 ἑκατ. ἐκ τοῦ κεφαλαίου τούτου συγκεντρωθέντων εἰς ἔντοκον κατάθεσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὰ συγκεντρωτικὰ στοιχεῖα ἐνεργητικοῦ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1957 ἐμφανίζονται καὶ δραχ. 460 ἑκατ. περίπου, ὡς ἑκτακτος ἔντοκος κατάθεσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τῆς ρευστοποιήσεως χορηγήσεων πρὸς τὸ καπνεμπόριον καὶ πρὸς ἀνάληψιν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου διὰ τὴν ἐκ νέου χρηματοδότησιν τοῦ καπνεμπορίου.

Ἐκ τῶν λοιπῶν μεταβολῶν εἰς τὰ τραπεζικὰ μεγέθη ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι ἡ δυσαναλόγως περιορισμένη αὔξησις τῶν προεξοφλήσεων αὐτῶν, ἰδίως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν λίαν σημαντικὴν ἀνοδὸν τῶν τραπεζικῶν δανείων. Κατὰ μέγα μέρος τοῦτο ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν τῆς τάσεως τῶν Τραπεζῶν ὅπως λαμβάνουν ἐμπορικὰ γραμμάτια εἰς ἀσφάλειαν τῶν χορηγήσεων αὐτῶν ἀντὶ νὰ προεξοφλοῦν καὶ ἐμφανίζον ταῦτα ὑπὸ τὴν καθιερωμένην μορφήν προεξοφλήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρκήτως τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς, φαίνεται ὅτι εἶναι λίαν σημαντικὴ ἡ ἐπέκτασις τῶν πέραν τῶν ἑξ μηνῶν βιομηχανικῶν δανείων καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτῆ δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὴν γενικώτερον ἀνεπιθύμητον ἰσορροπίαν αὔξεσεως τῶν ἐν γένει πωλήσεων ἔναντι γραμματίων διαρκείας μεγαλυτέρας τῆς ἐπιτρεπομένης διὰ τὰ προεξοφλήσιμα γραμμάτια.

2. Ἡ μεγάλη ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος αὔξησις τῶν καταθέσεων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν μετέβαλε καὶ τὰς σχέσεις αὐτῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι χαρακτηριστικὸν διὸ ἡ σχέσις τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου πρὸς τὸ σύνολον τῶν χορηγήσεων αὐτῶν ἦτο 4 ο)ο εἰς τὸ τέλος τοῦ 1957, ἔναντι 9 ο)ο καὶ 11 ο)ο κατὰ τὸ 1956 καὶ 1955, ἀντιστοίχως. Ἡ ἐπάρκεια ἰδίων αὐτῶν διαθεσίμων ἐμείωσεν ἀποφασιστικῶς τὸν, κατὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παροχὴν κεφαλαίων, ποσοτικὸν καὶ ποιτικὸν ἔλεγχον. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη παρακολουθήσεως τῆς συνολικῆς ἰσορρο-

τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ τῶν γενικωτέρων κατευθύνσεων αὐτῆς ἐπιβάλλει τὴν διατήρησιν ἐνεργοῦ ἐπαφῆς μεταξὺ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν. Ὑπὸ τὰς διαμορφωθείσας καὶ ἐν ἐξελίξει συνθήκας τὰ κύρια μέσα πρὸς τοῦτο καθίστανται ἡ ἀξιομειώσεις τῶν ποσοστῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν καὶ συναφῶς ἡ γενικωτέρα ρύθμισις τῆς τοποθετήσεως τῶν διαθεσίμων τῶν, περαιτέρω δὲ ἡ ἀναπροεξόφλησις ἐμπορικῶν γραμματίων. Οὐσιῶδες ὅμως στοιχεῖον τῶν νέων συνθηκῶν εἶναι ἡ σχετικὴ ἀφθονία διαθεσίμων ἐκ καταθέσεων ἢ ὅποια ἐκδηλοῦνται καὶ εἰς καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν ὑπὸ διαφόρους μορφὰς παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος. Ὡρισμένα ἐκ τῶν οὕτω συγκεντρωμένων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος κεφαλαίων προορίζονται διὰ πλεόν μακροπροθέτους τοποθετήσεις αἱ ὅποιαι θαυμασιῶς μόνον θὰ πραγματοποιηθοῦν. Παρὰ τὴν ὁμοίαν ὅμως πρέπει νὰ ἀναμένεται σὺν τῷ χρόνῳ αὐξουσα ἡ σημασία τῶν εἰς ἔντοκα γραμμάτια τοποθετήσεων τῶν Τραπεζῶν.

Ἐπιτόκια καταθέσεων καὶ χρεογήσεων.

1. Ἡ ἀναβίωσις τῆς ἔξεως πρὸς τραπεζικὴν κατάθεσιν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς γενικωτέρας ἐνδείξεις ἀποκαταστάσεως ὁμαλότητος εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῆς Χώρας ἐπέτρεψαν καὶ ἐπέβαλον διαδοχικὰς μειώσεις τῶν ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιτοκίων διὰ τραπεζικὰς καταθέσεις. Τὸ ἐπιτόκιον τοῦ Ταμειτηρίου ἐμειώθη εἰς 8 ο)ο ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1958, καὶ τῶν καταθέσεων ὕψους εἰς 5 ο)ο, καταργηθείσης καὶ τῆς διαφόρου μεταχειρίσεως τῶν ταμειτικῆς φύσεως καταθέσεων τῶν μεγαλυτέρων ἐπιχειρήσεων καὶ ὁργανισμῶν. Τὸ ἐπιτόκιον τῶν καταθέσεων ἐπὶ προθεσμίᾳ ἑξ μηνῶν καὶ ἄνω ὑπεριθιάθη ἐπίσης εἰς 9 ο)ο.

Κατόπιν τῆς ἐντόμως ἐνισχυθείσης ροπῆς τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τραπεζικὴν κατάθεσιν καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα, ἐπὶ πλεόν δὲ μὲ τὴν προβλεπομένην ἔκδοσιν ἐντόκων γραμματίων καὶ ὁμολογιῶν ἢ καὶ ἄλλων χρηματιστηριακῶν τίτλων, τὰ ἐπιτόκια τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων δύνανται καὶ πρέπει καὶ περαιτέρω νὰ μειωθοῦν εἰς φυσιολογικώτερα ἐπίπεδα.

Ἡ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1956 ἐφαρμοσθεῖσα πολιτικὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν συγκέντρωσιν εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα καὶ εἰς τὴν δι' αὐτοῦ ὑπὸ ἐλεγχομένην μορφήν ἐξυπηρέτησιν τῶν πράγματι παραγωγικῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν. Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς ἀνεμένετο δι' ἃ ἐπενεχθῆ ἀποφασιστικὴ μείωσις τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικου δανεισμοῦ ἐξαρτήσεως τῶν παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὑπάρχοντες ἀφθονοὶ ἐνδείξεις δι' ἃ ἀποτελεσματὸν αὐτὸ ἐπῆλθε καίτοι ἡ μείωσις τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιτοκίων ἐκφράζει κατὰ πολὺ ὀλιγώτερον τὴν ἔκτασιν τῆς συντελεσθείσης ἐξυγιάνσεως.

Τὰ διατηρούμενα ἀκόμη ὑψηλὰ ἐξωτερικὰ ἐπιτόκια ἀναφέρονται κατὰ κανόνα, εἰς δανεισμούς μὴ κατ' ἀρχὴν ἐπιτρεπομένους διὰ τῶν Τραπεζῶν, οἱ ὅποιοι, ἐπομένως, κατὰ τεκμήριον ἐξυτηριοῦν σχέσεις, κατὰ κανόνα, ὀλιγώτερον ἀσφαλεῖς ἀλλὰ μὲ προοπτικὰς ὑψηλῶν κερδῶν. Διὰ τοιοῦτου εἶδους δάνεια τὰ ἐπιτόκια εἶναι ἀπιθάνως ὑψηλὰ καὶ εἰς χώρας βιομηχανικῶς καὶ πιστωτικῶς προηγμένας.

Ἡ διαδοχικὴ μείωσις τῶν ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιτοκίων ἐπὶ τῶν καταθέσεων δὲν συνεδούσθη μὲ ἐλάττωσιν καὶ τῶν ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιβαρύνσεων διὰ τὰς τραπεζικὰς χορηγήσεις. Τοῦτο ἐγένετο πρῶτον διὰ τὰ χαλαρωθῆ ἢ ἰσχυρὰ πίεσις ἐπὶ τῶν Τραπεζῶν πρὸς αὔξησιν τῶν χορηγήσεων τιν. Ὁ δεῦτερος λόγος ὑπῆρξεν ἡ προσοδικία δι' ἐκ τῆς διευρύνσεως τῆς ὑπὲρ τῶν Τραπεζῶν ὠφελείας καὶ τῶν συνολικῶν τραπεζικῶν κερδῶν θὰ ἐκδηλωθῆ ἔντασις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ ὀργανικὴ μείωσις τῶν ἐπιβαρύνσεων διὰ τραπεζικὰς χορηγήσεις. Καίτοι ἠδῆ ἦσαν οὐσιωδῶς τὰ κέρδη τῶν Τραπεζῶν δὲν ὑπάρχον ἀκόμη ἐπαρκεῖς ἐνδείξεις ἠδῆ ἡδῆ ἀνταγωνισμοῦ πρὸς μείωσιν τῶν ἐπιβαρύνσεων διὰ τὰς τραπεζικὰς χορηγήσεις. Μὲ τὴν προοπτικὴν περαιτέρω μειώσεως τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων, ἡ ὑπὲρ τῶν Τραπεζῶν διαφορὰ θὰ διευρυνθῆ εἰς περὶ ἴσους. Θὰ πρέπει ἐπομένως αἱ Τράπεζαι νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων ὀρισμένων, τοῦλάχιστον, κατηγοριῶν χορηγήσεων ὡς εἶναι ἰδίως τὰ μακροτέρας διάρκειας δάνεια δι' ἐγκαταστάσεις ἐκσυγχρονισμοῦ ἢ ἐπεκτάσεων καθὼς καὶ αἱ χρηματοδοτήσεις πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον, ἐνδείκνυται δὲ νὰ ἀποβλέπωμεν καὶ εἰς βαθμιαίαν ἐλάττωσιν τῶν τραπεζικῶν ἐπιβαρύνσεων ἐν γένει. Ἡ ὀργανικὴ ἐξέλιξις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶναι θεβαίως ἡ ὑγιειντέρα, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται νὰ παρασιτῆ ἢ ἀνάγκη ἢ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα ὀρισμένων τοιοῦτων μειώσεων. Ἡ ἐνδεχομένη αὐτὴ παρέμβασις ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν περιπτώσεων αἱ ὅποιαι ἀποδεικνύουν τὴν ἀναγκαιότητα τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς περιορισμένην μὲν ἀλλ' ἐπαρκῶς ἀποτελεσματικὴν ἔκτασιν ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχον ἀκόμη ἄλλαι μέθοδοι παρεμβάσεως μέσω μιᾶς εὐρύτερον ὀργανωμένης καὶ δραστηρίας ἀγορᾶς χρηματοπιστωτικῶν τίτλων.

Μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ί σ ε ι ς ε ἰ ς τ ο ῦ ς τ ρ α π ε ζ ι κ ο ῦ ς κ α ν ὄ ν α ς .

1. Ἡ ραγδαία αὔξησις τῶν καταθέσεων ὠδήγησε καὶ εἰς τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀποφασισθείσας ἐκ μέρους τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς μεταβολὰς εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν τραπεζικῶν σχέσεων. Ἐκ τούτων

αί ἐξῆς δύο ὑπῆρξαν αἱ κυριώτεραι : Αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι ὑπεχρεώθησαν ὅπως 30 ο/ο τῆς ἀξίσεως τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων μέχρι σχηματισμοῦ κεφαλαίου ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ 10 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων τοποθετοῦν εἰς μακροτέρας διαρκείας δάνεια ἐκσυγχρονισμοῦ ἢ ἐπεκτάσεως παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν γένει, ἄλλως δέον νὰ καταθέτουν ταῦτα ἐπὶ ἐπιτοκίῳ 5 ο/ο εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ διαδικασία αὐτὴ ἀποβλέπει εἰς τὴν κινητοποίησιν ἐνὸς περιορισμένου τμήματος τῶν ἐκ καταθέσεων τραπεζικῶν διαθεσίμων εἰς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις, συμπληρουμένης οὕτω σχεδὸν ἀπὸ ἀπόψεως προθεσμίας τῆς κλίμακος τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν μιᾶς νεοϊδρυομένης ἢ ἀναπτυσσομένης ἐπιχειρήσεως. Κατὰ τῆς νέας αὐτῆς ρυθμίσεως ἀντιτάχθη τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἀμέσως ἀναλήψιμοι καταθέσεις διοχετεύονται εἰς δυσχερῶς ρευστοποιησίμους τοποθετήσεις διὰ μονιμωτέρας ἐγκαταστάσεις. Ἄλλ' εἰς τοῦτο ἀπαντᾶται ὅτι τὰ δάνεια αὐτὰ πρέπει νὰ χορηγοῦνται κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης καὶ μὲ τοκοχρεωλυτικὴν ἐξόφλησιν — ὅποτε ἡ ἐπιστροφή των κατανέμεται ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ουσχείσει πρὸς τὴν προβλεπομένην δραστηριότητα τῆς δανειοδοτουμένης ἐπιχειρήσεως. Δὲν ἀναμένει ἐπομένως ἡ ἐπιστροφή τοῦ κεφαλαίου τὴν συμπλήρωσιν τῆς προθεσμίας τοῦ δανείου. Ἄλλὰ καὶ γενικώτερον, διεθνῶς, ὑποστηρίζεται ὅτι τὰ μακροτέρας μὲν διαρκείας ἀλλὰ τοκοχρεωλυτικῆς ἐξόφλησεως δάνεια, εἰς ποσὰ καὶ προθεσμίας προσδιοριζόμενα ἐν οὐσχεύσει πρὸς τὴν εὐλόγως προβλεπομένην διαμόρφωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δανειζομένης ἐπιχειρήσεως, ἀποτελοῦν μορφήν τραπεζικοῦ δανεισμοῦ ὑγιεινότεραν τῆς ὑπὸ μορφήν τρεχομένου λογαριασμοῦ χορηγήσεως, τὸ προῖδν τῆς ὁποίας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως δεσμεύεται ἀνεξελέγκτως καὶ ἐπ' ἀόριστον, συνήθως δὲ μονιμώτερον εἰς τὴν ἐπιχείρησιν. Πρέπει δὲ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπολογίζεται τὸ 10 ο/ο περιλαμβάνονται καὶ προθεσμιακαὶ καταθέσεις ἀλλὰ καὶ ἀνακαταθέσεις ἐκ τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος διαθεσίμων Δημοσίων Ὁργανισμῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι κατ' οὐλοῖαν προθεσμιακῆς φύσεως.

2. Ἐτέρω οὐσιώδης μεταρρύθμισις εἰς τοὺς τραπεζικοὺς κανόνας ὑπῆρξεν ἡ κατάργησις τοῦ προληπτικοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου διὰ τὰς πλείους τῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν τραπεζικὰς χορηγήσεις. Πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν προβλέπεται καὶ ἡ κατάργησις τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν εἰς τὰς χορηγήσεις πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Ἄλλ' αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται ἔχον βεβαίως τὸ νόημα τῆς μεταβιβάσεως τοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου ἀπὸ τὴν Νομισματικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὰς Τράπεζας, δεδομένου ὅτι παραμένει πάντοτε πρωταρχικὴ κατεύθυνσις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς ἡ κατ' ἀποκλειστικότητα καὶ αβσιτηρὰν ἐπιλογὴν ἐνίσχυσις τῶν παραγωγικῶν δραστη-

ροισιῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῆς μεγίστης δυνατῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ἰδίων κεφαλαίων αὐτῶν.

Μὲ τὴν κατάργησιν τοῦ προληπτικοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου ἐκ μέρους τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συνεδυσάθη καὶ ἡ ἀπόφασις περὶ ἰδρύσεως Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Παρακολουθήσεως Τραπεζικῶν Χορηγήσεων, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ κατ' ἐπιχειρήσιν συγκέντρωσις τῶν στοιχείων τραπεζικῶν χορηγήσεων. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ θὰ παρῶσιν πληροτέραν εἰκόνα τῆς πιστοληπτικῆς ἰκανότητος ἀλλὰ καὶ τῆς γενικωτέρας οικονομικῆς καταστάσεως ἐκάστης δανειζομένης ἐπιχειρήσεως οὕτω δὲ καὶ τῶν τάσεων καὶ μεταβολῶν εἰς τὰς ἐν γένει πιστωτικὰς σχέσεις. Ἡ λειτουργία καὶ ὁ δικαιολογητικὸς λόγος τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς συνδέεται μὲ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐγισταμένην εὐχέρειαν ἐκάστης ἐπιχειρήσεως ὅπως δανείζεται ἀπὸ περισσοτέρας Τραπεζῆς.

Ἡ ἐξαφάνισις τέλους τῆς ἐξαριτήσεως τῶν Τραπεζῶν ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐπέβαλε τὴν ἀναζήτησιν ἄλλης μεθόδου ρυθμίσεως τῶν ἐποχιακῶν μεταβολῶν εἰς τὰς τραπεζικὰς χορηγήσεις — κυρίως πρὸς τὸ καπνεμπόριον. Δεδομένου ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἐκάστου ἡμερολογιακοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν εἰς μεγάλα ποσὰ ρευστοποιήσις τῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ καπνεμπόριον, ἐνδείκνυται ἡ συγκέντρωσις τῶν οὕτω ἐπιστροφόμενων κεφαλαίων διὰ τὴν ἐκ νέου διάθεσιν τῶν ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως καὶ πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐν τῷ μεταξὺ διοχετεύσεως τῶν πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις, ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς ἐποχιακῶς ἠδξημένης συνολικῆς χρηματικῆς ζητήσεως. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπεν ἡ καθιέρωσις τῆς ὑποχρέωσεως ὅπως τὰ εἰς ἔντοκα γραμμάτια ἢ ἐντόκουσ καταθέσεις παρὰ τῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος ποσὰ ἀνταποκρίνονται εἰς ἐκάστοτε καθοριζόμενα ἐλάχιστα ποσοστὰ ἐπὶ τῶν καταθέσεων αὐτῶν, κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας Δεκέμβριον μέχρι καὶ Φεβρουαρίου. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς μῆνας χορηγεῖται καὶ τὸ σύνολον περίπου τῶν ἐπ' ἐνεχύρῳ δανείων πρὸς τοὺς καπνοπαραγωγούς, τὰ ὅποια ἐν συνεχείᾳ ἐξοφλοῦνται ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως διενεργουμένων χορηγήσεων πρὸς τὸ καπνεμπόριον.

Σ υ ν ἑ π ε ι α ἴ τ ι ν ε ς τ ῆ ς π ι σ τ ω τ ι κ ῆ ς ἑ π ε κ τ ἄ σ ε ω ς .

Ἡ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς βραχυπροθέμου ἰδίως τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα κατὰ τὸ 1957, ἔναντι τοῦ παρελθόντος, πιστωτικῆ ἄνεσις θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς μεγάλην αὐξῆσιν τῆς παραγωγῆς ὅπως πράγματι συνέβη κατὰ τὸ δευτερον ἑξάμηνον τοῦ 1957 καὶ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1958. Ἄλλ' ἡ ἐκδηλωθεῖσα αὐξήσις τῆς παραγωγῆς δὲν ἐπαρκεῖ

διὰ τὰ ἐξηγήσει τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἠϋξημένων τραπεζικῶν χορηγήσεων. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι καὶ πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις ἐξεδηλώθη αὐξήσις δαπανῶν καθὼς καὶ διόγκωσις τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων, μεταξὺ βιομηχανῶν καὶ ἐμπόρων, μεταξὺ ἐμπόρων, καθὼς καὶ μεταξὺ ἐμπόρων καὶ καταναλωτῶν. Αἱ ἐξελίξεις αὗται ἔχουν ποικίλας οὐσιώδεις συνεπειάς, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ τύχουν πολλῆς προσοχῆς. Πρῶτον, αὗται σημαίνουν ὅτι οὐχὶ μικρὸν τμήμα ἐκ τῶν συνολικῶς περιορισμένων κεφαλαίων δεσμεύεται εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς διαδικασίας ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγωγῆς μέχρι τῆς τελικῆς διαθέσεως τοῦ προϊόντος ἀντὶ τὰ ἀξιοποιηθῆ εἰς πλεόν δημιουργικὰ κατευθύνσεις. Δεύτερον, ἡ αὐξήσις τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων καὶ ἡ ἀντίστοιχος ἐπέκτασις τῶν πιστωτικῶν σχέσεων εἰς τὰ στάδια ἐμπορικῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων, κατ' ἀνάγκην αὐξάνει τοὺς κινδύνους κρίσεως ἐκ δυσχερειῶν πληρωμῆς, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸ διευρυνόμενον δίκτυον πιστωτικῶν σχέσεων δύνανται ταχύτατα νὰ μεταβιβάσθουν εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκονομίαν. Καθίστανται ἐπομένως πιστωτικῶς πολλὸν πλεόν εὐαίσθητοι αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ ὀλόκληρος ἡ οἰκονομία. Τρίτον, ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων συνεπάγεται αὐξήσιν τῆς τρεχούσης καταναλώσεως. Ἡ ζήτησις διὰ πλείοστα εἶδη ἱκανοποιεῖται διὰ μερικῆς πληρωμῆς ἢ καὶ ἄνευ οἰαοδήποτε ἀρχικῆς πληρωμῆς τῶν ἐπὶ πιστώσει ἀγοραζομένων εἰδῶν, ὅποτε τὸ ἀπομένον χρηματικὸν εἰσόδημα τρέπεται πρὸς ἄλλας κατηγορίας ἀγαθῶν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς καὶ ὁ πληθυσμὸς ἐθίξεται εἰς καταναλωτικὰ ἐπιπεδα μὴ ἀπαιποκρινόμενα εἰς τὸ ὕψος τοῦ συνολικῶς διαθέσιμου εἰσοδήματος καὶ ἡ τρέχουσα κατανάλωσις ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Χώρας. Αἱ συνέπειαι αὗται εἶναι σοβαραὶ ὅχι μόνον λόγῳ τῶν ἐπιδράσεων τῶν ἐπὶ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνεπίσταν αὐτῶν ἀνάσχεσιν τῆς κινητοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν πόρων πρὸς ἐπενδύσεις οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τέταρτον, αἱ προηγούμεναι παρατηρήσεις ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ζήτησεως δι' εἰσαγόμενα εἶδη. Αἱ ἠϋξημένα ἐπὶ πιστώσει πωλήσεις διευκολύνουν καὶ ἐνίοτε προσελκύουν τὴν ζήτησιν δι' εἰσαγωγάς. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄφθονοι ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἐπέκτασις τῶν πιστώσεων δι' ἐγχωρικῶς παραγόμενα εἶδη ἐμμέσως ὀδηγεῖ εἰς τὴν πισιοδότησιν καὶ τῶν εἰσαγωγῶν.

Καθ' ὃ μέτρον ἐπομένως ἡ ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως διευκολύνει ἐξελίξεις πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις δὲν συνέβαλεν εἰς τὴν ὑγιᾶ διαμόρφωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Χώρας. Αἱ ἀνωτέρω ἐπιδράσεις ἐξ ἄλλου ὀφείλονται ἄφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ὑπέρμετρον ἐπέκτασιν τῆς συνολικῆς τραπεζικῆς πισιοδοτήσεως, ἄφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ ποιοτικῶ ἑλέγχου ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν. Ἡ ἄρσις τοῦ προληπτικῶ ἑλέγχου διὰ τὰς σχετικῶς βραχυτέρας διαρκείας χορηγήσεις καὶ ἡ διεύ-

ρουνος τῆς εὐχερείας δανειοδοτήσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ δανείων πέραν τῶν ἐξ μηνῶν καὶ μέχρι τριῶν ἐτῶν ὠδήγησεν εἰς σημαντικὴν αὔξησιν τῶν πολυμήνων δανείων καὶ εἰς σχετικὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ γραμματίου τριμήνου ἢ τετραμήνου διαρκείας. Ἡ χορήγησις τῶν δανείων αὐτῶν, ἄνευ τῆς συστηματικῆς ἐξακριβώσεως τῶν σκοπῶν τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετοῦν ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως τὰ διατιθέμενα κεφάλαια, κατέστησεν εἰς σημαντικὸν βαθμὸν δυνατὰς τὰς ἀνωτέρω ἐξελίξεις καὶ τὰς ἐκ τούτων συνεπείας. Ἐκ τῶν διαπιστώσεων αὐτῶν συνάγονται καὶ αἱ κατευθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας ἢ ἐπανόρθωσις τῶν τάσεων αὐτῶν πρέπει βραδέως ἀλλὰ μὲ οὐσίτημα καὶ σταθερῶς νὰ ἐπιδιωχθῇ.

VII. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΤΕΡΑΝ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΙΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ

Κατευθύνσεις Τραπεζικῶν ἐργασιῶν.

1. Ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη αἱ Τράπεζαι θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ κύριαι δεξαμενὰι τῶν λαϊκῶν, ἰδίως, ἀποταμιεύσεων. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο βαρύνουσαν σημασίαν διὰ τὴν σταθερότητα καὶ τὴν πρόδοον τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἔχουν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ δραστηριότης τῶν Τραπεζῶν. Καίτοι τὸ τραπεζικὸν μας οὐσίτημα ἔχει πολλὰ ὑγιᾶ στοιχεία καὶ μακρὰν γόνιμον παράδοσιν καὶ ἐμπειρίαν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐκσυγχρονισθῇ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς Χώρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι διάφοροι ἀπὸ ἐκεῖνας τοῦ παρελθόντος.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ συμπληρωθοῦν αἱ ὑφιστάμεναι καὶ νὰ δημιουργηθοῦν ἐνδεχομένως νέαι μέθοδοι διὰ τὴν πληροστέραν δυνατὴν κινητοποίησιν τῶν τραπεζικῶν διαθέσιμων πρὸς τὰς ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν ἔκτασιν πρὸς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν. Βασικαὶ πρὸς τοῦτο εἶναι αἱ σχέσεις τῶν Τραπεζῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ διάφοροι μορφαὶ ἐλέγχου πίστεως Ἀλλὰ μεγάλην σημασίαν ἔχουν καὶ αἱ σχέσεις τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν μὲ ἐξειδικευμένους πιστωτικὸς ὀργανισμοὺς ὡς εἶναι ἰδίως ὁ Ὄργανισμὸς Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, πρέπει δὲ νὰ καθίσταται ὀλονὲν σιενωτέρα ἢ συνεργασία μετὰ τῶν Τραπεζῶν καὶ Χρηματοπιστηρίου. Βασικὴ ἀρχὴ τῆς συνολικῆς πιστωτικῆς ὀργανώσεως θὰ πρέπει ἐπιμόνως νὰ παραμείνη ἡ ματαιώσις τῆς διαφυγῆς ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως, πιστωτικῶν διαθέσιμων πρὸς μὴ ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις καὶ ἀντιθέτως ἢ συγκέντρωσις αὐτῶν εἰς τὴν ἐξυπηρετήσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας. Οὐσιῶδες στοιχεῖον μιᾶς προσφόρου πιστωτικῆς ὀργανώσεως εἶναι

ἡ ἀποφυγὴ τῆς δημιουργίας πιστωτικῶν στεγανῶν τμημάτων καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς δραστηριότητος ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἀνεξαρτήτως πρὸς τὰ λοιπὰ τμήματα καὶ τὸ σύνολον τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς Χώρας. Ἐν σχέσει πρὸς αὐτὸ ἡ ἀντίληψις διὰ τὰ ἐκ καταθέσεων διαθέσιμα ἀποτελοῦν κεφάλαια τὰ ὁποῖα αἱ Τράπεζαι δύνανται νὰ διοχετεύουν πρὸς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην κατεύθυνσιν, ἀνεξαρτήτως τῶν εἰς ἄλλους τομεῖς ἐκδηλουμένων στενοτήτων ἢ ἀδιαφόρου πρὸς τὰς γενικωτέρας οικονομικὰς ἐπιδιώξεις τῆς Χώρας, εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτος. Οἰαδήποτε τοιαύτη νοσοτροπία εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν προσπάθειαν συντονισμένης πιστωτικῆς ὁργανώσεως καὶ συμμετροῦ ἐξυπηρέτησεως, συμφώνως πρὸς τὴν ἱεραρχίαν, τῶν σκοπῶν οἱ ὁποῖοι τίθενται ἀπὸ τὴν ὑπεύθυνον Πιστωτικὴν Ἀρχήν.

2. Μεταξὺ τῶν τοποθετήσεων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν αὐξουσαν σημασίαν πρέπει σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποκτήσουν τὰ ἔντοκα γραμματῖα. Τὸ σχετικὸν νομοθετικὸν διάταγμα ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τίτλων ἀπολύτου σχεδὸν ρευστότητος, ἐπιδεικτικῶν χρησιμοποίησεως καὶ διὰ πληρωμὰς πρὸς τὸ Δημόσιον, τὰ δὲ ἐπιτόκια τῶν ἐντόκων γραμματίων θὰ εἶναι κατὰ τι ὑψηλότερα τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων ὄψεως. Εἶναι εὐλογον ἐπομένως νὰ ἀναμένεται διὰ ἐν βραδέως αὐξανόμενον τμήμα τῶν ἐκάστοτε ἐν κυκλοφορίᾳ ἐντόκων γραμματίων θὰ εὐρίσκειται εἰς χεῖρας ἰδιωτῶν, ἰδίως ἐπιχειρήσεων. Ἄλλ' οἱ μεγαλύτεροι κομισαὶ θὰ εἶναι πάντοτε αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποῖαν ἄλλως τε θὰ εἶναι δυνατὸν ἀνὰ πᾶσαν σιγμὴν νὰ ἀναπροεξοφληθοῦν. Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἐντόκων γραμματίων δημιουργεῖ ἀπολύτου ρευστότητος προσοδοφόρον μέσον ἐπενδύσεως τραπεζικῶν διαθεσίμων ἐκ καταθέσεων, τὸ ὁποῖον διευκολύνει τὴν ἀπορρόφησιν καὶ ἀξιοποίησιν πιστωτικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα, ἄλλως, θὰ εἰρέποντο πρὸς ὀλιγώτερον ἐπιθυμητὰς τοποθετήσεις.

Ἐνδείκνυται περαιτέρω νὰ ἐπεκταθῇ ἡ κλίμαξ τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν μακροτέρας διάρκειας δανείων πρὸς ἐπιχειρήσεις, τὰ μεγαλύτερα τῶν ὁποίων πρέπει νὰ λαμβάνουν κατὰ τὸ δυνατὸν μορφήν διαπραγματεύσεων τίτλων ἢ νὰ εἶναι μετατρεπτὰ εἰς ὁμολογίας. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπεν ἡ ἀπόφασις τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀπριλλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους διὰ τῆς ὁποίας ἀπεφασίσθη ὁ σχηματισμὸς κεφαλαίου ἐκ τῆς ἀξίσεως τῶν καταθέσεων καὶ μέχρι τοῦ 10 ο)ο τοῦ συνόλου αὐτῶν. Ἡ ἀνάπτυξις ἐργασιῶν μακροπροθέσμου πίστεως ἀπὸ τὰς Τράπεζας συνδυάζεται μὲ τὴν γενικωτέραν ἀποστολὴν τὴν ὁποῖαν πρέπει αὐταὶ νὰ ἀναλάβουν εἰς μίαν Χώραν ὅπως ἡ Ἑλλάς, ὡς θὰ ἐξηγηθῇ καὶ κατωτέρω. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει ἐνιαυθὰ νὰ τονισθῇ εἶναι διὰ ἐκ τοῦ οὗτω σχηματισθομένου κεφαλαίου αἱ Τράπεζαι θὰ πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν σὺν τῷ χρόνῳ τὰς περιοδότερον μακροπροθέσμους ἀνάγκας τῶν μικροτέρων ἰδίως ἐπιχειρήσεων. Με-

γαλύτερα κεφάλαια διὰ μεγαλύτερας ἐπενδύσεις θὰ δύνανται ἐπίσης νὰ διατίθενται ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἀλλ' εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς θὰ δύνανται νὰ κινητοποιῶνται καὶ κεφάλαια εἴτε ἐκ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. εἴτε ἐκ διαθεσίμων Δημοσίων Ὄργανισμῶν — τὰ τελευταῖα ταῦτα προκειμένου περὶ ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων ἠϋξημένης ἀσφαλείας ἐκ τῶν ἐγκρινομένων βάσει τοῦ προσφάτου νομοθετήματος περὶ ὁμολογιῶν. Ἐκ κεφαλαίων τέλος ἀποκλειστικῶς τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. θὰ εἶναι δυνατόν νὰ χρηματοδοτῆται μέρος ἢ ἅπασαι αἱ μακροπρόθεσμοι ἀνάγκαι μεγάλων ἔργων στρατηγικῆς σημασίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας ὅπου ἡ ἔκτασις τῶν κεφαλαίων εἶναι ἰδιαίτερος μεγάλη καὶ συντρέχει λόγος δι' ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια. Δι' ἐκάστην ἐπομένως περίπτωσιν μακροπρόθεσμου χρηματοδοτήσεως ὑπάρχει ἀντίστοιχος διαδικασία καὶ πηγὴ κεφαλαίων, αἱ ὁποῖαι θὰ πρέπει νὰ κινητοποιῶνται ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς. Αἱ Τράπεζαι θὰ εἶναι οὕτω εἰς θέσιν, καὶ μὲ τὴν συμπαράστασιν τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Παρακολοθητέρας Τραπεζικῶν Χορηγήσεων, ἀφ' ἑνὸς νὰ ἔχουν πλήρη πιστωτικὴν εἰκόνα ἐκάστης ἐπιχειρήσεως, ἀφ' ἑτέρου νὰ ὑποδεικνύουν τὴν προσηφωτέραν δι' ἐκάστην περίπτωσιν λύσιν μὲ ἀντίστοιχον κινητοποιῆσιν διαδικασιῶν καὶ πηγῶν καὶ μὲ ἐπιμερισμὸν κινδύνων. Δύο βασικαὶ ἀρχαὶ δεόν νὰ διέπουν τὰς μακροπρόθεσμοις αὐτὰς τοποθετήσεις. Ἡ πρώτη εἶναι διὰ πρὸς νὰ ἐπιτυγχάνεται πάντοτε ἡ ἐκάστοτε μεγαλυτέρα δυνατὴ κινητοποιήσις τῶν ἰδίων ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων. Ἡ δευτέρα εἶναι διὰ πρὸς νὰ ἐπιδιώκεται ἡ εὐρύτερα δυνατὴ χρησιμοποίησις χρηματοπιστωτικῶν τίτλων καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἄμεσος ἢ βαθμιαία διάθεσις αὐτῶν εἰς τὴν ἀγοράν. Ἡ τελευταία αὕτη ἐπιδιώξις θὰ καταστήσῃ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ σχετικῶς ρευστοτέρας τὰς τοποθετήσεις αὐτὰς τῶν Τραπεζῶν. Ὑπὸ τὰς ἐν ἐξελίξει συνθήκας, πᾶσα ὑγιὴς ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία ὑπὸ ὠρισμένους εὐλόγους ὄρους θὰ πρέπει νὰ εὐρίσκη ἐπαρκῆ μακροπρόθεσμον ἐξυπηρέτησιν. Μὲ τὴν βαθμιαίαν περαιτέρω γενικὴν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων, καὶ τὰ ἐπιτόκια τῶν μακροπρόθεσμων αὐτῶν δανείων ἐκ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν θὰ πρέπει σὺν τῷ χρόνῳ νὰ πλησιάσων τοὺς ἀντιστοιχοῦς ὄρους δανεισμῶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α.

Ὑπὸ τὰς ἐξομαλνομένης πιστωτικῆς συνθήκας συστηματικὴν ἀντιμετώπισιν ἀπαιτεῖ ἡ κινηποίησις κεφαλαίων διὰ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Δὲν ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν ὄγιστος τραπεζικῆς οργανώσεως, αἱ μὲν τραπεζικαὶ καταθέσεις νὰ συγκεντρῶνται εἰς τὰ ἐμπορικὰς Τραπεζάς καὶ νὰ διοχετεύωνται εἰς διόγκωσιν τῆς πιστοδοτήσεως πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, νὰ παραμένῃ δὲ ἐξ ὀλοκλήρου ἐξηρημένη ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου διὰ τὴν σημαντικὴν ἐπέκτασιν τῆς χρηματοδοτήσεώς της. Καὶ διὰ μὲν τὰ μέσης καὶ μα-

κροιέρας διαρκείας δάνεια τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, πέραν τοῦ ἀναδανειομοῦ τῶν ἐπιστροφόμενων κεφαλαίων δύναται νὰ προβλεφθῇ ἡ συμπλήρωσις τῶν διατιθεμένων κεφαλαίων ἐκ τῶν κεφαλαίων τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἐκ διαθεσίμων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καὶ ἐκ τῶν καταθέσεων διαθεσίμων Δημοσίων Ὄργανισμῶν. Ἀλλὰ ριζικὴν ἀντιμετώπισιν ἀπαιτεῖ ἡ βραχυτέρας διαρκείας χρηματοδότησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ καλλιεργητικὰ καὶ ἐπ' ἐνεχύρω δάνεια. Εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος θὰ βοηθήσῃ βεβαίως ἡ ἐκ τῶν σωρευμένων ὑπολοίπων τῶν δραχμῶν ἐκ τῆς βοηθείας προικοδότησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Πέραν ὅμως αὐτῆς αἱ περαιτέρω οὐσιώδεις αὐξήσεις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς δὲν δύναται πλέον νὰ καλύπτονται ἀποκλειστικῶς ἢ ἔστω καὶ κατὰ κύριον λόγον ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Θὰ πρέπει ἐπομένως νὰ προβλεφθῇ συμπληρωματικὴ εἰσφορά προσθήκη εἰς τὰ παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Τραπεζῇ δουλεύοντα κεφάλαια τοῦ Δημοσίου — ἐφ' ὅσον δὲ ἡ συμπλήρωσις τῆς προσθήκης αὐτῆς δὲν κρίνεται ἐπαρκῆς, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀντιμετωπιθοῦν καὶ ἄλλαι λύσεις κινητοποιήσεως πραγματικῶν ἀποταμιεύσεων, δι' ὕψων μεθόδων εἴτε ἀπ' ἐνθερίας ἐπὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἴτε δι' ἄλλης ἐμμέσου διαδικασίας.

Σύγχρονος ἀποστολὴ τῶν Τραπεζῶν ἐν Ἑλλάδι.

1. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων συνάγονται καὶ τὰ ὄρια τῶν ἀρμοδιοτήτων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις πραγματοποιεῖται μὲ τὴν σύμπραξιν περισοσιέρων κρατικῶν ὀργάνων καὶ πιστωτικῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν ὀργανισμῶν, ἡ δὲ ὁρᾶσις τῶν ὁποίων ἐντάσσεται εἰς τὴν συνολικὴν ἐθνικὴν προσπάθειαν ὑπὸ τὴν ἐνιαίαν κατεύθυνσιν τοῦ Κράτους. Ἐντὸς τῶν πλαισίων αὐτῶν τὰ ὄρια ἐξηνγαντικῆς καὶ προωθητικῆς ἐπεμβάσεως τῶν Τραπεζῶν εἶναι σημαντικά, αἱ δὲ μεγαλύτεραι ἐξ αὐτῶν δύναται ἤδη εἰς εὐρείαν ἔκτασιν μὲ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ πιστωτικὴν τῶν ὀρᾶσιν νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐναρμόνισιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων, εἰς τὴν ὁποίαν ὀρθῶς ἀποδίδεται σημασία. Τὰ ἤδη ὑφιστάμενα καὶ αὐξανόμενα τραπεζικὰ διαθέσιμα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων ἐξασφαλίζουν ἄνετα περιθώρια διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ πιστωτικοῦ μηχανισμοῦ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν, ἐξυγίανσιν καὶ προώθησιν τῶν ὑφισταμένων ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν νέων καὶ συγχρονισμένων παραγωγικῶν ἐκμεταλλεύσεων. Κατὰ τὸ μέτρον προαγωγῆς τῶν προσπάθειῶν αὐτῶν θὰ ἐντείνεται ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης εἰς τὴν Χώραν καὶ ἐξ αὐτῆς θὰ προκύπτουν ὅλον ἐν μεγαλύτεραι καὶ ὑγιoῦς προελεύσεως διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ὠφέλεια διὰ τὰς Τρα-

πέζας. Ἀλλὰ διὰ τὰς δραστηριοτήτας αὐτὰς δὲν ἀπαιτεῖται καταστατική καὶ ἀποκλειστική συγκέντρωσις κεφαλαίων καὶ ἀρμοδιότητων ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι ἀναγκαῖα ἡ δημιουργία καταλλήλου καὶ ἐπαρκoῦς ἐπιτελικῆς καὶ γενικωτέρας ὀργανώσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνανέωσιν τοῦ πνεύματος καὶ τῶν μεθόδων λειτουργίας τῶν Τραπεζῶν.

2. Εἰς μίαν χώραν μικρῶν ἐπιχειρήσεων ὅπως ἡ Ἑλλάς, ὅπου αἱ ἀνάγκαι οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τεχνικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ εἶναι ἐπιειγoυσαι, πλὴν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ δραστηριότητος, εἶναι ἀπαράιτητος καὶ ἡ ἐνεργὸς συμπαράστασις τῶν Τραπεζῶν. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ἰδίως διότι ἡ γεωγραφικῶς κατανεμημένη καὶ πλέον ἐκκίνητος τραπεζικὴ ὀργάνωσις φέρει εἰς ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴν τοὺς τραπεζικοὺς λειτουργοὺς μὲ τοὺς ἐπιχειρηματίας, τῶν ὁποίων τὴν δράσιν παρακολοῦθοῦν καὶ δύναται νὰ κατευθύνουν αἱ Τράπεζαι. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ὀδηγοῦν εἰς τὰς ἐξῆς γενικωτέρας διαπιστώσεις αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν καὶ κατευθύνσεις ἀναδιοργάνωσεως καὶ πολιτικῆς τῶν Τραπεζῶν :

Πρῶτον, ὁ ἐπιθεδλημένος ποιοτικὸς ἔλεγχος τῆς πίστεως σημαίνει ἐξακριβῶσιν τοῦ εἶδους τῆς ἀνάγκης τὴν ὁποῖαν θὰ καλύψῃ μία αἰτουμένη χρηματοδότησις καὶ ἐκτίμησιν τῶν ἀπωτέρων συνεπειῶν τῆς θάσει τῶν ὑπὸ τῶν Πιστωτικῶν Ἀρχῶν τιθεμένων κριτηρίων. Ἡ λειτουργία αὐτὴ κατ' ἀνάγκην ἀσκεῖται μὲ μεγαλυτέραν πληρότητα καὶ ἐξειδικεῖσιν ἀπὸ τοὺς εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐπιχειρήσεων εὐρισκομένους τραπεζικοὺς ἐκπροσώπους. Εἶναι ἀνάγκη ἡ οὐσία τοῦ ἐλέγχου τῆς πίστεως νὰ καταστῇ θαδέως ριζωμένη συνείδησις εἰς τὰς Τραπεζὰς καὶ τὸν ἐπιχειρηματικὸν κόσμον. Καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου πρέπει νὰ γίνῃ εὐρείας ἐκτίσεως ἀναδιοργάνωσις καὶ μεταβολὴ τῆς ἐν γένει ποιοτικῆς τῶν Τραπεζῶν.

Δεύτερον, δὲν εἶναι εὐχερὴς ἀλλ' οὔτε σκόπιμος ἡ διαμόρφωσις μόνον ἢ ἐντόνως ἐξειδικευμένων Τραπεζῶν. Τοῦτο δὲ καὶ διεθνῶς ἀναγνωρίζεται. Αἱ Τράπεζαι «μικτῶν ἐργασιῶν» συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς μακροπρόθεσμου πιστωτικῆς ἐξυπηρητήσεως καὶ σαφοῦς ἐπιδιώξεως πολιτικῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἰδίως διὰ τὰς μικροτέρας ἐπιχειρήσεις, ἐπιβάλλεται νὰ καταστῇ ἡ κυριαρχοῦσα μορφή Τραπεζῶν καταθέσεων ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως τῶν μεγαλυτέρων ἐξ αὐτῶν. Ἀπαιτοῦνται θεβαίως καὶ ἐξειδικευμένοι ὀργανισμοὶ μὲ συμπληρωματικὴν ἀρμοδιότητα, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίζονται αἱ μὴ καλυπτόμεναι ἐπαρκῶς ἀπὸ τὰς λοιπὰς Τραπεζὰς περιπτώσεις. Τοιαύτη εἶναι πρωτίστως ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καὶ τῆς Ἀγροτικῆς καὶ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς.

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα δὲν φαίνεται σκόπιμος ἡ συγκέντρωσις τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος διὰ τὴν μακροπρόθεσμον πίστιν εἰς ἓνα Ὄργανο.

ομόν. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας, ἀνεξαρτήτως βαθμοῦ ἀναπτύξεως, ἡ μακροπρόθεσμος πίστις ἀσκειῖται παραλλήλως καὶ ὑπὸ ἐξειδικευμένων φορέων, μεταπολεμικῶς δὲ εἰς πλείστας ὑπὸ ἀνάπτυξιν Χώρας ἰδρύθησαν πρὸς τοῦτο καὶ Τραπεζαὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Διεθνoῦς Τραπεζῆς. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὖν ὑπὸ τὸ καθεστῶς περιόσοιτερον φορέων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὸς ὁ συντονισμὸς τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων δὲν εὐσταθεῖ, τουλάχιστον εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἀκριβῶς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὄργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως συνεκροτήθη οὕτως ὥστε νὰ συμμετέχουν πλὴν τοῦ Κράτους καὶ αἱ κυριώτεραι Τραπεζαί. Ἐπὶ πλέον, κατόπιν τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοποθετήσεως μέρους τῶν ἐκ καταθέσεων διαθεσίμων εἰς μακροτέρας διαρκείας δάνεια ἐκονυχρονισμοῦ καὶ ἐπεκιάσεων, αἱ μεγαλύτεραι ἰδίως ἐμπορικαὶ Τραπεζαί διαδέχονται ἀνέτως ἐπαρκεῖς πόρους καὶ ἐπομένως τὴν δυνατὴν ἀναπτύξεως ἀποτελεσματικῶν πρωτοβουλιῶν πρὸς ἐναρμόνισιν τῶν ἰδιωτικῶν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων. Ἐνδείκνυται δὲ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ νὰ ἐπαναληφθῇ οὖν ἡ συγκέντρωσις τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος διὰ τὴν μακροπρόθεσμον πίστιν εἰς ἕνα Ὄργανισμὸν ὁδηγεῖ κατ' ἀνάγκην εἰς μονοπώλησιν ἐκ μέρους τοῦ ἰδίου τοῦτου Ὄργανισμοῦ ὄχι μόνον τῆς μακροπρόθεσμου ἀλλὰ καὶ τῆς βραχυπρόθεσμου πίστεως πρὸς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Τρίτον, αἱ δυσχέρειαι τῶν ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων ὅπως ἐκονυχρονισθοῦν εἰς ὀργάνωσιν καὶ μεθόδους παραγωγῆς ἀλλὰ καὶ ἐμπορίας εἶναι συμφνεῖς μὲ τὴν μικρότητα τῆς ἐπιχειρηματικῆς μονάδος. Αἱ δυσχέρειαι ἄλλως τε αὐταὶ καὶ ἡ σχετικὴ ἀδράνεια ἀσκοῦν σοβαρὰν ἀνασχετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ ὑπερνίκησις αὐτῶν ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὴν προῖπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς προόδου. Εἰς τοῦτο μεγάλη δύναται καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν Τραπεζῶν, αἱ ὁποῖαι δύναται νὰ ἀποκτήσουν ἐκονυχρονισμένας ἐπιτελικὰς ὑπηρεσίας διὰ νὰ συμβουλεύουν καὶ καθοδηγοῦν τοὺς μικροτέρους ἐπιχειρηματίας. Ἡ δαδικασία αὐτὴ προαγωγῆς καὶ ἀναδείξεως καὶ μικροτέρων ἐπιχειρηματικῶν μονάδων εἶναι βαρυνούσης σημασίας. Μὲ αὐτὴν συνδυάζεται καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς ὀργάνωσεως καὶ διευκολύνσεως γονίμων ἐπαφῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ἐπιχειρήσεων διότι καὶ ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ἐνισχυθοῦν αἱ δυνάμεις προωθήσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς προόδου.

3. Αἱ ἀνωτέρω δαπιστώσεις ὑποδεικνύουν καὶ τὰς κατενθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας αἱ ὀργανωτικαὶ προσπάθειαι τῶν Τραπεζῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσανατολισθοῦν. Αἱ δυνατῶτατες ἐφαρμογῆς μηχανοργάνωσεως ἀπλουσιεύουν τὰς διαδικασίας καὶ συμπιέζουν τὰς εἰς προσωπικὸν ἀνάγκας καὶ δαπάνας διὰ τὰς ἐργασίας αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἀπερρόφουν τὸν μεγαλύτερον

ὄγκον τῆς ὑπαλλήλικῆς δυνάμεως. Ἐναντι τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἴσως λεπτομερεσιτέρα καὶ πλέον οὐσηματικὴ λογιστικὴ καὶ στατιστικὴ παρακολούθησις τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν. Ἀλλ' ἐνῶ αἱ ἐργασίαι αὐταὶ δύνανται διὰ καταλλήλου ὀργανώσεως καὶ χρησιμοποίησεως μηχανῶν νὰ διενεργουῦνται ἀπὸ περιορισμένον καὶ ὅλον ἐν μικρότερον ἀριθμὸν ὑπαλλήλων ἀπαιτεῖται ἔντονος ἐνίσχυσις εἰς ἐπιτελικὸν προσωπικὸν καὶ ὀργάνωσιν. Ὁ τραπεζικὸς λειτουργὸς πρέπει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν καὶ κατάρτισίν του εἰς τὴν τεχνικὴν τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν, νὰ ἔχη καὶ ἀνανεομένην ἐνημερότητα ἐπὶ τῶν γενικωτέρων συνθηκῶν καὶ ἐξελίξεων κατὰ βιομηχανίας καὶ ἐπιχειρήσεις. Πρέπει νὰ τροφοδοτῆται ἀπὸ ἐξηκριθωμένης πληροφορίας καὶ ἐκθέσεις μὲ ρεαλιστικὰ συμπεράσματα καὶ θετικὰς καὶ συγκεκριμένας ὑποδείξεις περὶ τῶν δημιουργουμένων δυνατοτήτων καὶ τῶν ἐνδεικνουμένων ἐφαρμογῶν εἰς τεχνολογικὰ ζητήματα, εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐξελίξεις, εἰς τοὺς κινδύνους καὶ τὰς εὐκαιρίας τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Τοιοῦτου εἶδους πληροφορίαὶ ἀλλὰ καὶ κρίσεις ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας καὶ ἐξελίξεις πρέπει νὰ μετουσιώνωνται εἰς κατευθύνσεις πολιτικῆς αἱ ὁποῖαι νὰ χαράσσωνται ἀπὸ τὰς διοικήσεις τῶν Τραπεζῶν πρὸς τοὺς ἐπὶ μέρους λειτουργοὺς των. Τὸ περαιτέρω ἀποφασιστικῆς σημασίας ἔργον ἐξειδικευμένης ἀξιοποίησεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἀνωτέρω ἀνήκει εἰς τὸν τραπεζικὸν λειτουργὸν καὶ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ δραστηριότητα τὴν ὁποῖαν θὰ ἀναπτύξῃ. Αἱ Τράπεζαι καὶ ἰδίως αἱ μεγαλύτεραι, ἐπ' εὐκαιρία τῶν χορηγουμένων πιστώσεων δύνανται νὰ παράσχουν συμβουλὰς καὶ καθοδήγησιν, οἰκονομικὴν, τεχνικὴν καὶ ὀργανωτικὴν, περισσότερο οἰουδήποτε ἄλλου ὀργανισμοῦ ἢ ὑπηρεσίας. Μὲ τὴν ἐκδήλωσιν ἐντεινομένης δραστηριότητος πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις θὰ κατασιῆ δυνατὸν νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ δραστηριοποίησις καὶ ὁ ἐκονογχρονισμὸς τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, εἰς τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ εἶναι ἐνεργὸς ἡ συμμετοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Τραπεζῶν.

* * *

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ 1957 ὑπῆρξεν ἐνθαρρυντικὴ ἰδίως ἐξ αἰτίας τῆς οὐσιώδους αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς γενικωτέρας ἐνισχύσεως τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα καὶ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς Χώρας. Ἡ ἀποφασιστικὴ ἀνάσχεσις τῆς αὐξητικῆς τάσεως τῶν τιμῶν κατέστησε δυνατὴν τὴν μεγάλην ἀξέσησιν τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων, ἡ ὁποία ἐπέτρεψε σημαντικὴν ἄνοδον τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ προϊούσαν ἀποκατάστασιν ὁμαλότητος εἰς τὰς πιστωτικὰς συνθήκας. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1957 συνεχίσθη καὶ ἡ ταχέως ἄνοδος τῶν εἰσαγωγῶν μὲ σημαντικὴν περαι-

τέρω διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἡ ὁποία συνεκαλύφθη ἐκ τῆς ἐπίσης σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων. Πρέπει ἐπίσης νὰ ἰονισθῇ ὅτι ἐν ὄψει τῆς, εἰς ὠρισμένας τουλάχιστον χώρας, συντελουμένης οικονομικῆς καὶ τεχνολογικῆς προόδου καὶ ὑπὸ τὴν συνεχιζομένην πίεσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς οσοῦρας ἀνεργίας καὶ ὑποαπασχολήσεως εἶναι ἀνάγκη ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οικονομίας ἀποφασιστικῶς νὰ ἐπιταχυνθῇ, ἰδίως διὰ τῆς ἐκτελέσεως βασικῶν παραγωγικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων. Πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται νὰ διατηρηθῇ ἀμείωτος ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τῶν δημοσίων οικονομικῶν καὶ τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως. Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητος καὶ ἐπείγουσα ἡ εὐρεία ἀναδιοργάνωσις τῶν κρατικῶν ὀργάνων καὶ ὑπηρεσιῶν ἀλλὰ καὶ ὁ ἀντίστοιχος προσαρμοστικὸς τῶν λοιπῶν κρατικῶν ἢ καὶ ἰδιωτικῶν πιστωτικῶν ἢ ἐπιχειρηματικῶν Ὄργανισμῶν, διὰ νὰ προαχθοῦν καὶ ἀξιοποιηθοῦν αἱ βασικαὶ ἐπενδύσεις οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς ταῦτα δύναται καὶ πρέπει νὰ εἶναι μεγάλη ἡ συμβολὴ τῶν Τραπεζῶν διὰ τῆς μεθοδικῆς καθοδηγήσεως καὶ τῆς προαγωγῆς τῶν μικροτέρων καὶ μεσαίων ἰδίως ἐπιχειρήσεων. Πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς μόνον δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ πραγματικὴ καὶ μόνιμος ἄνοδος τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου, κυρίως διὰ τῆς δημιουργίας περισσοτέρων εὐκαιριῶν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ δὲ ὑπερνίκησις τῶν διαρθρωτικῶν τούτων ἀδυναμιῶν τῆς ἑλληνικῆς οικονομίας ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν ἐπιτυχίας ἀλλὰ καὶ τὴν μονιμωτέραν ἐνίσχυσιν τῶν προσπαθειῶν κατοχυρώσεως τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς ἰσορροπίας εἰς τὴν Χώραν.

* * *

Συμπληροῦνται ἐφέτος, κύριοι μέτοχοι, τριακονταετία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Χαιρετίζω τὸ γεγονός τοῦτο μὲ τὴν συγκίνησιν τὴν ὁποίαν μοῦ προκαλεῖ ἡ ἀναδρομὴ τῆς σκέψεως, ἴσως εἰς τὴν ἐποχὴν καὶ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας συνεστήθη τὸ Ἴδρυμα, ὅσον καὶ εἰς τὸν τριακονταετηθὲν βίον του, κατὰ τὸν ὁποῖον διὰ συνεχοῦς προσπαθείας ἔναντι μεγάλων δυσχερειῶν καὶ ὑπὸ δραματικὰς πολλάκις περιστάσεις ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἰδρύθη τὸ 1928 καὶ ἡ Πολιτεία ἔταξεν εἰς αὐτὴν ὡς σκοπὸν τὴν προστασίαν τοῦ ἐθνικοῦ νομισματος ἀπὸ τοὺς ποικίλους κινδύνους οἱ ὁποῖοι ἐλλοχεύουν, ἰδίως εἰς μίαν ἀσθενῆ καὶ ὑπὸ ἀνάπτυξιν οικονομίαν ὡς ἡ ἰδική μας. Ἡ ἐφαρμογὴ ὑγιῶν ἀρχῶν νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας καὶ τῆς δημιουργικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἀπετέλεσαν τὰς κατευθυντηρίους ἐπιδιώξεις τοῦ Ἰδρύματος, ἴσως κατὰ τὴν προπολεμικὴν

περίοδον ὅσον καὶ μεταπολεμικῶς. Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα συνεχίσθη καθ' ὅλην τὴν μακρὰν αὐτὴν περίοδον τῶν ἐθνικῶν καὶ οικονομικῶν περιπειειῶν, ἐὰν δὲ ἡ σύντινος αὐτῆ προσπάθεια δὲν ἐσιτέφθη πάντοτε ὑπὸ ἐπιτυχίας, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς δυσαναλόγως μεγάλας ἀντιξοότητας κατὰ τῶν ὁποίων εἶχε νὰ ἀντιπαλαίῃ κατὰ καιροῦς.

Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπρωτοσιάτησαν οἱ διοικήσαντες τὸ Ἰδρυμα, οἱ ὅποιοι ἐχάραξαν τὴν πολιτικὴν του διαπνεόμενοι πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐθνικοῦ οικονομικοῦ συμφέροντος, καθὼς καὶ τὸ προσωπικόν, ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων λειτουργῶν μέχρι τῶν κατωτάτων ὑπαλλήλων, οἱ ὅποιοι ἐσιάθησαν πάντοτε εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἰδρύματος. Καὶ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἐπίσης ἡ συμβολὴ τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον περιέβαλε πάντοτε τὴν Τράπεζαν μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην του καὶ ἤκουσε μετὰ προσοχῆς τὰς εἰσηγήσεις τῆς.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συνεχίζουσα τὴν φωτεινὴν παράδοσιν τῆς πρώτης τριακονταετίας θὰ ἀναπτύξῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν δρασίαν τῆς μὲ τὴν ἰδίαν πίστιν καὶ ἐπιμονὴν πρὸς στήριξιν τῆς σταθερότητος τοῦ νομίσματος καὶ προαγωγὴν τῆς οικονομίας τῆς Χώρας.
